

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τρίτο πενταμελές τμήμα)
της 2ας Οκτωβρίου 2001 *

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις T-222/99, T-327/99 και T-329/99,

Jean-Claude Martinez, βουλευτής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κάτοικος Montpellier (Γαλλία),

Charles de Gaulle, βουλευτής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κάτοικος Παρισιού (Γαλλία),

εκπροσωπούμενοι από τον F. Wagner, δικηγόρο,

προσφεύγοντες της υποθέσεως T-222/99,

Front national, με έδρα το Saint-Cloud (Γαλλία), εκπροσωπούμενο από τον A. Nivière, δικηγόρο,

προσφεύγον της υποθέσεως T-327/99,

Emma Bonino, βουλευτής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κάτοικος Ρώμης (Ιταλία),

Marco Pannella, βουλευτής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κάτοικος Ρώμης,

Marco Cappato, βουλευτής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κάτοικος Vedano al Lambro (Ιταλία),

* Γλώσσες διαδικασίας: η γαλλική και η ιταλική.

Gianfranco Dell'Alba, βουλευτής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κάτοικος
Livourno (Ιταλία),

Benedetto Della Vedova, βουλευτής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κάτοικος
Tirano (Ιταλία),

Olivier Dupuis, βουλευτής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κάτοικος Ρώμης,

Maurizio Turco, βουλευτής Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κάτοικος Pulsano (Ιταλία),

Lista Emma Bonino, με έδρα τη Ρώμη,

εκπροσωπούμενοι αρχικώς από τους Α. Tizzano και G. M. Roberti, δικηγόρους, και
στη συνέχεια από τον G. M. Roberti,

προσφεύγοντες της υποθέσεως Τ-329/99,

κατά

Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εκπροσωπούμενου από τους G. Garzón Clariana,
J. Schoo, H. Krück και A. Caiola, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθού,

που έχει ως αντικείμενο προσφυγή περί ακυρώσεως, στην υπόθεση T-222/99, της αποφάσεως του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 περί της ερμηνείας του άρθρου 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, στην υπόθεση T-327/99, της αποφάσεως του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 14ης Σεπτεμβρίου 1999, περί αναδρομικής διαλύσεως της «Ομάδας τεχνικού συντονισμού των ανεξαρτήτων βουλευτών (ΤΣΑΒ) — Μικτή ομάδα» και, στην υπόθεση T-329/99, της αποφάσεως του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 14ης Σεπτεμβρίου 1999, με την οποία το Κοινοβούλιο ενέκρινε την άποψη της επιτροπής συνταγματικών υποθέσεων ως προς το αν η δήλωση περί σχηματισμού της «Ομάδας τεχνικού συντονισμού των ανεξαρτήτων βουλευτών (ΤΣΑΒ) — Μικτή ομάδα» συμβιβάζεται με το άρθρο 29 του Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τρίτο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους J. Azizi, Πρόεδρο, K. Lenaerts, R. M. Moura Ramos, M. Jaeger και M. Βηλαρά, δικαστές,

γραμματέας: J. Palacio González, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 13ης Φεβρουαρίου 2001,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Κανονιστικό πλαίσιο

¹ Το άρθρο 29 του Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, όπως ισχύει από 1ης Μαΐου 1999 (ΕΕ 1999, L 202, σ. 1, στο εξής: Κανονισμός), το οποίο τιτλοφορείται «Σχηματισμός πολιτικών ομάδων», ορίζει τα εξής:

«1. Οι βουλευτές μπορούν να συγκροτήσουν ομάδες ανάλογα με την πολιτική τους τοποθέτηση.

2. Μια πολιτική ομάδα απαρτίζεται από βουλευτές περισσότερων του ενός κρατών μελών. Ο ελάχιστος αριθμός βουλευτών που είναι απαραίτητος για τον σχηματισμό μιας πολιτικής ομάδας καθορίζεται σε είκοσι τρεις βουλευτές εάν ανήκουν σε δύο κράτη μέλη, σε δεκαοκτώ βουλευτές εάν ανήκουν σε τρία κράτη μέλη και σε δεκατέσσερις βουλευτές εάν ανήκουν σε τέσσερα ή περισσότερα κράτη μέλη.

3. Κάθε βουλευτής δεν μπορεί να ανήκει παρά σε μία μόνο πολιτική ομάδα.

4. Ο σχηματισμός μιας πολιτικής ομάδας πρέπει να δηλώνεται στον Πρόεδρο. Η δήλωση αυτή πρέπει να αναφέρει το όνομα της ομάδας, το όνομα των μελών της και τη σύνθεση του Προεδρείου της.

5. Η δήλωση περί σχηματισμού πολιτικής ομάδας δημοσιεύεται στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.»

2 Το άρθρο 30 του Κανονισμού, το οποίο αφορά τους μη εγγεγραμμένους βουλευτές, ορίζει τα εξής:

«1. Οι βουλευτές που δεν ανήκουν σε καμία πολιτική ομάδα έχουν στη διάθεση τους γραμματεία. Τις λεπτομέρειες ρυθμίζει το Προεδρείο κατόπιν προτάσεως του Γενικού Γραμματέα.

2. Το Προεδρείο ρυθμίζει επίσης το καθεστώς και τα κοινοβουλευτικά δικαιώματα των εν λόγω βουλευτών.»

3 Δυνάμει του άρθρου 23 του Κανονισμού, η διάσκεψη των προέδρων αποτελείται από τον Πρόεδρο του Κοινοβουλίου και τους προέδρους των πολιτικών ομάδων, οι οποίοι έχουν δικαίωμα ψήφου στη διάσκεψη αυτή, και από δύο εκπροσώπους των μη εγγεγραμμένων βουλευτών, οι οποίοι μετέχουν στις συνεδριάσεις της διασκέψεως χωρίς δικαίωμα ψήφου. Επιπλέον, επιφυλάσσονται στις πολιτικές ομάδες η δυνατότητα υποβολής προτάσεως ψηφίσματος μετά τη συζήτηση επί της εκλογής της Επιτροπής (άρθρο 33) και η συμμετοχή στην αντιπροσωπεία του Κοινοβουλίου στην

επιτροπή συνδιαλλαγής (άρθρο 82). Το άρθρο 137 του Κανονισμού αναγνωρίζει, εξάλλου, στις πολιτικές ομάδες το δικαίωμα αιτιολογήσεως της ψήφου με μέγιστη διάρκεια δύο λεπτών.

4 Ο Κανονισμός προβλέπει επίσης ότι πολλές πρωτοβουλίες μπορούν να αναληφθούν μόνον από πολιτική ομάδα ή από τριάντα δύο τουλάχιστον βουλευτές, όσον αφορά, ιδίως:

— την υποβολή υποψηφιοτήτων για τις θέσεις του Προέδρου, των αντιπροέδρων και των κοσμητόρων (άρθρο 13)·

— τη δυνατότητα υποβολής προφορικών ερωτήσεων στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή και υποβολής αιτήματος εγγραφής των ερωτήσεων αυτών στην ημερήσια διάταξη του Κοινοβουλίου (άρθρο 42)·

— την υποβολή προτάσεων συστάσεως προς το Συμβούλιο, σχετικά με τους τίτλους V και VI της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση ή οσάκις το Κοινοβούλιο δεν έχει κληθεί να γνωμοδοτήσει επί διεθνούς συμφωνίας στο πλαίσιο των άρθρων 97 ή 98 του Κανονισμού (άρθρο 49)·

— τις συζητήσεις επί επικαιρών, επειγόντων και σημαντικών θεμάτων (άρθρο 50)·

- τις αιτήσεις νέας παραπομπής στο Κοινοβούλιο βάσει του άρθρου 71, παράγραφος 3, του Κανονισμού·

- την υποβολή προτάσεων απορρίψεως κοινής θέσεως του Συμβουλίου (άρθρο 79)·

- την κατάθεση τροπολογιών στην κοινή θέση του Συμβουλίου (άρθρο 80)·

- την υποβολή προτάσεως να κληθεί η Επιτροπή ή το Συμβούλιο σε συζήτηση πριν από την έναρξη των διαπραγματεύσεων με κράτος υποψήφιο για προσχώρηση (άρθρο 96)·

- την υποβολή προτάσεως να ζητηθεί από το Συμβούλιο να μην επιτρέψει την έναρξη των διαπραγματεύσεων σχετικά με τη σύναψη, την ανανέωση ή την τροποποίηση διεθνούς συμφωνίας πριν το Κοινοβούλιο εκφράσει την άποψή του, βάσει εκθέσεως της αρμόδιας επιτροπής του, επί της προτεινόμενης διαπραγματευτικής εντολής (άρθρο 97)·

- την υποβολή προτάσεως περί διατυπώσεως συστάσεων προς το Συμβούλιο εκ μέρους της επιτροπής που είναι αρμόδια για την κοινή εξωτερική πολιτική και την κοινή ασφάλεια (άρθρο 104)·

- την υποβολή προτάσεων τροποποίησης του σχεδίου ημερησίας διατάξεως του Κοινοβουλίου (άρθρο 111)·

- την υποβολή προτάσεων κατεπειγουσών συζητήσεων (άρθρο 112)·

- τις αιτήσεις ψηφοφορίας κατά τμήματα (άρθρο 131)·

- τις αιτήσεις ψηφοφορίας δι' ονομαστικής κλήσεως (άρθρο 134)·

- την κατάθεση τροπολογιών για εξέταση στην ολομέλεια (άρθρο 139)·

- τις αιτήσεις αναπομπής σε επιτροπή (άρθρο 144)·

- τις αιτήσεις περατώσεως της συζητήσεως (άρθρο 145)·

- τις αιτήσεις αναβολής της συζητήσεως (άρθρο 146)·

- τις αιτήσεις διακοπής ή λήξεως της συνεδριάσεως (άρθρο 147)·

— τη δυνατότητα υποβολής ενστάσεως κατά της ερμηνείας του Κανονισμού από την αρμόδια επιτροπή.

5 Το άρθρο 180 του Κανονισμού, το οποίο αφορά την εφαρμογή του κανονισμού αυτού, ορίζει τα εξής:

«1. Αν προκύψουν αμφιβολίες σχετικά με την εφαρμογή ή ερμηνεία του παρόντος Κανονισμού, ο Πρόεδρος μπορεί, με την επιφύλαξη των σχετικών αποφάσεων που έχουν ήδη ληφθεί, να παραπέμψει το ζήτημα προς εξέταση στην αρμόδια επιτροπή.

Στην περίπτωση που πρέπει να ληφθεί απόφαση σύμφωνα με το άρθρο 142, ο Πρόεδρος μπορεί επίσης να παραπέμψει το ζήτημα στην αρμόδια επιτροπή.

2. Η αρμόδια επιτροπή αποφασίζει αν απαιτείται να γίνει πρόταση τροποποίησης του Κανονισμού. Στην περίπτωση αυτή, ακολουθεί τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 181.

3. Αν η αρμόδια επιτροπή αποφασίσει ότι αρκεί μια ερμηνεία των υφισταμένων διατάξεων του Κανονισμού, τότε διαβιβάζει αυτή την ερμηνεία στον Πρόεδρο, ο οποίος ενημερώνει σχετικά το Κοινοβούλιο.

4. Αν μία πολιτική ομάδα ή τριάντα δύο τουλάχιστον βουλευτές, αντιταχθούν στην ερμηνεία της επιτροπής, το ζήτημα υποβάλλεται στο Κοινοβούλιο, το οποίο

αποφασίζει επ' αυτού με σχετική πλειοψηφία εάν είναι παρόν τουλάχιστον το ένα τρίτο των βουλευτών του. Σε περίπτωση απορρίψεως, το ζήτημα παραπέμπεται εκ νέου στην επιτροπή.

5. Οι ερμηνείες για τις οποίες δεν έχει υποβληθεί ένσταση και οι ερμηνείες που έχουν γίνει δεκτές από το Κοινοβούλιο προστίθενται με πλάγια τυπογραφικά στοιχεία σαν ερμηνευτικές σημειώσεις του άρθρου ή των αντίστοιχων άρθρων μαζί με τις σχετικές αποφάσεις επί της εφαρμογής του Κανονισμού.

6. Οι ερμηνευτικές αυτές σημειώσεις πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τη μελλοντική εφαρμογή και ερμηνεία των σχετικών άρθρων.

[...]»

Ιστορικό της διαφοράς

- 6 Με έγγραφο της 19ης Ιουλίου 1999, ορισμένοι βουλευτές του Κοινοβουλίου, προερχόμενοι από διάφορους πολιτικούς σχηματισμούς, ανακοίνωσαν στον Πρόεδρο του Κοινοβουλίου, σύμφωνα με το άρθρο 29, παράγραφος 4, του Κανονισμού, τον σχηματισμό της «Ομάδας τεχνικού συντονισμού των ανεξαρτήτων βουλευτών (ΤΣΑΒ) — Μικτή ομάδα» (στο εξής: ομάδα ΤΣΑΒ), δηλωθείς σκοπός της οποίας ήταν να εξασφαλίσει σε όλους τους βουλευτές την πλήρη άσκηση της κοινοβουλευτικής τους εντολής.

7 Από τις «Λεπτομέρειες σχετικά με τη σύσταση» της ομάδας ΤΣΑΒ προκύπτουν τα ακόλουθα:

«Τα συνοπογράφοντα μέρη δηλώνουν αμοιβαία την πλήρη πολιτική ανεξαρτησία τους μεταξύ τους, πράγμα το οποίο έχει ως συνέπεια τα ακόλουθα:

- ελευθερία ψήφου τόσο στο πλαίσιο επιτροπών όσο και στην ολομέλεια,
- κανένα από τα μέρη που απαρτίζουν την ομάδα δεν θα ομιλεί για λογαριασμό του συνόλου των βουλευτών της ομάδας,
- οι συνεδριάσεις της ομάδας έχουν ως μόνο σκοπό την κατανομή του χρόνου ομιλίας και τη διευθέτηση κάθε διοικητικού και χρηματοοικονομικού ζητήματος σχετικά με την ομάδα,
- το Προεδρείο της ομάδας συνίσταται από εκπροσώπους των διαφόρων μερών που την απαρτίζουν.»

8 Από τα συνοπτικά πρακτικά της ολομελείας του Κοινοβουλίου της 20ής Ιουλίου 1999 (ΕΕ C 301, σ. 1) προκύπτει ότι η Πρόεδρος του Κοινοβουλίου ανακοίνωσε ότι «έλαβε από 29 βουλευτές δήλωση συστάσεως μιας νέας πολιτικής ομάδας με την επωνυμία “Ομάδα τεχνικού συντονισμού των ανεξαρτήτων βουλευτών” (ΤΣΑΒ)». Με έγγραφο της ίδιας ημερομηνίας, απευθυνθέν στην Πρόεδρο του Κοινοβουλίου, οι πρόεδροι των άλλων πολιτικών ομάδων, κρίνοντας ότι εν προκειμένω δεν επληρούτο η προϋπόθεση περί συγγενούς πολιτικής τοποθέτησεως την οποία προβλέπει το

άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού, ζήτησαν να υποβληθεί στην επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων του Κοινοβουλίου αίτηση ερμηνείας της διατάξεως αυτής και να θεωρηθούν οι ενδιαφερόμενοι βουλευτές ως μη εγγεγραμμένοι βουλευτές μέχρι να αποφανθεί η εν λόγω επιτροπή.

- 9 Με έγγραφο της 28ης Ιουλίου 1999, ο πρόεδρος της επιτροπής συνταγματικών υποθέσεων πληροφόρησε την Πρόεδρο του Κοινοβουλίου ως προς τα ακόλουθα:

«Κατά τη συνεδρίαση της 27ης και της 28ης Ιουλίου 1999, η επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων εξέτασε την αίτηση ερμηνείας του άρθρου 29, [παράγραφος] 1, του Κανονισμού, την οποία υπέβαλε η διάσκεψη των προέδρων κατά την από 21 Ιουλίου 1999 συνεδρίασή της.

Κατόπιν διεξοδικής ανταλλαγής απόψεων και με 15 ψήφους υπέρ, 2 ψήφους κατά και 1 αποχή, η επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων ερμηνεύει το άρθρο 29, [παράγραφος] 1, του Κανονισμού ως εξής:

Η δήλωση συστάσεως της [ομάδας ΤΣΑΒ] δεν είναι σύμφωνη με το άρθρο 29, [παράγραφος] 1, του [Κανονισμού].

Πράγματι, η δήλωση συστάσεως αυτής της ομάδας, ειδικότερα δε το παράρτημα 2 της επιστολής σχετικά με τη σύσταση που απευθυνόταν στον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, αποκλείει κάθε πολιτική συγγένεια. Παρέχει στα διάφορα συνυπογράφοντα μέρη πλήρη πολιτική ανεξαρτησία στο πλαίσιο αυτής της ομάδας.

Σας προτείνω να προσθέσετε ως ερμηνευτική σημείωση στο άρθρο 29, [παράγραφος] 1, το ακόλουθο κείμενο:

“Κατά την έννοια του άρθρου αυτού, δεν μπορεί να γίνει δεκτή η σύσταση ομάδας που ομολογεί ανοιχτά ότι στερείται κάθε πολιτικού χαρακτήρα και κάθε πολιτικής συγγενείας μεταξύ των μερών που την απαρτίζουν”

[...]».

- 10 Κατά την ολομέλεια της 13ης Σεπτεμβρίου 1999, η Πρόεδρος του Κοινοβουλίου ενημέρωσε το Κοινοβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 180, παράγραφος 3, του Κανονισμού, σχετικά με το περιεχόμενο του εγγράφου της 28ης Ιουλίου 1999, το οποίο παρατίθεται στην προηγούμενη σκέψη. Η ομάδα ΤΣΑΒ αντιτάχθηκε, βάσει του άρθρου 180, παράγραφος 4, του Κανονισμού, στην ερμηνευτική σημείωση που πρότεινε η επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων.
- 11 Κατά την ολομέλεια της 14ης Σεπτεμβρίου 1999, η εν λόγω ερμηνευτική σημείωση υποβλήθηκε, σύμφωνα με την τελευταία αυτή διάταξη του Κανονισμού, σε ψηφοφορία ενώπιον του Κοινοβουλίου, το οποίο την ενέκρινε με την πλειοψηφία των μελών του.

Διαδικασία

- 12 Με δικόγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου, αντιστοίχως, στις 5 Οκτωβρίου, στις 19 Νοεμβρίου και στις 22 Νοεμβρίου 1999, οι J.-C. Martinez και C.

de Gaulle (υπόθεση Τ-222/99), το Front National (υπόθεση Τ-327/99) και οι E. Bonino, M. Pannella, M. Cappato, G. Dell'Alba, B. Della Vedova, O. Dupuis, M. Turco και Lista Emma Bonino (στο εξής: E. Bonino κ.λπ.) (υπόθεση Τ-329/99) άσκησαν τις υπό κρίση προσφυγές ακυρώσεως.

- 13 Με χωριστό δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 5 Οκτωβρίου 1999, οι J.-C. Martinez και C. de Gaulle υπέβαλαν, δυνάμει του άρθρου 242 ΕΚ, αίτηση αναστολής εκτελέσεως της πράξεως του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 14ης Σεπτεμβρίου 1999. Με διάταξη της 25ης Νοεμβρίου 1999, Τ-222/99 R, Martinez και de Gaulle κατά Κοινοβουλίου (Συλλογή 1999, σ. II-3397), ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου δέχθηκε την αίτηση αυτή, επιφυλασσόμενος συγχρόνως ως προς τα δικαστικά έξοδα.
- 14 Οι υποθέσεις ανατέθηκαν αρχικώς σε τριμελές τμήμα. Αφού άκουσε τους διαδίκους, το Πρωτοδικείο, με απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2000, παρέπεμψε τις υποθέσεις σε πενταμελές τμήμα, σύμφωνα με το άρθρο 51, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου.
- 15 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (τρίτο πενταμελές τμήμα), αποφάσισε την έναρξη της προφορικής διαδικασίας. Στο πλαίσιο των μέτρων οργάνωσης της διαδικασίας, κάλεσε τους διαδίκους να προσκομίσουν ορισμένα έγγραφα και να απαντήσουν σε ορισμένες ερωτήσεις. Οι διάδικοι συμμορφώθηκαν εμπροθέσμως προς τα αιτήματα αυτά.
- 16 Το Πρωτοδικείο άκουσε τις αγορεύσεις των διαδίκων και τις απαντήσεις τους στις ερωτήσεις του κατά τις επ' ακροατηρίου συζητήσεις της 13ης Φεβρουαρίου 2001.

- 17 Αφού άκουσε τους διαδίκους συναφώς, το Πρωτοδικείο (τρίτο πενταμελές τμήμα) εκτιμά ότι πρέπει να συνεκδικασθούν οι παρούσες υποθέσεις προς έκδοση κοινής απόφασεως, σύμφωνα με το άρθρο 50 του Κανονισμού Διαδικασίας.

Αιτήματα των διαδίκων

- 18 Στην υπόθεση T-222/99, οι J.-C. Martinez και C. de Gaulle ζητούν από το Πρωτοδικείο:

- να ακυρώσει την απόφαση του Κοινοβουλίου της 14ης Σεπτεμβρίου 1999, περί ερμηνείας του Κανονισμού του·

- να κρίνει ότι η ερμηνεία του άρθρου 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού, την οποία πρότεινε η επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων του Κοινοβουλίου, αντιβαίνει προς την κοινοτική έννομη τάξη, το κράτος δικαίου, τις θεμελιώδεις αρχές της Ενώσεως και τα θεμελιώδη δικαιώματα·

- να καταδικάσει το καθού στα δικαστικά έξοδα.

19 Στην υπόθεση Τ-327/99, το Front national ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να ακυρώσει την απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 14ης Σεπτεμβρίου 1999, περί διαλύσεως της ομάδας ΤΣΑΒ·

- να αποκαταστήσει τα μέλη της ομάδας αυτής σε όλα τα δικαιώματα και τις προνομίες τους, τόσο σε ηθικό όσο και σε υλικό επίπεδο, με αναδρομικό αποτέλεσμα από 19ης Ιουλίου 1999, ημερομηνία ανακοινώσεως στον Πρόεδρο του Κοινοβουλίου του σχηματισμού της ομάδας αυτής·

- να προβεί στην αποκατάσταση της σταδιοδρομίας του προσωπικού που τέθηκε στη διάθεση της ομάδας ΤΣΑΒ ώστε οι βοηθοί, τεχνικοί και γραμματείς που απασχολούνται σ' αυτή να αποκατασταθούν στη θέση που έπρεπε να έχουν, σύμφωνα με τον βαθμό και το κλιμάκιο που θα είχαν ως μέλη του προσωπικού κοινοβουλευτικής ομάδας·

- να διατάξει την καταβολή στην ομάδα ΤΣΑΒ των διαφόρων επιδοτήσεων που καταβάλλονται στις πολιτικές ομάδες βάσει των εφαρμοστέων στις ομάδες αυτές κανόνων, υπολογιζομένων από 19ης Ιουλίου 1999·

- να υποχρεώσει το καθού να καταβάλει τα δικαστικά έξοδα και την αμοιβή του δικηγόρου, που εκτιμώνται σε 52 500 γαλλικά φράγκα (FRF).

20 Ωστόσο, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση το Front national παραιτήθηκε του δευτέρου, τρίτου και τετάρτου αιτήματός του, πράγμα το οποίο έλαβε υπόψη του το Πρωτοδικείο.

21 Στην υπόθεση T-329/99, οι E. Bonino κ.λπ. ζητούν από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την απόφαση του Κοινοβουλίου της 14ης Σεπτεμβρίου 1999, περί κηρύξεως του σχηματισμού της ομάδας ΤΣΑΒ ασυμβίβαστου προς το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού·

— επικουρικώς, να κηρύξει, βάσει του άρθρου 241 ΕΚ, παράνομες και ανεφάρμοστες τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 29, παράγραφος 1, και 30 του Κανονισμού·

— να καταδικάσει το καθού στα δικαστικά έξοδα.

22 Το Κοινοβούλιο, σε όλες τις υποθέσεις, ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή ως απαράδεκτη ή, επικουρικώς, ως αβάσιμη·

— να καταδικάσει το προσφεύγον ή τους προσφεύγοντες στα δικαστικά έξοδα.

Επί του παραδεκτού

- 23 Το Κοινοβούλιο, χωρίς να προβάλλει επισήμως ένσταση απαραδέκτου δυνάμει του άρθρου 114 του Κανονισμού Διαδικασίας, υποστηρίζει ότι οι προσφυγές ακυρώσεως είναι अपαραδέκτες. Προς στήριξη του ισχυρισμού αυτού προβάλλει τρεις λόγους απαραδέκτου.
- 24 Στο πλαίσιο του πρώτου λόγου, το Κοινοβούλιο υποστηρίζει, στις υποθέσεις T-327/99 και T-329/99, ότι η πράξη κατά της οποίας βάλλουν οι προσφεύγοντες είναι ανυπόστατη. Με τον δεύτερο λόγο, ισχυρίζεται, και στις τρεις υποθέσεις, ότι η από 14 Σεπτεμβρίου 1999 πράξη του δεν μπορεί να υποβληθεί σε έλεγχο νομιμότητας εκ μέρους του κοινοτικού δικαστή. Ο τρίτος λόγος, τον οποίο προβάλλει και στις τρεις υποθέσεις, αντλείται από το ότι η πράξη αυτή δεν αφορά τους προσφεύγοντες άμεσα και ατομικά, υπό την έννοια του άρθρου 230, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ.

Επί του πρώτου λόγου απαραδέκτου, βασιζόμενον στο ανυπόστατο της προβαλλομένης πράξεως στις υποθέσεις T-327/99 και T-329/99

- 25 Στις υποθέσεις T-327/99 και T-329/99, το Κοινοβούλιο επικαλείται το ανυπόστατο της πράξεως της οποίας την ακύρωση ζητούν οι προσφεύγοντες, δηλαδή, αντιστοίχως, της από 14 Σεπτεμβρίου 1999 αποφάσεώς του περί αναδρομικής διαλύσεως της ομάδας ΤΣΑΒ και της αποφάσεώς του της ίδιας ημερομηνίας με την οποία ενέκρινε την άποψη της επιτροπής συνταγματικών υποθέσεων ως προς το αν η δήλωση περί σχηματισμού της ομάδας ΤΣΑΒ συμβιβάζεται με το άρθρο 29 του Κανονισμού. Το Κοινοβούλιο ισχυρίζεται ότι στις 14 Σεπτεμβρίου 1999 δέχθηκε απλώς την προταθείσα από την εν λόγω επιτροπή ερμηνεία του προπαρατεθέντος άρθρου, σύμφωνα με την οποία «κατά την έννοια του άρθρου αυτού, δεν μπορεί να γίνει δεκτή η

σύσταση ομάδας που ομολογεί ανοιχτά ότι στερείται κάθε πολιτικού χαρακτήρα και κάθε πολιτικής συγγενείας μεταξύ των μερών που την απαρτίζουν».

- 26 Ωστόσο, το Πρωτοδικείο υπογραμμίζει ότι, προκειμένου να καθοριστεί αν ορισμένες πράξεις είναι δεκτικές προσφυγής δυνάμει του άρθρου 230 ΕΚ, αυτό που βαρύνει είναι η ουσία τους. Κατ' αρχήν, η μορφή υπό την οποία εκδίδεται η πράξη ή η απόφαση είναι αδιάφορη ως προς τη δυνατότητα προσβολής αυτής της πράξεως ή αποφάσεως με προσφυγή ακυρώσεως (βλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 11ης Νοεμβρίου 1981, 60/81, IBM κατά Επιτροπής, Συλλογή 1981, σ. 2639, σκέψη 9, και της 22ας Ιουνίου 2000, C-147/96, Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-4723, σκέψη 27· διάταξη του Δικαστηρίου της 13ης Ιουνίου 1991, C-50/90, Sunzest κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. I-2917, σκέψη 12).
- 27 Συνεπώς, πρέπει να εξακριβωθεί αν η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 παρά το ότι πρέπει να θεωρηθεί ότι περιέχει επίσης τις αποφάσεις τις οποίες προσβάλλουν οι προσφεύγοντες στις υποθέσεις T-327/99 και T-329/99, έχει τυπικώς τη μορφή εγκρίσεως εκ μέρους του Κοινοβουλίου της ερμηνείας του άρθρου 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού την οποία πρότεινε η επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων.
- 28 Όσον αφορά την υπόθεση T-327/99, υπενθυμίζεται ότι, αφού η Πρόεδρος του Κοινοβουλίου ανακοίνωσε, κατά την ολομέλεια της 20ής Ιουλίου 1999, ότι έλαβε τη δήλωση περί σχηματισμού της ομάδας ΤΣΑΒ, οι πρόεδροι των άλλων πολιτικών ομάδων αμφισβήτησαν το συμβιβαστό της ομάδας αυτής προς το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού και ζήτησαν να υποβληθεί το ζήτημα στην κρίση της επιτροπής συνταγματικών υποθέσεων και, εν αναμονή της γνωμοδότησεως της επιτροπής, οι ενδιαφερόμενοι βουλευτές να θεωρηθούν μη εγγεγραμμένοι βουλευτές.
- 29 Από τα οριστικά συνοπτικά πρακτικά της ολομελείας του Κοινοβουλίου της 22ας Ιουλίου 1999 (ΕΕ C 301, σ. 26) προκύπτει ότι υποβλήθηκε στην επιτροπή συ-

νταγματικών υποθέσεων «το ζήτημα της εφαρμογής του άρθρου 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού, ειδικότερα όσον αφορά τη σύσταση της ομάδας [ΤΣΑΒ]». Από το σημείο 5 των συνοπτικών πρακτικών της συσκέψεως της εν λόγω επιτροπής στις 27 και 28 Ιουλίου 1999 προκύπτει ότι ο πρόεδρος της εξέθεσε ότι η υποβληθείσα στην εν λόγω επιτροπή αίτηση ερμηνείας αφορά «το ζήτημα της συστάσεως της ομάδας [ΤΣΑΒ], προκειμένου να διαπιστωθεί αν συμβιβάζεται με το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού».

- 30 Με έγγραφο της 28ης Ιουλίου 1999 (βλ., κατωτέρω, σκέψη 9), ο πρόεδρος της επιτροπής συνταγματικών υποθέσεων πληροφόρησε την Πρόεδρο του Κοινοβουλίου ότι η εν λόγω επιτροπή έκρινε ότι το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει τον σχηματισμό της ομάδας ΤΣΑΒ λόγω του ότι η δήλωση περί σχηματισμού της εν λόγω ομάδας απέκλειε κάθε πολιτική συγγένεια και παρείχε πλήρη πολιτική ανεξαρτησία στο πλαίσιο της ομάδας αυτής στα διάφορα συνυπογράφοντα μέρη. Πρότεινε την προσθήκη, στο άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού, της προπαρατεθείσας στη σκέψη 9 ερμηνευτικής σημειώσεως, την οποία ενέκρινε το Κοινοβούλιο κατά την ολομέλειά του της 14ης Σεπτεμβρίου 1999.
- 31 Από τα προεκτεθέντα στις σκέψεις 28 έως 30 στοιχεία προκύπτει ότι η ερμηνεία του άρθρου 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού ζητήθηκε από την επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων κατόπιν της ανακοινώσεως της δηλώσεως περί σχηματισμού της ομάδας ΤΣΑΒ και κατόπιν της διατυπώσεως αντιρρήσεων εκ μέρους των προέδρων των άλλων πολιτικών ομάδων όσον αφορά το συμβιβαστό της εν λόγω δηλώσεως προς την προαναφερθείσα διάταξη. Η ερμηνευτική σημείωση της διατάξεως αυτής, την οποία πρότεινε η επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων και ενέκρινε το Κοινοβούλιο στις 14 Σεπτεμβρίου 1999, υιοθετήθηκε κατόπιν της δηλώσεως αυτής και το περιεχόμενό της καθορίστηκε με βάση την εν λόγω συγκεκριμένη περίπτωση.
- 32 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Κοινοβούλιο δεν μπορεί να ισχυρίζεται ότι το περιεχόμενο της από 14 Σεπτεμβρίου 1999 πράξεώς του έγκειται στην έγκριση μιας γενικής και αφηρημένης ερμηνείας του άρθρου 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού.

- 33 Το Κοινοβούλιο, εγκρίνοντας στις 14 Σεπτεμβρίου 1999, τη γενική ερμηνεία του άρθρου 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού, την οποία του πρότεινε η επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων, αποφάνθηκε συγχρόνως επί της δηλώσεως περί σχηματισμού της ομάδας ΤΣΑΒ. Υπό το πρίσμα αυτής της γενικής ερμηνείας, διαπίστωσε ότι εν λόγω ομάδα δεν ήταν σύμφωνη προς το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού και εθεωρείτο ότι ουδέποτε υπήρξε. Κατά συνέπεια και χωρίς να χρειάζεται προς τούτο καμία συμπληρωματική πράξη, οι βουλευτές που δήλωσαν τον σχηματισμό της ομάδας ΤΣΑΒ και στους οποίους το Κοινοβούλιο επέτρεψε, όπως επισημάνθηκε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, να μετέχουν εν τω μεταξύ στις συνεδριάσεις ως μέλη της ομάδας ΤΣΑΒ, θεωρήθηκαν αμέσως μη εγγεγραμμένοι βουλευτές, πράγμα το οποίο δεν αμφισβητεί το Κοινοβούλιο.
- 34 Από την απόφαση που εξέδωσε το Προεδρείο του Κοινοβουλίου στις 14 Σεπτεμβρίου 1999, όσον αφορά την κατανομή, για το δεύτερο εξάμηνο του 1999, των πιστώσεων που περιλαμβάνονται στη γραμμή 3707 του προϋπολογισμού του Κοινοβουλίου και αφορούν τα έξοδα γραμματείας, τις διοικητικές δαπάνες λειτουργίας και τις δαπάνες που αφορούν τις πολιτικές δραστηριότητες των πολιτικών ομάδων και των μη εγγεγραμμένων βουλευτών, προκύπτει ότι η ληφθείσα την ίδια ημέρα απόφαση του Κοινοβουλίου περί διαπιστώσεως της ανυπαρξίας της ομάδας ΤΣΑΒ παρήγαγε τα αποτελέσματά της αναδρομικώς. Πράγματι, η προαναφερθείσα απόφαση του Προεδρείου του Κοινοβουλίου δεν αναφέρει την ομάδα ΤΣΑΒ μεταξύ των ομάδων τις οποίες αφορά η κατανομή των πιστώσεων αυτών για το ανωτέρω εξάμηνο, το οποίο καλύπτει το διάστημα μεταξύ 19 Ιουλίου και 14 Σεπτεμβρίου 1999.
- 35 Συνεπώς, βάσει των προεκτεθέντων στις σκέψεις 28 έως 34, πρέπει να θεωρηθεί ότι στις 14 Σεπτεμβρίου 1999 το Κοινοβούλιο αποφάσισε επίσης να διαπιστώσει την αναδρομική ανυπαρξία της ομάδας ΤΣΑΒ λόγω του ότι η ομάδα αυτή δεν ήταν σύμφωνη προς το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού.
- 36 Η προσφυγή ακυρώσεως του Front national, η οποία στρέφεται κατά της αποφάσεως του Κοινοβουλίου της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 περί αναδρομικής διαλύσεως της ομάδας ΤΣΑΒ, πρέπει να νοηθεί ως αφορώσα την απόφαση που εκτίθεται στην προηγούμενη σκέψη.

- 37 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω σκέψεων, ο λόγος απαραδέκτου που αντλείται από το ανυπόστατο της προσβαλλομένης πράξεως πρέπει ν' απορριφθεί καθόσον αφορά την υπόθεση Τ-327/99.
- 38 Όσον αφορά την υπόθεση Τ-329/99, από τα πλήρη πρακτικά της συνεδριάσεως του Κοινοβουλίου της 13ης Σεπτεμβρίου 1999 προκύπτει ότι, κατά τη διάρκεια της συνεδριάσεως αυτής, η Πρόεδρος του Κοινοβουλίου προέβη στην ακόλουθη ανακοίνωση:

«Θυμόσαστε βέβαια πως κατά την συνεδρίαση της 27ης και της 28ης του περασμένου Ιουλίου, η επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων εξέτασε μια αίτηση περί ερμηνείας του άρθρου 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού που διατύπωσε η διάσκεψη των προέδρων κατά τη συνεδρίαση της 21ης Ιουλίου.

Η επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων κατέληξε ως ακολούθως: “Η δήλωση συστάσεως της Ομάδας τεχνικού συντονισμού των ανεξαρτήτων βουλευτών, Μικτής ομάδας, δεν είναι σύμφωνη με το άρθρο 29, παράγραφος 1 του [Κανονισμού]”. Πράγματι, συνεχίζει η επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων: “Η δήλωση συστάσεως αυτής της ομάδας, ειδικότερα δε το παράρτημα 2 της επιστολής σχετικά με τη σύσταση που απευθυνόταν στον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, αποκλείει κάθε πολιτική συγγένεια. Παρέχει στα διάφορα συνυπογράφοντα μέρη πλήρη πολιτική ανεξαρτησία στο πλαίσιο αυτής της ομάδας”.

Η επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων ζητεί να ενσωματωθεί στο άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού μας η ακόλουθη ερμηνεία: “Κατά την έννοια του άρθρου αυτού, δεν μπορεί να γίνει δεκτή η σύσταση ομάδας που ομολογεί ανοιχτά ότι στερείται κάθε πολιτικού χαρακτήρα και κάθε πολιτικής συγγενείας μεταξύ των μερών που την απαρτίζουν”.

- 39 Από τα πλήρη πρακτικά της ολομελείας του Κοινοβουλίου της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 προκύπτει ότι, κατόπιν παρατηρήσεως του κ. Napolitano της ομάδας ΕΣΚ, ο οποίος υπογράμμισε ότι το προσωρινό κείμενο των συνοπτικών πρακτικών της ολομελείας της 13ης Σεπτεμβρίου 1999 παρέθετε ελλιπώς τη δήλωση της Προέδρου του Κοινοβουλίου, καθόσον δεν περιείχε το πρώτο μέρος της δηλώσεως αυτής, το οποίο αφορούσε το ασυμβίβαστο της δηλώσεως περί σχηματισμού της ομάδας ΤΣΑΒ προς το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού, η Πρόεδρος του Κοινοβουλίου παρατήρησε ότι τα συνοπτικά πρακτικά θα διορθώνονταν και συμπληρώνονταν κατά τον υποδειχθέντα τρόπο.
- 40 Κατόπιν παρεμβάσεων των κκ. Gollnisch και Dell'Alba της ομάδας ΤΣΑΒ, με τις οποίες αυτοί σκοπούσαν κυρίως να αντιταχθούν στην εν λόγω διόρθωση, η Πρόεδρος του Κοινοβουλίου δήλωσε τα εξής:

«Κύριε Dell'Alba, το μόνο σαφές είναι πως γνωρίζω τι είπα χθες, και όχι μόνον το γνωρίζω αλλά και έχω εδώ μπροστά μου το κείμενο που διάβασα χθες και το οποίο κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει.

Η διαδικασία που ακολουθούμε προβλέπει την έγκριση των συνοπτικών πρακτικών καθώς και τη δυνατότητα μη έγκρισής τους από όσους συναδέλφους θεωρούν πως τα συνοπτικά πρακτικά δεν είναι σύμφωνα με όσα ελέχθησαν. Θα μπορούσα εξάλλου και εγώ η ίδια να παρατηρήσω πως όντως τα λόγια μου δεν καταγράφηκαν όπως ακριβώς τα εξέφρασα και όπως τα ξαναβρίσκω στο κείμενό μου.

Είμαι επομένως υποχρεωμένη να αποδεχθώ φυσικά τη διόρθωση που ζήτησε ο κύριος Napol[i]tano, δεδομένου πως μπορώ καλύτερα από τον καθένα να παρατηρήσω πως όντως τα λόγια μου δεν καταγράφηκαν σωστά. Δεν μπορώ λοιπόν να μη αποδεχθώ την εν λόγω διόρθωση.»

- 41 Κατόπιν παρατηρήσεως του M. Pannella της ομάδας ΤΣΑΒ, η Πρόεδρος του Κοινοβουλίου προσέθεσε τα εξής:

«[...] Προς το παρόν ζητώ από όλους να προβούν στις διορθώσεις που θεωρούν απαραίτητες στα συνοπτικά πρακτικά [...]. Σύμφωνα με την πάγια τακτική μας, στη συνέχεια θα ανακοινώσω την έγκριση των συνοπτικών πρακτικών με τις διορθώσεις που θα μου έχουν επισημανθεί, και μόνο μετά το πέρας αυτής της διαδικασίας θα προχωρήσουμε στην ψηφοφορία σχετικά με την ένσταση που υποβάλλατε αναφορικά με την ερμηνεία του Κανονισμού.»

- 42 Τα συνοπτικά πρακτικά της ολομελείας της 13ης Σεπτεμβρίου 1999, συμπληρωθέντα όπως ζήτησε ο κ. Napolitano, εγκρίθηκαν στη συνέχεια από το Κοινοβούλιο. Επομένως, η άποψη την οποία εξέφρασε η επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων ως προς το αν η δήλωση περί σχηματισμού της ομάδας ΤΣΑΒ συμβιβάζεται με το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού, όπως αυτό παρατίθεται στη σκέψη 38 ανωτέρω, αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ερμηνείας του εν λόγω άρθρου η οποία υποβλήθηκε σε ψηφοφορία εκ μέρους του Κοινοβουλίου. Από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει ότι, κατά την έγκριση της ερμηνείας αυτής, το Κοινοβούλιο εξέφρασε επιφύλαξη ως προς την προαναφερθείσα άποψη.

- 43 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, η εκ μέρους του Κοινοβουλίου έγκριση, στις 14 Σεπτεμβρίου 1999, της ερμηνευτικής σημειώσεως του άρθρου 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού, την οποία πρότεινε η επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων, πρέπει να θεωρηθεί ότι περιλαμβάνει την αποδοχή της απόψεως της εν λόγω επιτροπής ως προς το αν η δήλωση περί σχηματισμού της ομάδας ΤΣΑΒ συμβιβάζεται προς το άρθρο αυτό.

- 44 Εν πάσει περιπτώσει, η προεκτεθείσα στις σκέψεις 28 έως 34 ανάλυση, από την οποία προκύπτει ότι στις 14 Σεπτεμβρίου 1999 το Κοινοβούλιο διαπίστωσε την ανυπαρξία της ομάδας ΤΣΑΒ, λόγω ασυμβιβάστου της εν λόγω ομάδας προς το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού, αποδεικνύει ότι την ίδια ημερομηνία το Κοινοβούλιο αποφάσισε να εγκρίνει την προεκτεθείσα άποψη.

- 45 Επομένως, ο λόγος απαραδέκτου που αντλείται από το ανυπόστατο της προσαλλομένης πράξεως πρέπει ν' απορριφθεί και όσον αφορά την υπόθεση T-329/99. Επομένως, αυτός ο λόγος απαραδέκτου πρέπει ν' απορριφθεί στο σύνολό του.
- 46 Ολοκληρώνοντας την εξέταση αυτού του λόγου απαραδέκτου, το Πρωτοδικείο καταλήγει ότι το Κοινοβούλιο, με την από 14 Σεπτεμβρίου 1999 πράξη του, αποφάσισε αφενός να εγκρίνει τη γενική ερμηνεία του άρθρου 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού, την οποία πρότεινε η επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων, καθώς και την άποψη που εξέφρασε η επιτροπή αυτή ως προς το αν η δήλωση περί σχηματισμού της ομάδας ΤΣΑΒ συμβιβάζεται προς την εν λόγω διάταξη, και αφετέρου να διαπιστώσει την αναδρομική ανυπαρξία της εν λόγω ομάδας λόγω μη τηρήσεως της προϋποθέσεως που προβλέπει η διάταξη αυτή.

Επί του δευτέρου λόγου απαραδέκτου, βασιζομένου στο ότι η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 δεν είναι δεκτική προσφυγής

- 47 Και στις τρεις υποθέσεις, το Κοινοβούλιο υποστηρίζει ότι η από 14 Σεπτεμβρίου 1999 πράξη του δεν είναι δεκτική προσφυγής ακυρώσεως ενώπιον του κοινοτικού δικαστή. Κατ' ουσίαν, ισχυρίζεται ότι η πράξη αυτή αφορά αποκλειστικώς την εσωτερική οργάνωση των εργασιών του και δεν παράγει έννομα αποτελέσματα έναντι τρίτων.
- 48 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει εκ προοιμίου ότι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα είναι κοινότητα δικαίου, υπό την έννοια ότι ούτε τα κράτη μέλη της ούτε τα θεσμικά της όργανα διαφεύγουν τον έλεγχο της συμφωνίας των πράξεών τους προς τον βασικό καταστατικό χάρτη που αποτελεί η Συνθήκη και ότι η τελευταία καθιερώνει ένα πλήρες σύστημα μέσω ένδικης προστασίας και διαδικασιών, που αποσκοπεί να αναθέσει στο Δικαστήριο τον έλεγχο της νομιμότητας των πράξεων των θεσμικών οργάνων (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 23ης Απριλίου 1986, 294/83, Les Verts κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1986, σ. 1339, σκέψη 23, και της 22ας Οκτωβρίου 1987, 314/85, Foto-Frost, Συλλογή 1987, σ. 4199, σκέψη 16, και της 23ης Μαρτίου 1993,

C-314/91, Weber κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1993, σ. I-1093, σκέψη 8, και διάταξη του Δικαστηρίου της 13ης Ιουλίου 1990, C-2/88 Imm., Zwartveld κ.λπ., Συλλογή 1990, σ. I-3365, σκέψη 16· βλ. επίσης τη γνωμοδότηση του Δικαστηρίου της 14ης Δεκεμβρίου 1991, 1/91, Συλλογή 1991, σ. I-6079, σκέψη 21).

- 49 Ειδικότερα, το άρθρο 230, πρώτο εδάφιο, ΕΚ ορίζει ότι το Δικαστήριο ελέγχει τη νομιμότητα των πράξεων του Κοινοβουλίου που παράγουν νομικά αποτελέσματα έναντι τρίτων.
- 50 Εν προκειμένω, πρέπει να σημειωθεί κατ' αρχάς ότι η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 εγκρίθηκε σε ολομέλεια από την πλειοψηφία των μελών του Κοινοβουλίου. Επομένως, η πράξη αυτή πρέπει να θεωρηθεί, από πλευράς της εξετάσεως του παραδεκτού, ως πράξη του ίδιου του Κοινοβουλίου (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση Les Verts κατά Κοινοβουλίου, προπαρατεθείσα στη σκέψη 48, σκέψη 20).
- 51 Στη συνέχεια, υπογραμμίζεται ότι, όσον αφορά το παραδεκτό μιας προσφυγής περί ακυρώσεως πράξεως του Κοινοβουλίου, το άρθρο 230, πρώτο εδάφιο, ΕΚ επιβάλλει, λαμβανομένης υπόψης της νομολογίας, να γίνεται διάκριση μεταξύ δύο κατηγοριών πράξεων.
- 52 Δεν είναι δεκτικές προσφυγής ακυρώσεως πράξεις του Κοινοβουλίου που ανάγονται απλώς στην εσωτερική οργάνωση των εργασιών του (διατάξεις του Δικαστηρίου της 4ης Ιουνίου 1986, 78/85, Ομάδα των Κομμάτων της Ευρωπαϊκής Δεξιάς κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1986, σ. 1753, σκέψη 11, και της 22ας Μαΐου 1990, C-68/90, Blot και Front National κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1990, σ. I-2101, σκέψη 11, και απόφαση Weber κατά Κοινοβουλίου, προπαρατεθείσα στη σκέψη 48, σκέψη 9). Υπάγονται σ' αυτή την πρώτη κατηγορία οι πράξεις του Κοινοβουλίου οι οποίες είτε δεν παράγουν έννομα αποτελέσματα, είτε παράγουν έννομα αποτελέ-

ματα μόνο στο εσωτερικό του Κοινοβουλίου όσον αφορά την οργάνωση των εργασιών του και υπόκεινται σε διαδικασίες ελέγχου που ορίζει ο Κανονισμός του (απόφαση Weber κατά Κοινοβουλίου, προπαρατεθείσα στη σκέψη 48, σκέψη 10).

- 53 Η δεύτερη κατηγορία αποτελείται από τις πράξεις του Κοινοβουλίου που παράγουν ή έχουν ως προορισμό να παράγουν έννομα αποτελέσματα έναντι τρίτων ή, με άλλα λόγια, οι πράξεις των οποίων τα έννομα αποτελέσματα βγαίνουν πέραν της εσωτερικής οργανώσεως των εργασιών του θεσμικού οργάνου. Οι πράξεις αυτές είναι δεκτικές προσφυγής ενώπιον του κοινοτικού δικαστή (απόφαση Weber κατά Κοινοβουλίου, προπαρατεθείσα στη σκέψη 48, σκέψη 11).
- 54 Το Κοινοβούλιο υποστηρίζει ότι η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 εμπίπτει στην πρώτη κατηγορία πράξεων και, συνεπώς, δεν είναι δεκτική προσφυγής ακυρώσεως. Αντιθέτως, οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι η πράξη αυτή ανήκει στη δεύτερη κατηγορία πράξεων και, επομένως, η προσφυγή περί ακυρώσεως την οποία άσκησαν πρέπει να κριθεί παραδεκτή.
- 55 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι οι υπό κρίση προσφυγές σκοπούν στην ακύρωση της πράξεως της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 με την οποία το Κοινοβούλιο αποφάσισε αφενός να εγκρίνει τη γενική ερμηνεία του άρθρου 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού την οποία πρότεινε η επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων, καθώς και την άποψη που εξέφρασε η επιτροπή αυτή ως προς το αν η δήλωση περί σχηματισμού της ομάδας ΤΣΑΒ συμβιβάζεται προς την εν λόγω διάταξη του Κανονισμού, και αφετέρου να διαπιστώσει την αναδρομική ανυπαρξία της ομάδας αυτής λόγω μη τηρήσεως της προϋποθέσεως που προβλέπει η εν λόγω διάταξη.
- 56 Βεβαίως, σκοπός του εσωτερικού κανονισμού ενός κοινοτικού οργάνου είναι η οργάνωση της εσωτερικής λειτουργίας των υπηρεσιών του προς εξασφάλιση της χρηστής διοικήσεως και, επομένως, οι κανόνες τους οποίους καθιερώνει αποβλέπουν κυρίως στην εξασφάλιση της απρόσκοπτης διεξαγωγής των συζητήσεων (απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Μαΐου 1991, C-69/89, Nakajima κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1991, σ. I-2069, σκέψη 49).

- 57 Ωστόσο, η σκέψη αυτή δεν αποκλείει, αφ' εαυτής, το ότι μια πράξη του Κοινοβουλίου όπως η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 παράγει έννομα αποτελέσματα έναντι τρίτων (βλ. απόφαση της 30ής Απριλίου 1996, C-58/94, Κάτω Χώρες κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1996, σ. I-2169, σκέψη 38) και, επομένως, ότι είναι δεκτική προσφυγής ενώπιον του κοινοτικού δικαστή με αίτημα την ακύρωσή της, δυνάμει του άρθρου 230 ΕΚ.
- 58 Κατά συνέπεια, στο Πρωτοδικείο απόκειται να εξακριβώσει αν μπορεί να θεωρηθεί ότι η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 παράγει ή έχει ως προορισμό να παράγει έννομα αποτελέσματα βαίνοντα πέραν της εσωτερικής οργανώσεως των εργασιών του Κοινοβουλίου.
- 59 Συναφώς, υπογραμμίζεται ότι η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 στερεί από τους βουλευτές που δήλωσαν τον σχηματισμό της ομάδας ΤΣΑΒ τη δυνατότητα να συγκροτήσουν πολιτική ομάδα, υπό την έννοια του άρθρου 29 του Κανονισμού, με αποτέλεσμα οι βουλευτές αυτοί να θεωρούνται μη εγγεγραμμένοι βουλευτές, σύμφωνα με το άρθρο 30 του εν λόγω κανονισμού. Όπως προκύπτει από τα προεκτεθέντα στις σκέψεις 3 και 4, οι εν λόγω βουλευτές υποχρεούνται έτσι να ασκούν την εντολή τους υπό συνθήκες διαφορετικές από αυτές που ισχύουν όταν οι βουλευτές ανήκουν σε πολιτική ομάδα και οι οποίες θα ίσχυαν γι' αυτούς αν δεν είχε εκδοθεί η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999.
- 60 Συνεπώς, η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 επηρεάζει τις συνθήκες ασκήσεως των κοινοβουλευτικών καθηκόντων των ενδιαφερομένων βουλευτών και, επομένως, παράγει έννομα αποτελέσματα έναντι αυτών.
- 61 Δεδομένου ότι οι βουλευτές τους οποίους αφορούν τα σημεία 59 και 60 ανωτέρω έχουν λάβει, δυνάμει του άρθρου 1 της πράξεως της 20ής Σεπτεμβρίου 1976, περί εκλογής των αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με άμεση και καθολική ψηφοφορία (Ευρωπαϊκή Ένωση, Συλλογή Συνθηκών, Υπηρεσία Επισήμων Εκδό-

σεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων 1999, τ. Ι, μέρος Ι, σ. 811, στο εξής: πράξη του 1976), εντολή ως αντιπρόσωποι των λαών των κρατών τα οποία συνενώθησαν εντός της Κοινότητας, πρέπει, όσον αφορά πράξη του Κοινοβουλίου η οποία παράγει έννομα αποτελέσματα ως προς τις συνθήκες ασκήσεως της εν λόγω εντολής, να θεωρούνται τρίτοι υπό την έννοια του άρθρου 230, πρώτο εδάφιο, ΕΚ, τούτο δε ανεξαρτήτως της απόψεως που εξέφρασαν προσωπικώς, κατά την ολομέλεια της 14ης Σεπτεμβρίου 1999, στο πλαίσιο της ψηφοφορίας επί της ερμηνευτικής σημειώσεως του άρθρου 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού, την οποία πρότεινε η επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων.

- 62 Υπό τις συνθήκες αυτές, η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 δεν μπορεί να θεωρηθεί απλώς πράξη αναγόμενη αυστηρώς στην εσωτερική οργάνωση των εργασιών του Κοινοβουλίου. Εξάλλου, πρέπει να υπογραμμισθεί ότι η πράξη αυτή δεν υπόκειται σε καμία διαδικασία ελέγχου προβλεπόμενη από τον Κανονισμό. Επομένως, σύμφωνα με τα κριτήρια που καθόρισε το Δικαστήριο στην απόφαση Weber κατά Κοινοβουλίου, προπαρατεθείσα στη σκέψη 48 (σκέψεις 9 και 10), πρέπει να μπορεί να υποβληθεί σε έλεγχο νομιμότητας εκ μέρους του κοινοτικού δικαστή, σύμφωνα με το άρθρο 230, πρώτο εδάφιο, ΕΚ.
- 63 Λαμβανομένων υπόψη όλων των ανωτέρω, ο δεύτερος λόγος απαραδέκτου πρέπει ν' απορριφθεί.

Επί του τρίτου λόγου απαραδέκτου, αντιλούμενου από το ότι η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 δεν αφορά τους προσφεύγοντες άμεσα και ατομικά

- 64 Και στις τρεις υποθέσεις, το Κοινοβούλιο υποστηρίζει ότι η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 δεν αφορά τους προσφεύγοντες άμεσα και ατομικά, υπό την έννοια του άρθρου 230, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ. Η πράξη αυτή αποτελεί, κατά το Κοινοβούλιο, γενική και αναγνωριστική ερμηνεία μιας διατάξεως γενικού χαρακτήρα.

- 65 Όσον αφορά το αν η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 αφορά άμεσα τους προσφεύγοντες, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει, υπό το φως της προεκτεθείσας στις σκέψεις 59 και 60 αναλύσεως, ότι η εν λόγω πράξη κωλύει, χωρίς να απαιτείται συμπληρωματικό μέτρο, τους J.-C. Martinez και C. de Gaulle και τους βουλευτές που άσκησαν προσφυγή στην υπόθεση Τ-329/99 να οργανωθούν, μέσω της ομάδας ΤΣΑΒ, σε πολιτική ομάδα υπό την έννοια του άρθρου 29 του Κανονισμού, πράγμα το οποίο θίγει τις συνθήκες ασκήσεως των καθηκόντων τους. Συνεπώς, η προαναφερθείσα πράξη πρέπει να θεωρηθεί ότι θίγει τους προσφεύγοντες αυτούς άμεσα.
- 66 Όσον αφορά την υπόθεση Τ-327/99, υπογραμμίζεται ότι το Front national, γαλλικό πολιτικό κόμμα, αποτελεί νομικό πρόσωπο, του οποίου ο σκοπός κατά το καταστατικό του συνίσταται στην προώθηση, μέσω των μελών του, πολιτικών ιδεών και προγραμμάτων, στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων. Στις εκλογές του Ιουνίου του 1999 υπέβαλε συνδυασμό αντιπροσώπων στο Κοινοβούλιο. Όλα τα μέλη του τα οποία εξελέγησαν βουλευτές στο Κοινοβούλιο με τον συνδυασμό αυτόν περιλαμβάνονται μεταξύ των βουλευτών που δήλωσαν τον σχηματισμό της ομάδας ΤΣΑΒ. Λόγω της πράξεως της 14ης Σεπτεμβρίου 1999, οι βουλευτές αυτοί βρίσκονται στην προπεριγραφείσα στη σκέψη 59 κατάσταση, πράγμα το οποίο θίγει άμεσα τις συνθήκες προωθήσεως των ιδεών και των προγραμμάτων του κόμματος το οποίο εκπροσωπούν στο πλαίσιο του Ευρωκοινοβουλίου και, επομένως, τις συνθήκες υλοποιήσεως του σκοπού του κόμματος αυτού σε ευρωπαϊκό επίπεδο σύμφωνα με το καταστατικό του.
- 67 Συνεπώς, πρέπει να θεωρηθεί ότι η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 θίγει άμεσα το Front national.
- 68 Ως προς το ζήτημα αν η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 αφορά τους προσφεύγοντες ατομικά, υπενθυμίζεται ότι, κατά παγία νομολογία, ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο μπορεί να υποστηρίξει ότι η επίδικη πράξη το αφορά ατομικά μόνο όταν η πράξη αυτή το θίγει λόγω ορισμένων ιδιαίτερων ιδιοτήτων του ή μιας πραγματικής καταστάσεως που το διακρίνει σε σχέση με οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο (βλ., επί παραδείγματι, αποφάσεις του Δικαστηρίου της 15ης Ιουλίου 1963,

25/62, Plaumann κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 937, 942, και της 18ης Μαΐου 1994, C-309/89, Codorniu κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1994, σ. I-1853, σκέψη 20· απόφαση της 27ης Απριλίου 1995, T-12/93, CCE de Vittel κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1247, σκέψη 36).

- 69 Μολονότι εν προκειμένω, βεβαίως, η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 αφορά την έγκριση της γενικής ερμηνείας του άρθρου 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού την οποία πρότεινε η επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων, ωστόσο υπενθυμίζεται, κατ' αρχάς, ότι το Κοινοβούλιο ζήτησε την εν λόγω ερμηνεία από την επιτροπή αυτή κατόπιν της διατυπώσεως αντιρρήσεων από τους προέδρους των πολιτικών ομάδων αφού η Πρόεδρος του Κοινοβουλίου ανακοίνωσε, κατά την ολομέλεια της 20ής Ιουλίου 1999, ότι έλαβε δήλωση περί σχηματισμού της ομάδας ΤΣΑΒ από ορισμένους βουλευτές, μεταξύ των οποίων οι J.-C. Martinez και C. de Gaulle, μέλη του Front national και οι βουλευτές που άσκησαν προσφυγή στην υπόθεση T-329/99.
- 70 Στη συνέχεια, διαπιστώθηκε ότι η επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων πρότεινε την ερμηνεία αυτή όσον αφορά τη συγκεκριμένη περίπτωση της εν λόγω δηλώσεως (βλ., ανωτέρω, σκέψεις 29 έως 31).
- 71 Τέλος, από την ανάλυση που εκτέθηκε στο πλαίσιο του πρώτου λόγου απαραδέκτου προκύπτει ότι, με την πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999, το Κοινοβούλιο δεν ενέκρινε μόνον τη γενική ερμηνεία που προεκτέθηκε στη σκέψη 69, αλλά ενστερνίστηκε και την άποψη που εξέφρασε η επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων ως προς το αν η δήλωση περί σχηματισμού της ομάδας ΤΣΑΒ συμβιβάζεται με το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού και διαπίστωσε την αναδρομική ανυπαρξία της ομάδας αυτής λόγω μη τηρήσεως της εν λόγω διατάξεως (βλ., ανωτέρω, σκέψη 46).
- 72 Επομένως, η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 θίγει τους προσφεύγοντες των υποθέσεων T-222/99 και T-327/99 και τους βουλευτές που άσκησαν προσφυγή στην υπόθεση T-329/99, λόγω των υπομνησθεισών στην προηγούμενη σκέψη συγκεκρι-

μένων αποφάσεων ως προς την ομάδα ΤΣΑΒ τις οποίες περιέχει, πράγμα το οποίο διακρίνει την κατάσταση αυτών των προσφευγόντων σε σχέση με την κατάσταση κάθε άλλου προσώπου. Συνεπώς, η πράξη αυτή τους αφορά ατομικά, υπό την έννοια της προεκτεθείσας στη σκέψη 68 νομολογίας.

- 73 Όσον αφορά την υπόθεση Τ-329/99, πρέπει επίσης να διευκρινισθεί ότι, δεδομένου ότι πρόκειται περί μίας και μόνον προσφυγής, δεν υπάρχει λόγος, δεδομένου ότι αποδείχθηκε ότι η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 θίγει άμεσα και ατομικά τους βουλευτές που άσκησαν την προσφυγή αυτή, να ελεγχθεί αν η πράξη αυτή αφορά ομοίως, άμεσα και ατομικά, τον εκλογικό συνδυασμό *Lista Emma Bonino*, επίσης διάδικο στην υπόθεση αυτή (απόφαση του Δικαστηρίου της 24ης Μαρτίου 1993, C-313/90, CIRFS κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-1125, σκέψη 31).
- 74 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω σκέψεων, ο τρίτος λόγος απαραδέκτου πρέπει ν' απορριφθεί.
- 75 Συνεπώς, οι προσφυγές ακυρώσεως πρέπει να κριθούν παραδεκτές.

Επί της ουσίας

- 76 Προς στήριξη των ακυρωτικών αιτημάτων τους, οι προσφεύγοντες αναπτύσσουν ορισμένους λόγους άλλοτε κοινούς, άλλοτε αφορώντες μόνον τη δική τους υπόθεση. Η επιχειρηματολογία τους συνίσταται, κατ' ουσίαν, σε εννέα λόγους ακυρώσεως.

- 77 Ο πρώτος λόγος ακυρώσεως αντλείται από το ότι η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 στηρίζεται σε εσφαλμένη κατανόηση του άρθρου 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού. Ο δεύτερος λόγος αντλείται από παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως και από παράβαση των διατάξεων του Κανονισμού, καθώς και από έλλειψη νομικής βάσεως, καθόσον το Κοινοβούλιο κακώς έλεγξε αν η ομάδα ΤΣΑΒ είναι σύμφωνη προς το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού και θεώρησε ότι δεν υπάρχει πολιτική συγγένεια μεταξύ των μερών που απαρτίζουν την ομάδα αυτή. Ο τρίτος αντλείται από παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως εις βάρος των μελών της ομάδας ΤΣΑΒ. Ο τέταρτος αντλείται από παραβίαση της δημοκρατικής αρχής. Ο πέμπτος αντλείται από παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας. Ο έκτος αντλείται από παραβίαση της αρχής της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι. Ο έβδομος αντλείται από την παραβίαση των κοινών κοινοβουλευτικών παραδόσεων των κρατών μελών. Ο όγδοος αντλείται από παράβαση ουσιώδους τύπου. Ο ένατος αντλείται από τεκμήριο περί καταστρατηγήσεως διαδικασίας.
- 78 Κατά την εξέταση εκάστου από αυτούς τους λόγους ακυρώσεως θα διευκρινίζεται ποιοι διάδικοι τον προβάλλουν.

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως, αντλούμενου από το ότι η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 στηρίζεται σε εσφαλμένη κατανόηση του άρθρου 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού

- 79 Και στις τρεις υποθέσεις, οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 στηρίζεται σε εσφαλμένη κατανόηση του άρθρου 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού και αντιβαίνει στο πνεύμα του Κανονισμού. Πράγματι, η προϋπόθεση περί πολιτικής συγγενείας την οποία προβλέπει η διάταξη αυτή είναι προαιρετική. Όπως ακριβώς είναι ελεύθεροι να συγκροτήσουν ομάδα βάσει της πολιτικής συγγενείας, οι βουλευτές έχουν την ευχέρεια να συγκροτήσουν ομάδα σύμφωνα με άλλα κριτήρια. Έτσι, το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού έχει την έννοια ότι επιτρέπει στους βουλευτές να συνεταιρίζονται σύμφωνα με την πολιτική τους συγγένεια, χωρίς να αποκλείει τις ομάδες που δεν έχουν τέτοια συγ-

γένεια, οσάκις οι ομάδες αυτές σκοπούν να συμβιβάσουν τις επιταγές που αφορούν την αποτελεσματική οργάνωση μιας κοινοβουλευτικής συνελεύσεως και τη διασφάλιση στα μέλη τους της πλήρους ασκήσεως των κοινοβουλευτικών τους καθηκόντων.

- 80 Επί του ζητήματος αυτού, το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού ορίζει ότι οι βουλευτές μπορούν να συγκροτήσουν ομάδες ανάλογα με την πολιτική τους τοποθέτηση.
- 81 Η διάταξη αυτή, η οποία περιέχεται στο άρθρο που αφορά τον «σχηματισμό των πολιτικών ομάδων», πρέπει κατ' ανάγκη να θεωρηθεί ότι εννοεί ότι οι βουλευτές που επιλέγουν να συστήσουν ομάδα στο Κοινοβούλιο μπορούν να το πράξουν μόνο βάσει της συγγενούς πολιτικής τοποθέτησής τους. Συνεπώς, από το γράμμα καθαυτό του άρθρου 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού σε συνδυασμό με τον τίτλο του άρθρου στο οποίο εντάσσεται, συνάγεται ότι πρέπει ν' απορριφθεί η άποψη των προσφευγόντων η οποία βασίζεται στην προαιρετικότητα του περι συγγενούς πολιτικής τοποθέτησεως κριτηρίου που περιέχει η διάταξη αυτή.
- 82 Εξάλλου, στον Κανονισμό, ιδίως στις διατάξεις του οι οποίες προπαρατέθηκαν στις σκέψεις 1 έως 5, γίνεται πάντοτε μνεία περί πολιτικών ομάδων, πράγμα το οποίο εκφράζει αναμφισβήτητα μια αντίληψη περί της οργάνωσης της ευρωπαϊκής κοινοβουλευτικής συνελεύσεως βασιζόμενη στον σχηματισμό ομάδων με αποκλειστικώς πολιτικό χαρακτήρα. Η διαπίστωση αυτή ενισχύει την άποψη που υποστηρίζει το Κοινοβούλιο, ότι δηλαδή το περί συγγενούς πολιτικής τοποθέτησεως κριτήριο που περιέχεται στο άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού αποτελεί επιτακτική προϋπόθεση του σχηματισμού ομάδας.
- 83 Και στις τρεις υποθέσεις, οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι η άποψή τους ενισχύεται από το ότι το Κοινοβούλιο ουδέποτε μέχρι τότε είχε ελέγξει την τήρηση της προϋποθέσεως περί πολιτικής συγγένειας και ότι κατά το παρελθόν είχαν γίνει

δεκτές στο Κοινοβούλιο ομάδες με τεχνικό προσανατολισμό. Έτσι, το 1979 επιτράπηκε η συγκρότηση της «Ομάδας τεχνικού συντονισμού και προάσπισης των ανεξαρτήτων ομάδων και βουλευτών» (στο εξής: ομάδα ΣΠΑ), το 1984 της «Ομάδας ουράνιο τόξο: Ομοσπονδία της Ευρωπαϊκής συμμαχίας πρασίνων-εναλλακτικών, του Agalev-Écolo, του Δανικού λαϊκού κινήματος κατά της συμμετοχής στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα και της Ελεύθερης ευρωπαϊκής συμμαχίας στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου», το 1987 της «Τεχνικής ομάδας προάσπισης των ανεξαρτήτων ομάδων και βουλευτών» (στο εξής: ΤΣΠΑ) και το 1989 ο σχηματισμός της «Ομάδας ουράνιου τόξου στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο». Το Front national αναφέρει επίσης τον σχηματισμό, σε προηγούμενες κοινοβουλευτικές περιόδους, της ομάδας «Ευρώπη των εθνών».

84 Εντούτοις, ακόμη και αν γίνει δεκτή η άποψη των προσφευγόντων ως προς τον τεχνικό χαρακτήρα των διαφόρων ομάδων που απαριθμούνται στην προηγούμενη σκέψη, το γεγονός ότι δεν τέθηκε υπό αμφισβήτηση η νομιμότητα του σχηματισμού τέτοιων ομάδων, ενώ ίσχυε διάταξη της οποίας το περιεχόμενο ταυτιζόταν με το περιεχόμενο του άρθρου 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού, δεν ασκεί επιρροή στο πλαίσιο της προεκτεθείσας στις σκέψεις 80 έως 82 αναλύσεως, από την οποία προκύπτει σαφώς ότι πρέπει να θεωρηθεί ότι η εν λόγω διάταξη επιτάσσει να υπάρξει πολιτική συγγένεια μεταξύ των βουλευτών που δηλώνουν ότι συγκροτούν πολιτική ομάδα.

85 Η στάση την οποία υιοθέτησε το Κοινοβούλιο έναντι των δηλώσεων περί σχηματισμού των ομάδων που απαριθμούνται στη σκέψη 83 ανωτέρω πρέπει να θεωρηθεί ότι εκφράζει διαφορετική εκτίμηση από την παρούσα, βάσει των στοιχείων και του πλαισίου που διακρίνουν έκαστη δήλωση, όσον αφορά την τήρηση της επιταγής περί πολιτικής συγγενείας. Αντιθέτως, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η στάση αυτή αποτελεί νομική ερμηνεία από την οποία πρέπει να συναχθεί η προαιρετικότητα της προϋποθέσεως περί πολιτικής συγγενείας την οποία περιλαμβάνουν τα διαδοχικά κείμενα του Εσωτερικού Κανονισμού του Κοινοβουλίου.

86 Το Front national και οι E. Bonino κ.λπ. υποστηρίζουν ότι η δική τους ερμηνεία του άρθρου 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού ενισχύεται από το ότι το Κοινοβούλιο,

όπως συγκροτήθηκε σε σώμα μετά τις τελευταίες εκλογές, επέτρεψε τον σχηματισμό της «Ομάδας για την Ευρώπη των δημοκρατιών και των διαφορών» (στο εξής: ομάδα ΕΔΔ), ενώ η ομάδα αυτή αποτελεί προδήλως τεχνική ομάδα.

- 87 Ωστόσο, το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι η ονομασία της ομάδας αυτής εκφράζει ένα κοινό μεταξύ των μελών της πολιτικό όραμα για την Ευρώπη, πράγμα το οποίο δικαιολογεί το ότι το Κοινοβούλιο, αντιθέτως προς την προκειμένη περίπτωση, έκρινε ότι η ομάδα εκείνη πληροί την προϋπόθεση περί πολιτικής συγγενείας την οποία τάσσει το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού.
- 88 Εν πάση περιπτώσει, ακόμη και αν γίνει δεκτή η άποψη των προσφευγόντων περί του τεχνικού χαρακτήρα της ομάδας ΕΔΔ, το γεγονός ότι το Κοινοβούλιο δεν αμφισβήτησε το συμβιβαστό της ομάδας αυτής προς το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού δεν ασκεί επιρροή στο πλαίσιο της εξετάσεως που πραγματοποιήθηκε στις σκέψεις 80 έως 82 ανωτέρω. Το γεγονός αυτό αποδεικνύει μόνον ότι το Κοινοβούλιο αξιολόγησε τη δήλωση περί σχηματισμού της ομάδας ΕΔΔ διαφορετικά απ' ό,τι αξιολόγησε εν προκειμένω τη δήλωση περί σχηματισμού της ομάδας ΤΣΑΒ.
- 89 Από την εκτιθεμένη στις δύο προηγούμενες σκέψεις ανάλυση προκύπτει ότι η μη προβολή αντιρρήσεων εκ μέρους του Κοινοβουλίου στον σχηματισμό της ομάδας ΕΔΔ δεν μπορεί εν πάση περιπτώσει να προβληθεί λυσιτελώς από τους διαδίκους προκειμένου να τεθεί υπό αμφισβήτηση ο επιτακτικός χαρακτήρας της προϋποθέσεως περί πολιτικής συγγενείας την οποία προβλέπει το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού.
- 90 Οι Ε. Bonino κ.λπ. ισχυρίζονται επίσης ότι το γεγονός ότι το Κοινοβούλιο ουδέποτε έθεσε υπό αμφισβήτηση τη νομιμότητα των παρουσών πολιτικών ομάδων, ενώ κατά τις πρόσφατες ψηφοφορίες στο πλαίσιο της ολομέλειας προέκυψε ότι η πολιτική τους ταυτότητα είναι αμφίβολη, συνηγορεί υπέρ της ερμηνείας του άρθρου 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού την οποία υποστηρίζουν.

- 91 Ωστόσο, κανένα συμπέρασμα δεν μπορεί να αντληθεί, όσον αφορά το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού, από τη συμπεριφορά που υιοθέτησαν κατά τις ψηφοφορίες στο πλαίσιο της ολομελείας τα μέλη των πολιτικών ομάδων που απαρτίζουν την παρούσα κοινοβουλευτική συνέλευση. Πράγματι, η επιταγή περί πολιτικής συγγενείας μεταξύ των βουλευτών μιας ομάδας δεν αποκλείει την εκ μέρους τους έκφραση, κατά την καθημερινή τους συμπεριφορά, διαφορετικών πολιτικών απόψεων επί του τάδε ή δείνα πολιτικού ζητήματος, σύμφωνα με την αρχή της ανεξαρτησίας της εντολής, την οποία καθιερώνουν το άρθρο 4, παράγραφος 1, της πράξεως του 1976 και το άρθρο 2 του Κανονισμού. Η ετερογένεια των ψήφων των μελών της ίδιας πολιτικής ομάδας δεν πρέπει επομένως, υπό τις συνθήκες αυτές, να θεωρείται ως ένδειξη ελλείψεως πολιτικής συγγενείας μεταξύ των μελών αυτών, αλλά ως η εκδήλωση της αρχής της ανεξαρτησίας της εντολής του βουλευτή.
- 92 Επομένως, οι διαφορές στη συμπεριφορά των μελών της ίδιας πολιτικής ομάδας κατά τις ψηφοφορίες στο πλαίσιο της ολομελείας και η έλλειψη αντιδράσεως του Κοινοβουλίου έναντι της συμπεριφοράς αυτής δεν μπορούν, εν πάση περιπτώσει, να θεωρηθούν ότι αποδεικνύουν την προαιρετικότητα της προϋποθέσεως περί πολιτικής συγγενείας την οποία προβλέπει το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού.
- 93 Οι E. Bonino κ.λπ. ισχυρίζονται επίσης ότι το γεγονός ότι ο Κανονισμός δεν προβλέπει την αυτοδίκαιη ένταξη των μη εγγεγραμμένων βουλευτών σε μικτή ομάδα στην οποία να απονέμονται οι ίδιες προνομίες με τις πολιτικές ομάδες συνηγορεί υπέρ της ελαστικής ερμηνείας του άρθρου 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού.
- 94 Εντούτοις, το καθεστώς το οποίο προβλέπει το Κοινοβούλιο για τους βουλευτές που δεν προσχωρούν σε πολιτική ομάδα δεν επιτρέπει, εν πάση περιπτώσει, ερμηνεία του άρθρου 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού η οποία να αντικρούει τα προκύπτοντα από το γράμμα καθαυτό της διατάξεως αυτής και από τα λοιπά στοιχεία που επισημάνθηκαν στις σκέψεις 80 έως 82 ανωτέρω.

- 95 Λαμβανομένων υπόψη όλων των ανωτέρω, ο πρώτος λόγος ακυρώσεως πρέπει ν' απορριφθεί.

Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, αντλούμενου από παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως και από παράβαση των διατάξεων του Κανονισμού, καθώς και από έλλειψη νομικής βάσεως, καθόσον το Κοινοβούλιο κακώς έλεγξε αν η ομάδα ΤΣΑΒ είναι σύμφωνη προς το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού και θεώρησε ότι δεν υπάρχει πολιτική συγγένεια μεταξύ των μερών που την απαρτίζουν

- 96 Οι J.-C. Martinez και C. de Gaulle καθώς και το Front national ισχυρίζονται ότι καμία διάταξη του Κανονισμού δεν απονέμει στο Κοινοβούλιο το δικαίωμα να ελέγχει την πολιτική συγγένεια μεταξύ των βουλευτών που δηλώνουν τον σχηματισμό ομάδας. Ο σχηματισμός ομάδων απόκειται στην πρωτοβουλία των βουλευτών, οι οποίοι υποχρεούνται μόνο να τον δηλώνουν στον Πρόεδρο του Κοινοβουλίου. Δεν προβλέπεται καμιά διαδικασία αναγνωρίσεως. Εν προκειμένω όμως, το Κοινοβούλιο άσκησε αυθαίρετο έλεγχο ως προς την πολιτική σκοπιμότητα του σχηματισμού της ομάδας ΤΣΑΒ και αποφάνθηκε ως προς την πολιτική συγγένεια και τα κίνητρα που οδήγησαν στον σχηματισμό της ομάδας αυτής. Κατά τον τρόπο αυτό, το Κοινοβούλιο παρέβη το γράμμα και το πνεύμα του Κανονισμού.

- 97 Οι ίδιοι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι το Κοινοβούλιο κακώς κατέληξε ότι δεν υπάρχει πολιτική συγγένεια μεταξύ των βουλευτών που δήλωσαν τον σχηματισμό της ομάδας ΤΣΑΒ. Πράγματι, μεταξύ των βουλευτών αυτών υπάρχει πολιτική συγγένεια που αφορά τη βούληση να διασφαλισθεί σε κάθε βουλευτή η πλήρης άσκηση της εντολής του. Η δήλωση περί πολιτικής ανεξαρτησίας, η οποία περιέχεται στις λεπτομέρειες σχετικά με τη σύσταση της ομάδας ΤΣΑΒ δεν αποκλείει την ύπαρξη τέτοιας συγγενείας. Η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 αποτελεί στην πραγματικότητα πολιτική απόφαση, η οποία ουδόλως δικαιολογείται αντικειμενικά και η οποία επιτρέπει την καταχρηστική συμπεριφορά των πολιτικών ομάδων στο Κοινοβούλιο.

- 98 Το Front national προσθέτει ότι τα μέλη της ομάδας ΤΣΑΒ ουδέποτε δεσμεύθηκαν επισήμως, καθ' οιονδήποτε τρόπο, να μην συνεργασθούν. Αντιθέτως, από της

εκδόσεως της προπαρατεθείσας στη σκέψη 13 διατάξεως Martinez και de Gaulle κατά Κοινοβουλίου, η ομάδα ΤΣΑΒ λειτουργούσε όπως κάθε άλλη πολιτική ομάδα στο Κοινοβούλιο. Έχει καταθέσει τροποποιήσεις εκθέσεων και προτάσεις ψηφισμάτων.

- 99 Οι J.-C. Martinez και C. de Gaulle ισχυρίζονται επίσης ότι η συμπεριφορά και μόνον των μελών μιας ομάδας κατά τη διάρκεια μιας συνόδου εμφανίζει την ύπαρξη ή μη πολιτικής συνοχής στην ομάδα αυτή. Συναφώς, παραθέτουν, όπως και το Front national, πρόσφατα παραδείγματα ονομαστικής ψηφοφορίας, από τα οποία προκύπτει σύγκλιση απόψεων μεταξύ των μελών της ομάδας ΤΣΑΒ.
- 100 Το Πρωτοδικείο φρονεί ότι, προκειμένου να δοθεί απάντηση στην επιχειρηματολογία που αναπτύσσουν οι προσφεύγοντες στο πλαίσιο του λόγου ακυρώσεως αυτού, πρέπει, πρώτον, να εξετασθεί αν το Κοινοβούλιο είναι αρμόδιο να ελέγχει, όπως έπραξε εν προκειμένω, την τήρηση του άρθρου 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού εκ μέρους ομάδας της οποίας τον σχηματισμό δηλώνουν ορισμένοι βουλευτές σύμφωνα με το άρθρο 29, παράγραφος 4, του Κανονισμού. Αν καταλήξει ότι το Κοινοβούλιο έχει τέτοια αρμοδιότητα, το Πρωτοδικείο πρέπει, δεύτερον, να προσδιορίσει την έκταση της διακριτικής ευχέρειας που πρέπει να αναγνωρίζεται στο Κοινοβούλιο στο πλαίσιο της ασκήσεως της αρμοδιότητας αυτής και, τρίτον, να εξετάσει το βάσιμο της εκ μέρους του Κοινοβουλίου εκτιμήσεως όσον αφορά την εκ μέρους της ομάδας ΤΣΑΒ μη τήρηση της επιταγής περί πολιτικής συγγενείας την οποία προβλέπει το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού.
- 101 Όσον αφορά το πρώτο ζήτημα, υπογραμμίζεται ότι, όπως προκύπτει από το άρθρο 180 του Κανονισμού, το Κοινοβούλιο είναι αρμόδιο να μεριμνά, ενδεχομένως μέσω της υποβολής του ζητήματος στην κρίση της επιτροπής συνταγματικών υποθέσεων, για την ορθή εφαρμογή και ερμηνεία του Εσωτερικού Κανονισμού του. Προς τούτο, είναι ειδικότερα αρμόδιο να ελέγχει, όπως έπραξε εν προκειμένω, την τήρηση, εκ μέρους ομάδας της οποίας ο σχηματισμός δηλώνεται στον Πρόεδρο του Κοινοβουλίου σύμφωνα με το άρθρο 29, παράγραφος 4, του Κανονισμού, της επιταγής περί πολιτικής συγγενείας την οποία προβλέπει η παράγραφος 1 του ίδιου άρθρου. Η άρνηση μιας τέτοιας αρμοδιότητας ελέγχου του Κοινοβουλίου θα ανάγκαζε το Κοινοβούλιο να στερήσει τη δεύτερη αυτή διάταξη από κάθε πρακτική αποτελεσματικότητα.

- 102 Στη συνέχεια, όσον αφορά το ζήτημα της εκτάσεως της διακριτικής ευχέρειας την οποία διαθέτει το Κοινοβούλιο στο πλαίσιο αυτής της αρμοδιότητας ελέγχου, το Πρωτοδικείο παρατηρεί ότι ούτε το άρθρο 29 ούτε καμία άλλη διάταξη του Κανονισμού ορίζει την έννοια της πολιτικής συγγενείας την οποία αφορά η παράγραφος 1 του προαναφερθέντος άρθρου. Εξάλλου, ο κανονισμός δεν απαιτεί η δήλωση περί σχηματισμού ομάδας, υπό την έννοια του άρθρου 29 του Κανονισμού, να συνοδεύεται από οποιαδήποτε ένδειξη σχετική με την πολιτική συγγένεια μεταξύ των μελών που απαρτίζουν την ομάδα αυτή.
- 103 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να θεωρηθεί ότι η έννοια της πολιτικής συγγενείας αντιστοιχεί, σε εκάστη συγκεκριμένη περίπτωση, στην έννοια την οποία σκοπούν να της δώσουν, χωρίς κατ' ανάγκη να το δηλώνουν ευθέως, οι βουλευτές οι οποίοι αποφασίζουν να συστήσουν πολιτική ομάδα σύμφωνα με το άρθρο 29 του Κανονισμού. Επομένως, τεκμαίρεται ότι υπάρχει πολιτική συγγένεια, έστω και ελάχιστη, μεταξύ των βουλευτών οι οποίοι δηλώνουν ότι συγκροτούν ομάδα κατ' εφαρμογήν της διατάξεως αυτής.
- 104 Το τεκμήριο αυτό όμως δεν πρέπει να θεωρείται αμάχητο. Το Κοινοβούλιο, δυνάμει της προεκτεθείσας στη σκέψη 101 αρμοδιότητάς του ελέγχου, διαθέτει την εξουσία να εξετάζει αν τηρήθηκε η επιταγή του άρθρου 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού οσάκις, όπως προβλέπει η ερμηνευτική σημείωση της διατάξεως αυτής την οποία ενέκρινε στις 14 Σεπτεμβρίου 1999 (βλ., ανωτέρω, σκέψη 9), οι βουλευτές οι οποίοι δηλώνουν τον σχηματισμό ομάδας αποκλείουν ανοιχτά κάθε πολιτική συγγένεια μεταξύ τους, παραβιάζοντας έτσι προδήλως την ανωτέρω επιταγή.
- 105 Η ερμηνεία αυτή συμβιβάζει, αφενός, το ευρύ περιεχόμενο που πρέπει να προσδίδεται στην έννοια της πολιτικής συγγενείας λόγω του υποκειμενικού χαρακτήρα της με την τήρηση, αφετέρου, της επιταγής του άρθρου 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού.

106. Εν προκειμένω, το Κοινοβούλιο, δεχόμενο την άποψη της επιτροπής συνταγματικών υποθέσεων, θεώρησε ότι η δήλωση περί σχηματισμού της ομάδας ΤΣΑΒ δεν ήταν σύμφωνη προς το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού, λόγω του ότι η δήλωση αυτή απέκλειε κάθε πολιτική συγγένεια και παρείχε στα διάφορα συνυπογράφοντα μέρη πλήρη πολιτική ανεξαρτησία στο πλαίσιο της εν λόγω ομάδας. Η εκτίμηση αυτή εντάσσεται εντός των ορίων της διακριτικής ευχέρειας στην οποία αναφέρεται η σκέψη 104 ανωτέρω.
107. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Πρωτοδικείο πρέπει τώρα, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα στη σκέψη 100, να ερευνήσει το βάσιμο της εκτιμήσεως αυτής.
108. Συναφώς, η περιεχόμενη στη δήλωση περί σχηματισμού της ομάδας ΤΣΑΒ μνεία περί του ότι τα διάφορα συνυπογράφοντα μέρη διατηρούν την ελευθερία τους ψήφου τόσο στο πλαίσιο επιτροπών όσο και στην ολομέλεια δεν επιτρέπει τη συναγωγή του συμπεράσματος ότι δεν υπάρχει πολιτική συγγένεια μεταξύ των εν λόγω μερών. Πράγματι, η μνεία αυτή αποτελεί έκφανση της αρχής της ανεξαρτησίας της εντολής την οποία καθιερώνουν το άρθρο 4, παράγραφος 1, της πράξεως του 1976 και το άρθρο 2 του Κανονισμού και δεν μπορεί να επηρεάσει την εκτίμηση περί του συμβιβαστού μιας ομάδας προς το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού (βλ., ανωτέρω, σκέψη 91).
109. Το γεγονός ότι οι βουλευτές που συγκροτούν ομάδα δηλώνουν ότι διατηρούν την πολιτική τους ανεξαρτησία οι μεν έναντι των δε ωσαύτως δεν επιτρέπει, από μόνο του, να θεωρηθεί ότι δεν υπάρχει πολιτική συγγένεια μεταξύ των βουλευτών αυτών. Μια τέτοια δήλωση συνάδει επίσης με την εκτεθείσα στην προηγούμενη σκέψη αρχή της ανεξαρτησίας της εντολής.
110. Εντούτοις, εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι ιδιαίτερες συνέπειες τις οποίες τα μέλη της ομάδας ΤΣΑΒ προσδίδουν στη δήλωσή τους περί πολιτικής

ανεξαρτησίας, δηλαδή, αφενός, η απαγόρευση προς κάθε μέρος που απαρτίζει την ομάδα να ομιλεί για λογαριασμό του συνόλου των βουλευτών της ομάδας και, αφετέρου, ο περιορισμός του σκοπού των συνεδριάσεων της ομάδας στην κατανομή του χρόνου ομιλίας και στη διευθέτηση των διοικητικών και χρηματοοικονομικών ζητημάτων σχετικά με την ομάδα σκοπούσαν να αποφευχθεί πάση θυσία η εντύπωση ότι υπάρχει πολιτική συγγένεια και απέκλειαν πλήρως την προσπάθεια, κατά την κοινοβουλευτική περίοδο, να εκφραστούν κοινές πολιτικές βουλήσεις και ιδέες ή κοινά πολιτικά προγράμματα, έστω και ελάχιστα. Τα στοιχεία αυτά αποδεικνύουν ότι τα μέρη που απαρτίζουν την ομάδα ΤΣΑΒ συμφώνησαν να αποκλείσουν κάθε κίνδυνο να θεωρηθεί ότι υπάρχει πολιτική συγγένεια μεταξύ τους και αρνήθηκαν να θεωρήσουν ότι η ομάδα αυτή μπορεί να χρησιμεύσει ως πλαίσιο κοινής πολιτικής δράσεως, περιορίζοντάς την σε αυστηρώς διοικητικές και χρηματοοικονομικές λειτουργίες.

- 111 Τα μέρη που απαρτίζουν την ομάδα ΤΣΑΒ απέρριψαν έτσι ρητώς κάθε πολιτική συγγένεια μεταξύ τους, δεσμεύθηκαν να μη δίδουν υπό οποιεσδήποτε συνθήκες την εντύπωση ότι υπάρχει τέτοιας φύσεως συγγένεια μεταξύ τους και απέκλεισαν εκ προοιμίου κάθε πράξη σκοπούσα στην επίτευξη τέτοιας συγγενείας, έστω και επί συγκεκριμένου θέματος, κατά την κοινοβουλευτική περίοδο.
- 112 Η εσκεμμένη άρνηση κάθε πολιτικής συγγενείας μεταξύ των βουλευτών που απαρτίζουν την ομάδα ΤΣΑΒ ενισχύεται από ορισμένα αποσπάσματα του εγγράφου που απηύθυναν οι βουλευτές της Lista Bonino στους λοιπούς βουλευτές στις 13 Σεπτεμβρίου 1999, ήτοι την παραμονή της ολομελείας κατά την οποία το Κοινοβούλιο αποφάνθηκε ως προς την προταθείσα από την επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων ερμηνεία του άρθρου 29 του Κανονισμού.
- 113 Συγκεκριμένα, στο έγγραφο αυτό εκτίθενται τα εξής:

«[...]»

Κατά τη διάρκεια της συνεδριάσεως συγκροτήσεως του Κοινοβουλίου μας σε σώμα, οι βουλευτές της Lista Bonino ανέλαβαν την πρωτοβουλία να προτείνουν σε όλους τους βουλευτές που δεν ανήκουν σε συσταθείσα πολιτική ομάδα τον σχηματισμό μίας μόνον “μικτής” ομάδας· σκοπός της προτάσεως ήταν να παύσουν οι δυσμενείς διακρίσεις τις οποίες συνεπάγονται για τα “μη εγγεγραμμένα” μέλη, αφενός, ο Κανονισμός μας και, αφετέρου, οι εσωτερικές διοικητικές και χρηματοοικονομικές διατάξεις. Σήμερα που το Κοινοβούλιο καλείται να εκπληρώσει νέα καθήκοντα και νέες υποχρεώσεις, θεωρήσαμε καθήκον μας, διατρέχοντας τον κίνδυνο να δώσουμε την εντύπωση ότι επιθυμούμε τον σχηματισμό “παρά φύση” πολιτικών συμμαχιών, να καταγγείλουμε εκ νέου μια δυσμενή διάκριση που εξακολουθεί να υφίσταται εδώ και είκοσι έτη και η οποία δεν αρμόζει σ’ ένα δημοκρατικό Κοινοβούλιο διότι καταρρακώνει τον σεβασμό που οφείλεται στη λαϊκή βούληση.

[...]

Στην ψηφισθείσα από την επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων ερμηνεία του Κανονισμού, την οποία πρέπει να εγκρίνετε ή να απορρίψετε κατά την παρούσα συνεδρίαση, αναγράφεται [...] ότι η ομάδα ΤΣΑΒ πρέπει να διαλυθεί διότι τα μέλη της υπέγραψαν δήλωση η οποία αποκλείει κάθε πολιτική συγγένεια και υποστηρίζει την πλήρη ανεξαρτησία των πολιτικών αντιπροσώπων που την απαρτίζουν. Πράγματι, επιθυμούμε όντως τον σχηματισμό μικτής ομάδας, πριν επιτύχουμε επιτέλους την ευθεία αναγνώρισή της από τον [Κανονισμό].»

114 Με τις δηλώσεις αυτές, οι υπογράφωντες το εν λόγω έγγραφο επιχειρήσαν να καταστήσουν σαφές στους άλλους βουλευτές ότι, παρά την πρώτη εντύπωση που μπορεί να δημιουργεί ο σχηματισμός της ομάδας ΤΣΑΒ, δεν έχουν καμία πολιτική συγγένεια με τα λοιπά μέρη που απαρτίζουν την ομάδα αυτή και ότι αποκλειστικός σκοπός του διαβήματός τους είναι να παρασχεθεί η δυνατότητα σε όλους τους βουλευτές, οι οποίοι, ακριβώς, δεν έχουν καμία πολιτική συγγένεια με άλλους βουλευτές, να σχηματίζουν μικτές ομάδες τυγχάνουσες όλων των προνομίων που αναγνωρίζονται στις πολιτικές ομάδες, προκειμένου να τεθεί τέρμα στις διαφορές μεταχειρίσεως που υφίστανται οι βουλευτές αυτοί, λόγω του καθεστώτος τους ως μη εγγεγραμμένων βουλευτών.

- 115 Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι ο δηλωθείς σκοπός της ομάδας ΤΣΑΒ, δηλαδή η διασφάλιση σε όλους τους βουλευτές της πλήρους ασκήσεως της κοινοβουλευτικής εντολής τους (βλ., ανωτέρω, σκέψη 6), αποδεικνύει την ύπαρξη πολιτικής συγγενείας μεταξύ των μερών που απαρτίζουν την ομάδα αυτή. Συναφώς, υπογραμμίζεται ότι, μεταξύ της 20ής Ιουλίου 1999, ημερομηνίας κατά την οποία οι πρόεδροι των άλλων ομάδων του Κοινοβουλίου αμφισβήτησαν το συμβιβαστό της ομάδας ΤΣΑΒ προς το άρθρο 29 του Κανονισμού, και της εκδόσεως της πράξεως της 14ης Σεπτεμβρίου 1999, τα μέλη της ομάδας ΤΣΑΒ, αντιμετωπίζοντας την αμφισβήτηση του πολιτικού χαρακτήρα της ομάδας τους, ουδέποτε επικαλέστηκαν τον σκοπό της ομάδας αυτής για να αποδείξουν την ύπαρξη πολιτικής συγγενείας μεταξύ τους.
- 116 Η επιχειρηματολογία την οποία ανέπτυξαν κατά τις συσκέψεις στις οποίες συζητήθηκε αν η ομάδα ΤΣΑΒ συμβιβάζεται προς το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού αφορούσε, κατ' ουσίαν, τον ισχυρισμό ότι η προβλεπόμενη από τη διάταξη αυτή προϋπόθεση δεν είναι δεσμευτική, ότι η διάταξη αυτή δεν επιβάλλει στους συγκροτούντες πολιτικές ομάδες βουλευτές να δικαιολογούν την πολιτική τους συγγένεια, ότι ούτε το Κοινοβούλιο ούτε οι άλλες πολιτικές ομάδες μπορούν να χρισθούν κριτές της πολιτικής συγγενείας των μελών της ομάδας ΤΣΑΒ και ότι ομάδες απαρτιζόμενες από βουλευτές μεταξύ των οποίων δεν υπήρχε πολιτική συγγένεια είχαν γίνει δεκτές τόσον κατά το παρελθόν όσον και κατά την τρέχουσα κοινοβουλευτική περίοδο. Τα μέλη της ομάδας ΤΣΑΒ αμφισβήτησαν επίσης την ύπαρξη πολιτικής συγγενείας μεταξύ των μελών των πολιτικών ομάδων του Κοινοβουλίου. Εξάλλου, υπογράμμισαν τη δυσμενή μεταχείριση που υφίστανται οι μη εγγεγραμμένοι βουλευτές σε σχέση με τους βουλευτές που αποτελούν μέλη πολιτικής ομάδας, την αντίθεση, συναφώς, μεταξύ της καταστάσεως στο Κοινοβούλιο και των κοινοβουλευτικών παραδόσεων ορισμένων κρατών μελών και τον κίνδυνο δημοσουργίας προηγουμένου που συνδέεται με την απαγόρευση της ομάδας ΤΣΑΒ.
- 117 Ουδέποτε υποστήριξαν ότι ο επιδιωκόμενος με τον σχηματισμό της ομάδας αυτής σκοπός έπρεπε να θεωρηθεί ως απόδειξη πολιτικής συγγενείας μεταξύ τους. Αντιθέτως, από τις προπαρατεθείσες στη σκέψη 113 δηλώσεις προκύπτει ότι ως σκοπός της ομάδας ΤΣΑΒ προβλήθηκε η παροχή δυνατότητας στους βουλευτές που δεν έχουν τέτοιες συγγένειες προς άλλους να σχηματίζουν μικτές ομάδες μετέχουσες των προνομιών των πολιτικών ομάδων.

- 118 Συνεπώς, οι προσφεύγοντες δεν μπορούν να προσάπτουν στο Κοινοβούλιο ότι δεν ερμήνευσε την περιεχόμενη στη δήλωση περί σχηματισμού της ομάδας ΤΣΑΒ μνεία του σκοπού της εν λόγω ομάδας ως ένδειξη περί της υπάρξεως πολιτικής συγγενείας μεταξύ των μερών που απαρτίζουν την ομάδα αυτή.
- 119 Εν πάση περιπτώσει, η μνεία αυτή δεν αναιρεί την προεκτεθείσα στις σκέψεις 111 έως 115 συλλογιστική, από την οποία προκύπτει ότι τα μέλη της ομάδας αυτής είχαν τη δηλωθείσα πρόθεση να αποκλείσουν κάθε πολιτικό χαρακτήρα της εν λόγω ομάδας.
- 120 Βάσει των στοιχείων που εξετάστηκαν στις σκέψεις 110 έως 119 ανωτέρω, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι ορθώς το Κοινοβούλιο θεώρησε ότι από τη δήλωση περί σχηματισμού της ομάδας ΤΣΑΒ προέκυπτε πλήρης και πρόδηλη έλλειψη πολιτικής συγγενείας μεταξύ των μερών που απαρτίζουν την ομάδα αυτή. Προβαίνοντας στη διαπίστωση αυτή, το Κοινοβούλιο δεν αυτοδιορίστηκε κριτής της πολιτικής συγγενείας μεταξύ των μελών της ομάδας αυτής, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς των προσφευγόντων. Διαπίστωσε μόνον, λαμβάνοντας υπόψη την προεκτεθείσα δήλωση, ότι τα εν λόγω μέλη ομολογούσαν ανοιχτά την έλλειψη κάθε τέτοιας φύσεως συγγενείας, ανατρέποντας έτσι μόνα τους το μαχητό τεκμήριο περί της υπάρξεως πολιτικής συγγενείας, μνεία του οποίου έγινε στις σκέψεις 103 και 104 ανωτέρω. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορούσε παρά να συναχθεί ότι η ομάδα ΤΣΑΒ δεν είναι σύμφωνη προς το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού, άλλως η εν λόγω διάταξη θα εστερείτο κάθε πρακτικής αποτελεσματικότητας.
- 121 Τα στοιχεία αυτά δεν αποδυναμώνονται ούτε από το γεγονός το οποίο επικαλέσθηκε το Front national, ότι δηλαδή, από της εκδόσεως της προπαρατεθείσας στη σκέψη 13 διατάξεως Martinez και de Gaulle κατά Κοινοβουλίου, κατατέθηκαν εξ ονόματος της ομάδας ΤΣΑΒ τροπολογίες σε εκθέσεις και σε προτάσεις ψηφισμάτων, ούτε από τα προσκομισθέντα από τους J.-C. Martinez και C. de Gaulle καθώς και από το Front national στοιχεία όσον αφορά τη συμπεριφορά των μελών της ομάδας ΤΣΑΒ κατά τις προσφάτως διεξαχθείσες ψηφοφορίες της ολομέλειας.

- 122 Πράγματι, όσον αφορά τις αναληφθείσες εξ ονόματος της ομάδας ΤΣΑΒ πρωτοβουλίες, από τα έγγραφα τα οποία προσκόμισε το Front national κατόπιν αιτήματος του Πρωτοδικείου προκύπτει ότι οι πρωτοβουλίες αυτές αναλήφθηκαν όλες είτε από ένα βουλευτή μέλος της ομάδας ΤΣΑΒ είτε από βουλευτές προερχομένους από ένα και μόνον από τα μέρη που απαρτίζουν την ομάδα αυτή. Καμία από τις πρωτοβουλίες αυτές δεν αναλήφθηκε από βουλευτές ανήκοντες σε περισσότερα από ένα εκ των μερών που απαρτίζουν την ομάδα ΤΣΑΒ. Η διαπίστωση αυτή ενισχύει την πλήρη έλλειψη πολιτικής συγγενείας μεταξύ των μερών που απαρτίζουν την ομάδα αυτή, έλλειψη η οποία απορρέει από τη δήλωση περί σχηματισμού της εν λόγω ομάδας.
- 123 Όσον αφορά τη συμπεριφορά των μελών της ομάδας ΤΣΑΒ κατά τις πρόσφατες ψηφοφορίες της ολομέλειας, επισημαίνεται ότι, όπως ορθώς υπογραμμίζει το Κοινοβούλιο με τα υπομνήματά του, η παρατηρηθείσα σύγκλιση ψήφων στο πλαίσιο της ομάδας αυτής μπορεί να υποκρύπτει θεμελιώδη διάσταση των κατ' ιδίαν πολιτικών κινήτρων για την ψήφο εκάστου των μελών αυτών. Συνεπώς, η σύγκλιση αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί ένδειξη της υπάρξεως πολιτικής συγγενείας μεταξύ των μελών της εν λόγω ομάδας.
- 124 Πρέπει να προστεθεί ότι το γεγονός και τα στοιχεία μινεία των οποίων γίνεται στη σκέψη 121 ανωτέρω είναι όλα μεταγενέστερα της πράξεως της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 και, επομένως, δεν μπορούν, εν πάση περιπτώσει, να ασκήσουν επιρροή στην εξέταση του βασίμου της εκτιμήσεως του Κοινοβουλίου την οποία περιέχει η πράξη αυτή όσον αφορά το ασυμβίβαστο της ομάδας ΤΣΑΒ προς το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού.
- 125 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω σκέψεων, ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως πρέπει ν' απορριφθεί.

Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως, αντλούμενου από παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως εις βάρος των μελών της ομάδας ΤΣΑΒ

- 126 Ο λόγος αυτός έχει τρία σκέλη. Με το πρώτο σκέλος, οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 εισάγει διάκριση μεταξύ των μελών της ομάδας ΤΣΑΒ και των βουλευτών που ανήκουν σε πολιτική ομάδα. Με το δεύτερο σκέλος, υποστηρίζουν ότι η εν λόγω πράξη εισάγει διάκριση εις βάρος της ομάδας ΤΣΑΒ σε σχέση με άλλες τεχνικές ομάδες. Με το τρίτο σκέλος προβάλλουν την ύπαρξη διακρίσεως μεταξύ της ομάδας ΤΣΑΒ και των πολιτικών ομάδων που απαρτίζουν την παρούσα κοινοβουλευτική συνέλευση.

Επί του πρώτου σκέλους του λόγου ακυρώσεως

- 127 Και στις τρεις υποθέσεις, οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 εισάγει διάκριση εις βάρος των βουλευτών που δεν ανήκουν σε πολιτική ομάδα.

- 128 Πράγματι, η συμμετοχή σε τέτοια ομάδα συνεπάγεται ορισμένα πλεονεκτήματα συνιστάμενα σε κοινοβουλευτικές προνομίες και πλεονεκτήματα σε χρηματοοικονομικό, υλικό και διοικητικό επίπεδο, τα οποία στερούνται τα μέλη της ομάδας ΤΣΑΒ λόγω του ότι η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 τους απονέμει το καθεστώς των μη εγγεγραμμένων βουλευτών. Απαγορεύοντας την ομάδα ΤΣΑΒ, η εν λόγω πράξη επικυρώνει εις βάρος των μελών της ομάδας αυτής τις διακρίσεις που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του Κοινοβουλίου εις βάρος των μη εγγεγραμμένων βουλευτών, καταργώντας έτσι την ισότητα των βουλευτών όσον αφορά τις συνθήκες ασκήσεως της κοινοβουλευτικής τους εντολής.

- 129 Τα ίδια αυτά επιχειρήματα κυρίως επικαλούνται οι Ε. Bonino κ.λπ. προς στήριξη της ενστάσεως ελλείψεως νομιμότητας την οποία προβάλλουν βάσει του άρθρου 241 ΕΚ κατά των συνδυασμένων διατάξεων των άρθρων 29, παράγραφος 1, και 30 του Κανονισμού.
- 130 Το Πρωτοδικείο κρίνει ότι πρέπει κατ' αρχάς να εξετασθεί αυτή η ένσταση ελλείψεως νομιμότητας.
- 131 Το Κοινοβούλιο αμφισβητεί το παραδεκτό της ενστάσεως αυτής.
- 132 Το Κοινοβούλιο ισχυρίζεται ότι ο Κανονισμός δεν εμπίπτει στην κατηγορία των πράξεων κατά των οποίων μπορεί να προβληθεί ένσταση ελλείψεως νομιμότητας δυνάμει του άρθρου 241 ΕΚ. Εξάλλου, η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 δεν είχε ως νομική βάση το άρθρο 30 του Κανονισμού και δεν αποτελούσε μέτρο εκτελέσεως του άρθρου 29 του κανονισμού αυτού και, επομένως, εν προκειμένω δεν μπορεί να προβληθεί ένσταση περί της ελλείψεως νομιμότητας των δύο ως άνω διατάξεων.
- 133 Συναφώς, το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, κατά παγία νομολογία, το άρθρο 241 ΕΚ εκφράζει γενική αρχή διασφαλίζουσα σε κάθε διάδικο το δικαίωμα να αμφισβητήσει παρεμπιπτόντως, για να επιτύχει την ακύρωση αποφάσεως που τον αφορά άμεσα και ατομικά, το κύρος προγενεστέρας πράξεως κοινοτικού οργάνου, που αποτελεί τη νομική βάση της προσβαλλομένης αποφάσεως, αν ο εν λόγω διάδικος δεν διέθετε το δικαίωμα να ασκήσει, δυνάμει του άρθρου 230 ΕΚ, απευθείας προσφυγή κατά της εν λόγω πράξεως, της οποίας υφίσταται έτσι τις συνέπειες, χωρίς να του έχει παρασχεθεί η δυνατότητα να ζητήσει την ακύρωσή της (βλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 6ης Μαρτίου 1979, 92/78, Simmenthal κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1979/I, σ. 407, σκέψη 39, και της 19ης Ιανουαρίου 1984, 262/80, Andersen κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1984, σ. 195, σκέψη 6).

- 134 Έτσι, η ένσταση ελλείψεως νομιμότητας δεν μπορεί να περιορίζεται στις εκδιδόμενες υπό μορφή κανονισμού πράξεις, υπό την έννοια του άρθρου 241 ΕΚ. Η ένσταση αυτή πρέπει να ερμηνεύεται ευρύτερα προκειμένου να διασφαλίζεται αποτελεσματικός έλεγχος της νομιμότητας των γενικής φύσεως πράξεων των κοινοτικών οργάνων υπέρ των ατόμων που δεν μπορούν να ασκήσουν ευθεία προσφυγή κατά των πράξεων αυτών, οσάκις τα άτομα αυτά θίγονται από εκτελεστικές αποφάσεις που τα αφορούν άμεσα και ατομικά (απόφαση *Simmenthal* κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα στη σκέψη 133, σκέψεις 40 και 41· απόφαση του Πρωτοδικείου της 26ης Οκτωβρίου 1993, T-6/92 και T-52/92, *Reinarz* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. Π-1047, σκέψη 56).
- 135 Εξάλλου, το πεδίο εφαρμογής του εν λόγω άρθρου πρέπει να καλύπτει τις πράξεις των κοινοτικών οργάνων που άσκησαν επιρροή στην έκδοση της απόφασης που αποτελεί αντικείμενο της προσφυγής ακυρώσεως, ακόμη και αν οι πράξεις αυτές δεν αποτέλεσαν επισήμως νομική βάση της εν λόγω απόφασης (απόφαση του Πρωτοδικείου της 4ης Μαρτίου 1998, T-146/96, *De Abreu* κατά Δικαστηρίου, Συλλογή Υπ.Υπ. 1998, σ. I-A-109 και II-281, σκέψη 27).
- 136 Προστίθεται ότι η ένσταση ελλείψεως νομιμότητας πρέπει να περιορίζεται σε ό,τι είναι απαραίτητο για την επίλυση της διαφοράς. Πράγματι, το άρθρο 214 ΕΚ δεν έχει ως σκοπό να παρέχει στον διάδικο τη δυνατότητα να αμφισβητεί την ισχύ κάποιων γενικής φύσεως πράξεων χάριν οποιασδήποτε προσφυγής. Πρέπει να υφίσταται άμεσος νομικός δεσμός μεταξύ της προσβαλλομένης ατομικής απόφασης και της εν λόγω γενικής πράξεως (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 31ης Μαρτίου 1965, 21/64, *Macchiorlati Dalmas e Figli* κατά Ανωτάτης Αρχής, Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 51, 55, της 13ης Ιουλίου 1966, 32/65, *Ιταλία* κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 429, 441, και της 21ης Φεβρουαρίου 1984, 140/82, 146/82, 221/82, 226/82, *Walzstahl-Vereinigung* και *Thyssen* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1984, σ. 951, σκέψη 20· απόφαση *Reinarz* κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα στη σκέψη 134, σκέψη 57).
- 137 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι τα άρθρα 29 και 30 του Κανονισμού, τα οποία ασκούν επιρροή στις λεπτομέρειες ασκήσεως της εντολής των βουλευτών, έχουν γενικό χαρακτήρα. Έχουν εφαρμογή σε αντικειμενικά προσδιοριζόμενες καταστάσεις και συνεπάγονται έννομα αποτελέσματα έναντι κατηγοριών προσώπων που

αντιμετωπίζονται κατά τρόπο γενικό και αφηρημένο (βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις του Δικαστηρίου της 18ης Μαρτίου 1975, 44/74, 46/74 και 49/74, Acton κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1975, σ. 137, σκέψη 7, και της 14ης Φεβρουαρίου 1989, 206/87, Lefebvre Frère et Soeur κατά Επιτροπής, Συλλογή 1989, σ. 275, σκέψη 13). Συνεπώς, οι προσφεύγοντες δεν μπορούν να ζητήσουν την ακύρωσή τους βάσει του άρθρου 230 ΕΚ.

138 Εξάλλου, οι αποφάσεις τις οποίες έλαβε το Κοινοβούλιο με την πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 (βλ., ανωτέρω, σκέψη 46) στηρίζονται ευθέως στο ότι το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού εξαρτά το σχηματισμό πολιτικών ομάδων στο Κοινοβούλιο από την ύπαρξη πολιτικής συγγενείας μεταξύ των ενδιαφερομένων βουλευτών. Βάσει της εν λόγω διατάξεως αμφισβητήθηκε η νομιμότητα του σχηματισμού της ομάδας ΤΣΑΒ εκ μέρους των προέδρων των άλλων πολιτικών ομάδων και η διάταξη αυτή αποτέλεσε, κατόπιν της αμφισβήτησής της, αντικείμενο της ερμηνείας την οποία ενέκρινε το Κοινοβούλιο στις 14 Σεπτεμβρίου 1999. Σύμφωνα με την ως άνω διάταξη, όπως αυτή διευκρινίστηκε με την προαναφερθείσα ερμηνεία, το Κοινοβούλιο διαπίστωσε την ανυπαρξία της ομάδας ΤΣΑΒ και, δυνάμει του άρθρου 30 του Κανονισμού, θεώρησε τους οικείους βουλευτές ως μη εγγεγραμμένους βουλευτές. Συνεπώς, η συνδυασμένη εφαρμογή των δύο αυτών διατάξεων αποτελεί τη νομική βάση για το υποστατό και για το περιεχόμενο της πράξεως της 14ης Σεπτεμβρίου 1999.

139 Επομένως, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι υπάρχει άμεσος νομικός δεσμός μεταξύ της πράξεως της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 και των άρθρων 29, παράγραφος 1, και 30 του Κανονισμού το παράνομο του οποίου προβάλλουν οι E. Bonino κ.λπ.

140 Υπό τις συνθήκες αυτές και λαμβανομένου υπόψη του ότι η ασκηθείσα από τους E. Bonino κ.λπ. προσφυγή ακυρώσεως κρίθηκε παραδεκτή (βλ., ανωτέρω, σκέψη 75), πρέπει να κριθεί παραδεκτή η ένσταση ελλείψεως νομιμότητας που προέβαλαν οι προσφεύγοντες αυτοί κατά των άρθρων 29, παράγραφος 1, και 30 του Κανονισμού.

- 141 Πρέπει τώρα να εξετασθεί το βάσιμο της ενστάσεως αυτής, καθόσον η εν λόγω ένσταση βασίζεται στην παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως.
- 142 Εκτός των προεκτεθέντων στη σκέψη 128 επιχειρημάτων, οι E. Bonino κ.λπ. υποστηρίζουν ότι, αν το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού έχει την έννοια ότι απαγορεύει τον σχηματισμό ομάδας από μέρη μεταξύ των οποίων δεν υπάρχει πολιτική συγγένεια, η νομιμότητα των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου αυτού και του άρθρου 30 του Κανονισμού τίθεται υπό αμφισβήτηση και από πλευράς της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων. Πράγματι, η συνδυασμένη εφαρμογή των διατάξεων αυτών συνεπάγεται ότι βουλευτές οι οποίοι δεν έχουν καμία πολιτική συγγένεια με άλλους δεν μπορούν να συγκροτήσουν ομάδα, υπό την έννοια του άρθρου 29 του Κανονισμού, ούτε να επικαλεσθούν την αυτόματη υπαγωγή τους σε μικτή ομάδα. Οι βουλευτές αυτοί θεωρούνται μη εγγεγραμμένοι βουλευτές, πράγμα που θίγει την πλήρη άσκηση της κοινοβουλευτικής τους εντολής.
- 143 Όπως επιβεβαίωσαν κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, οι E. Bonino κ.λπ. αμφισβητούν τη νομιμότητα των ανωτέρω διατάξεων, καθόσον αυτές εμποδίζουν τόσο τον σχηματισμό, επί εθελοντικής βάσεως, τεχνικής ομάδας εκ μέρους βουλευτών μεταξύ των οποίων δεν υπάρχει καμία πολιτική συγγένεια, όσο και την αυτόματη οργάνωση των βουλευτών αυτών σε μικτή ομάδα.
- 144 Συναφώς, το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει, κατ' αρχάς, ότι, κατά τη νομολογία, το Κοινοβούλιο έχει τη δυνατότητα να λαμβάνει, δυνάμει της εξουσίας εσωτερικής οργάνωσης που του παρέχουν τα άρθρα 25 ΑΧ, 199 ΕΚ και 112 ΑΕ, κατάλληλα μέτρα για την εξασφάλιση της απρόσκοπτης λειτουργίας του και της διεξαγωγής των εργασιών του (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 10ης Φεβρουαρίου 1983, 230/81, Λουξεμβούργο κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1983, σ. 255, σκέψη 38, και της 28ης Νοεμβρίου 1991, C-213/88 και C-39/89, Λουξεμβούργο κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1991, σ. I-5643, σκέψη 29).

- 145 Εν προκειμένω, όπως ορθώς ισχυρίζεται το Κοινοβούλιο, η διάρθρωσή του σε πολιτικές ομάδες εξυπηρετεί ορισμένους θεμιτούς σκοπούς τους οποίους υπαγορεύουν συγχρόνως η κοινωνικοπολιτική πραγματικότητα που διακρίνει τις κοινοβουλευτικές δημοκρατίες, οι ιδιαιτερότητές του σε σχέση με τις εθνικές κοινοβουλευτικές συνελεύσεις και τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες που του αναθέτει η Συνθήκη, στην υλοποίηση των οποίων σκοπών δεν μπορούν να συμβάλουν οι μικτές ή τεχνικές ομάδες όπως η ομάδα ΤΣΑΒ, στις οποίες μετέχουν βουλευτές μεταξύ των οποίων δεν υπάρχει καμία πολιτική συγγένεια.
- 146 Πράγματι, η διάρθρωση του Κοινοβουλίου σε πολιτικές ομάδες στις οποίες μετέχουν βουλευτές καταγόμενοι από περισσότερα από ένα κράτη μέλη και μεταξύ των οποίων υπάρχει πολιτική συγγένεια αποτελεί προφανώς, πρώτον, μέτρο προσαρμοσμένο στην αποτελεσματική οργάνωση των εργασιών και των διαδικασιών του θεσμικού οργάνου, ιδίως προκειμένου να καταστήσει δυνατή την έκφραση κοινής πολιτικής βούλησεως και τη σύναψη συμβιβασμών, πράγμα το οποίο είναι ιδιαίζοντως αναγκαίο αν ληφθούν υπόψη ο πολύ μεγάλος αριθμός βουλευτών που απαρτίζουν την εν λόγω συνέλευση, η εξαιρετική πολιτιστική, εθνική και γλωσσική ποικιλία και η ποικιλία των εθνικών πολιτικών κινήματων που εκπροσωπούνται στο Κοινοβούλιο, η μεγάλη ποικιλία των δραστηριοτήτων του Κοινοβουλίου και το γεγονός ότι, αντιθέτως προς τα εθνικά κοινοβούλια, το Κοινοβούλιο δεν χαρακτηρίζεται από τον παραδοσιακό διαχωρισμό μεταξύ πλειοψηφίας και αντιπολιτεύσεως. Στο πλαίσιο αυτό, η πολιτική ομάδα, υπό την έννοια του άρθρου 29 του Κανονισμού, εκπληρώνει λειτουργία την οποία δεν μπορεί να εκπληρώσει ομάδα συγκεκριμένη από βουλευτές μεταξύ των οποίων δεν υπάρχει πολιτική συγγένεια.
- 147 Δεύτερον, η οργάνωση σε πολιτικές ομάδες δικαιολογείται από τη σπουδαιότητα, ιδίως από της θεσπίσεως της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης του Άμστερνταμ, των αρμοδιοτήτων του Κοινοβουλίου για την εκπλήρωση των καθηκόντων που ανέθεσε η Συνθήκη ΕΚ στην Κοινότητα και για τη διαδικασία εκδόσεως των αναγκαίων κοινοτικών πράξεων προς εκπλήρωση των καθηκόντων αυτών (βλ. άρθρα 7 ΕΚ, 192 ΕΚ έως 195 ΕΚ, 200 ΕΚ και 201 ΕΚ). Ειδικότερα, η απρόσκοπτη διεξαγωγή και η αποτελεσματική λειτουργία της θεσπισθείσας με το άρθρο 251 ΕΚ διαδικασίας της από κοινού εκδόσεως κοινοτικών πράξεων από το Κοινοβούλιο και από το Συμβούλιο (η οποία καλείται διαδικασία «συναποφάσεως») συνεπάγονται ότι, οσάκις η υποβολή του ζητήματος στην κρίση της προβλεπομένης στις παραγράφους 3 έως 5 του άρθρου αυτού επιτροπής συνδιαλλαγής αποβαίνει αναγκαία για την επίτευξη συμφωνίας για ένα κοινό σχέδιο, συνάπτονται προ-

ηγουμένως πολιτικοί συμβιβασμοί στο πλαίσιο του Κοινοβουλίου. Περαιτέρω, η αντιπροσωπεία του Κοινοβουλίου η οποία έχει αναλάβει τις διαπραγματεύσεις με το Συμβούλιο στο επίπεδο της προαναφερθείσας επιτροπής πρέπει να αποτελείται από βουλευτές οι οποίοι να αντικατοπτρίζουν την πολιτική σύνθεση της κοινοβουλευτικής συνελεύσεως, εξουσιοδοτημένους να μιλούν εξ ονόματος άλλων βουλευτών και δυναμένους να τύχουν υποστηρίξεως εφόσον επιτευχθεί συμφωνία με το Συμβούλιο, πράγμα στο οποίο μπορεί να συμβάλει αποτελεσματικά μια πολιτική ομάδα αντιθέτως προς μια ομάδα συγκείμενη από βουλευτές μεταξύ των οποίων δεν υπάρχει πολιτική συγγένεια.

148 Τρίτον, η διττή επιταγή περί υπάρξεως πολιτικής συγγενείας και περί συγκροτήσεως από βουλευτές περισσότερων του ενός κρατών μελών, στην οποία στηρίζεται η οργάνωση των βουλευτών σε πολιτικές ομάδες, επιτρέπει την υπέρβαση των τοπικών πολιτικών ιδιομορφιών και την προώθηση της σκοπούμενης από τη Συνθήκη ευρωπαϊκής ολοκληρώσεως. Έτσι, οι πολιτικές ομάδες συμβάλλουν στην υλοποίηση του στόχου που επιδιώκει το άρθρο 191 ΕΚ, δηλαδή στην ανάδειξη πολιτικών κομμάτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο ως παραγόντων ολοκληρώσεως στο πλαίσιο της Ενώσεως, δημιουργίας ευρωπαϊκής συνειδήσεως και εκφράσεως της πολιτικής βουλήσεως των πολιτών της Ενώσεως. Ο ρόλος αυτός δεν μπορεί να αναληφθεί από τεχνική ή μικτή ομάδα συγκείμενη από βουλευτές οι οποίοι ομολογούν την έλλειψη κάθε πολιτικής συγγενείας μεταξύ τους.

149 Από την ανωτέρω ανάλυση προκύπτει ότι οι συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 29, παράγραφος 1, και 30 του Κανονισμού, καθόσον επιτρέπουν τη συγκρότηση πολιτικών ομάδων στο Κοινοβούλιο μόνο βάσει της πολιτικής συγγενείας και προβλέπουν ότι οι βουλευτές που δεν μετέχουν σε πολιτική ομάδα παρίστανται στις συνεδριάσεις ως μη εγγεγραμμένοι βουλευτές, υπό τις συνθήκες που καθορίζει το Προεδρείο του Κοινοβουλίου, και δεν επιτρέπουν στους βουλευτές αυτούς να συγκροτούν τεχνικές ομάδες ούτε τους οργανώνουν σε μικτή ομάδα, αποτελούν μέτρα εσωτερικής οργανώσεως δικαιολογημένα από πλευράς των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του Κοινοβουλίου, των σχετικών με τη λειτουργία του δεσμεύσεων και των ευθυνών και στόχων που του αναθέτει η Συνθήκη.

150 Περαιτέρω, υπογραμμίζεται ότι, κατά τη νομολογία, η αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων, η οποία αποτελεί θεμελιώδη αρχή του δικαίου, απαγορεύει μόνο να

αντιμετωπίζονται κατά διαφορετικό τρόπο παρόμοιες καταστάσεις ή να αντιμετωπίζονται καθ' όμοιο τρόπο διαφορετικές καταστάσεις, εκτός αν αυτού του είδους η αντιμετώπιση δικαιολογείται αντικειμενικώς (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση του Δικαστηρίου της 28ης Ιουνίου 1990, C-174/89, Hoche, Συλλογή 1990, σ. I-2681, σκέψη 25, και την παρατιθέμενη νομολογία).

- 151 Εν προκειμένω, σε όλους τους βουλευτές του Κοινοβουλίου έχει ανατεθεί εντολή εκ μέρους των εκλογέων, κατόπιν δημοκρατικών διαδικασιών, και οι βουλευτές αυτοί έχουν αναλάβει το ίδιο καθήκον πολιτικής εκπροσωπήσεως σε ευρωπαϊκό επίπεδο (βλ., ανωτέρω, σκέψη 61). Για τους λόγους αυτούς, βρίσκονται στην ίδια κατάσταση.
- 152 Βεβαίως, οι συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 29, παράγραφος 1, και 30 του Κανονισμού διακρίνουν μεταξύ δύο κατηγοριών βουλευτών, δηλαδή των βουλευτών που ανήκουν σε πολιτική ομάδα, υπό την έννοια της εσωτερικής κανονιστικής ρυθμίσεως του Κοινοβουλίου, και αυτών οι οποίοι μετέχουν στις συνεδριάσεις ως μη εγγεγραμμένοι βουλευτές, υπό τις συνθήκες που καθορίζει το Προεδρείο του Κοινοβουλίου. Ωστόσο, η διαφορά αυτή δικαιολογείται από το γεγονός ότι οι μεν, αντιθέτως προς τους δε, πληρούν μια προϋπόθεση του Κανονισμού υπαγορευόμενη από θεμιτούς σκοπούς (βλ., ανωτέρω, σκέψεις 145 έως 149).
- 153 Συνεπώς, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η διαφορά αυτή συνιστά παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων, όπως η αρχή αυτή έχει διευκρινισθεί από τη νομολογία (βλ., ανωτέρω, σκέψη 150).
- 154 Με τα υπομνήματά τους, οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται προς στήριξη της επιχειρηματολογίας τους ότι εις βάρος των μη εγγεγραμμένων βουλευτών, υπό την έννοια του άρθρου 30 του Κανονισμού, επιφυλάσσεται μεταχείριση συνιστώσα δυσμενή

διάκριση σε σχέση με τα μέλη των πολιτικών ομάδων. Εντοπίζουν ορισμένες διαφορές ως προς τη μεταχείριση, σε επίπεδο κοινοβουλευτικών δικαιωμάτων και χρηματοοικονομικών, διοικητικών και υλικών πλεονεκτημάτων, μεταξύ των μη εγγεγραμμένων βουλευτών και των μελών των πολιτικών ομάδων, οι οποίες συνιστούν κατ' αυτούς παράνομες διακρίσεις.

155 Ωστόσο, από τα υπομνήματα των διαδίκων και από τα έγγραφα που προσκόμισαν οι διάδικοι αυτοί κατόπιν αιτήματος του Πρωτοδικείου προκύπτει ότι οι εν λόγω διαφορές μεταχειρίσεως, τις οποίες δεν αμφισβητεί το Κοινοβούλιο, δεν απορρέουν από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 29, παράγραφος 1, και 30 του Κανονισμού, αλλά από σειρά άλλων εσωτερικών διατάξεων του Κοινοβουλίου.

156 Έτσι:

— η μη αναγνώριση, στους δύο εκπροσώπους των μη εγγεγραμμένων βουλευτών στη διάσκεψη των προέδρων, του δικαιώματος ψήφου που αναγνωρίζεται στους προέδρους των πολιτικών ομάδων ή στους ενδεχομένους εκπροσώπους τους προκύπτει από το άρθρο 23 του Κανονισμού·

— το γεγονός ότι οι μη εγγεγραμμένοι βουλευτές δεν μπορούν, αντιθέτως προς τις πολιτικές ομάδες, να υποβάλουν πρόταση ψηφίσματος κατά το πέρας της συζητήσεως επί της εκλογής της Επιτροπής, απορρέει από το άρθρο 33 του Κανονισμού·

- το γεγονός ότι οι μη εγγεγραμμένοι βουλευτές αποκλείονται από τις εργασίες της αντιπροσωπείας του Κοινοβουλίου στην επιτροπή συνδιαλλαγής, ενώ οι πολιτικές ομάδες εκπροσωπούνται είτε στην αντιπροσωπεία αυτή είτε στις εσωτερικές προπαρασκευαστικές συνεδριάσεις της εν λόγω αντιπροσωπείας, προκύπτει από το άρθρο 82 του Κανονισμού·

- το γεγονός ότι οι μη εγγεγραμμένοι βουλευτές δεν έχουν τις κοινοβουλευτικές προνομίες που αναγνωρίζονται στις πολιτικές ομάδες παρά μόνο με την υποστήριξη 31 άλλων βουλευτών απορρέει από τις διάφορες διατάξεις του Κανονισμού που απαριθμούνται στη σκέψη 4 ανωτέρω·

- το γεγονός ότι οι προερχόμενοι από τον ίδιο πολιτικό σχηματισμό μη εγγεγραμμένοι βουλευτές δεν έχουν, αντιθέτως προς τις πολιτικές ομάδες, το δικαίωμα να εξηγούν τη συλλογική τους θέση επί τελικής ψηφοφορίας απορρέει από το άρθρο 137 του Κανονισμού·

- το γεγονός ότι οι μη εγγεγραμμένοι βουλευτές δεν λαμβάνονται υπόψη κατά την κατανομή των αξιωμάτων του Προέδρου του Κοινοβουλίου και του κοσμήτορα, του προέδρου και του αντιπροέδρου των επιτροπών και των διακοινοβουλευτικών αντιπροσωπειών τις οποίες αφορούν τα κεφάλαια XX και XXI του Κανονισμού, ότι λαμβάνονται υπόψη δευτερευόντως για τον διορισμό σε θέση μέλους των επιτροπών και αντιπροσωπειών αυτών και ότι αποκλείονται από τις ad hoc αντιπροσωπείες που συνιστά η διάσκεψη των προέδρων και από την αντιπροσωπεία στη διάσκεψη των οργάνων που ασχολούνται ειδικώς με τα κοινοτικά θέματα, στην οποία αναφέρεται το άρθρο 56 του Κανονισμού, οφείλεται στην εφαρμογή της λεγόμενης μεθόδου «D' Hondt», την οποία χρησιμοποιεί το Κοινοβούλιο για την κατανομή των ανωτέρω θέσεων, και στο ότι οι εκπρόσωποι των μη εγγεγραμμένων βουλευτών που μετέχουν στη διάσκεψη των προέδρων, αμερόδιο συναφώς όργανο, δεν έχουν δικαίωμα ψήφου·

- η διαφορά μεταχειρίσεως μεταξύ μη εγγεγραμμένων βουλευτών και πολιτικών ομάδων όσον αφορά τη γραμματεία απορρέει από αποφάσεις του Προεδρείου του Κοινοβουλίου ληφθείσες βάσει του άρθρου 22 του Κανονισμού·

- η διαφορετική μεταχείριση της οποίας τυγχάνουν οι μη εγγεγραμμένοι βουλευτές και οι πολιτικές ομάδες όσον αφορά την κατανομή των πιστώσεων κατά τη γραμμή 3707 του προϋπολογισμού, η οποία αφορά τις ειδικές δαπάνες του Κοινοβουλίου σχετικά με τα έξοδα γραμματείας, τις διοικητικές δαπάνες λειτουργίας και τις δαπάνες που αφορούν τις πολιτικές δραστηριότητες των πολιτικών ομάδων και των μη εγγεγραμμένων βουλευτών, απορρέει από αποφάσεις του Προεδρείου του Κοινοβουλίου εκδοθείσες βάσει του άρθρου 22 του Κανονισμού·

- το γεγονός ότι οι μη εγγεγραμμένοι βουλευτές δεν τυγχάνουν, αντιθέτως προς τις πολιτικές ομάδες, των υπηρεσιών του Κοινοβουλίου, ιδίως όσον αφορά την ταυτόχρονη διερμηνεία, αποτελεί συνέπεια της διοικητικής κανονιστικής ρυθμίσεως του Κοινοβουλίου ως προς τις συνεδριάσεις των πολιτικών ομάδων.

¹⁵⁷ Βεβαίως, το Κοινοβούλιο οφείλει να ελέγχει αν η κατάσταση που προκύπτει από την εφαρμογή των διαφόρων εσωτερικών διατάξεων που απαριθμούνται στην προηγούμενη σκέψη είναι, από όλες τις απόψεις, σύμφωνη με την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, όπως την έχει διευκρινίσει η νομολογία (βλ., ανωτέρω, σκέψη 150). Συναφώς υπογραμμίζεται ότι, μολονότι η υλοποίηση των θεμιτών σκοπών τους οποίους επιδιώκει το Κοινοβούλιο με τη διάρθρωσή του σε πολιτικές ομάδες δικαιολογεί το ότι οι ομάδες αυτές και, μέσω αυτών, οι βουλευτές που μετέχουν σ' αυτές απολαύουν ορισμένων προνομίων και διευκολύνσεων σε σχέση με τους μη εγγεγραμμένους βουλευτές, το Κοινοβούλιο πρέπει να εξετάζει, τηρώντας τις προς τούτο προβλεπόμενες εσωτερικές διαδικασίες, αν οι διαφορές μεταχειρίσεως μεταξύ των δύο αυτών κατηγοριών βουλευτών, οι οποίες απορρέουν από τις προαναφερθείσες εσωτερικές διατάξεις, είναι όλες αναγκαίες και, συνεπώς, αντικειμενικώς δικαιολογημένες από πλευράς των προαναφερθέντων σκοπών. Ενδεχομένως, το Κοινοβούλιο θα πρέπει, στο πλαίσιο της εξουσίας του εσωτερικής οργάνωσης, να

θεραπέυσει τις περιεχόμενες στις διατάξεις αυτές ανισότητες οι οποίες δεν πληρούν την εν λόγω προϋπόθεση περί αναγκαιότητας και οι οποίες θα μπορούσαν, κατά συνέπεια, να κριθούν ως συνιστώσες δυσμενή διάκριση στο πλαίσιο ελέγχου νομιμότητας ο οποίος ίσως να ζητηθεί από τον κοινοτικό δικαστή όσον αφορά πράξεις του Κοινοβουλίου εκδοθείσες κατ' εφαρμογήν των διατάξεων αυτών (βλ., ανωτέρω, σκέψεις 48 έως 62).

- 158 Εντούτοις, εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι E. Bonino κ.λπ. δεν προβάλλουν το παράνομο των διαφόρων διατάξεων που απαριθμούνται στη σκέψη 156 ανωτέρω. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, επιβεβαίωσαν ότι η ένσταση ελλείψεως νομιμότητας την οποία διατυπώνουν στην προσφυγή τους ακυρώσεως αφορούσε τα άρθρα 29, παράγραφος 1, και 30 του Κανονισμού και όχι τις εσωτερικές διατάξεις του Κοινοβουλίου οι οποίες ρυθμίζουν το καθεστώς τους ως μη εγγεγραμμένων βουλευτών.
- 159 Εν πάση περιπτώσει, η παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, την οποία ενέχει ενδεχομένως κάποια από αυτές τις εσωτερικές διατάξεις θίγει μόνον τη νομιμότητα της οικείας διατάξεως και της πράξεως που θα εκδώσει τυχόν το Κοινοβούλιο κατ' εφαρμογήν της διατάξεως αυτής. Αντιθέτως, δεν μπορεί να αντικρούσει την ανάλυση που προεκτέθηκε στις σκέψεις 144 έως 153.
- 160 Από την ως άνω ανάλυση (βλ., ανωτέρω, σκέψεις 144 έως 159) προκύπτει ότι η ένσταση περί ελλείψεως νομιμότητας των άρθρων 29, παράγραφος 1, και 30 του Κανονισμού, κατά το μέτρο που στηρίζεται στην παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, πρέπει ν' απορριφθεί ως αβάσιμη.
- 161 Βάσει της ίδια αναλύσεως πρέπει ν' απορριφθεί η επιχειρηματολογία την οποία ανέπτυξαν οι προσφεύγοντες στο πλαίσιο του πρώτου σκέλους του υπό εξέταση

λόγου ακυρώσεως, η οποία βασίζεται στα ίδια στοιχεία με αυτά που επικαλέστηκαν οι Ε. Βονίνο κ.λπ. για να αμφισβητήσουν το συμβιβαστό των συνδυασμένων διατάξεων των άρθρων 29, παράγραφος 1, και 30 του Κανονισμού προς την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως (βλ., ανωτέρω, σκέψεις 127 έως 129).

- 162 Πράγματι, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999, καθόσον στερεί από τους μη έχοντες πολιτική συγγένεια μεταξύ τους βουλευτές, όπως οι βουλευτές που δήλωσαν τον σχηματισμό της ομάδας ΤΣΑΒ, τη δυνατότητα να συγκροτήσουν από κοινού πολιτική ομάδα, υπό την έννοια της εσωτερικής κανονιστικής ρυθμίσεως του Κοινοβουλίου, και τους απονέμει το καθεστώς του μη εγγεγραμμένου βουλευτή, αποτελεί απλώς συνέπεια της εκ μέρους των βουλευτών αυτών μη τηρήσεως της επιταγής περί πολιτικής συγγενείας την οποία προβλέπει το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού και εφαρμόζει ως προς αυτούς τη λύση που προβλέπει το άρθρο 30 του Κανονισμού για τους βουλευτές που δεν ανταποκρίνονται στην επιταγή αυτή.
- 163 Συνεπώς, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί ότι οι δύο αυτές διατάξεις συμβιβάζονται με την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως (βλ., ανωτέρω, σκέψεις 144 έως 159).
- 164 Συνεπώς, δεν μπορεί να κριθεί ότι η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 αντιβαίνει στην αρχή αυτή.
- 165 Προστίθεται ότι οι διαφορές μεταχειρίσεως τις οποίες επικαλούνται οι προσφεύγοντες προς στήριξη της επιχειρηματολογίας τους και τις οποίες υφίστανται, λόγω του καθεστώτος τους ως μη εγγεγραμμένων βουλευτών, οι βουλευτές τους οποίους αφορά η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 κατά την άσκηση της εντολής τους (βλ., ανωτέρω, σκέψεις 155 και 156) δεν απορρέουν από την πράξη αυτή, αλλά από τις εσωτερικές διατάξεις του Κοινοβουλίου οι οποίες απαριθμούνται στη σκέψη 156 ανωτέρω, των οποίων τη νομιμότητα δεν αμφισβητούν ωστόσο οι προσφεύγοντες.

- 166 Έτσι, επιπλέον προς τα διαπιστωθέντα στη σκέψη 158, επισημαίνεται ότι, όσον αφορά την υπόθεση T-327/99, το Front national, αφού υπογραμμίζει τη διαφορετική μεταχείριση της οποίας τυγχάνουν σε διάφορες περιπτώσεις οι μη εγγεγραμμένοι βουλευτές σε σχέση με τα μέλη των πολιτικών ομάδων, ισχυρίζεται τα εξής:

«Τούτο συμβαίνει σε τέτοιο βαθμό ώστε μπορεί κανείς θεμιτώς να αναρωτηθεί μήπως πρέπει να τεθεί υπό αμφισβήτηση η νομιμότητα των διατάξεων του Κανονισμού που καθιερώνουν τέτοια διάκριση. Η υπό κρίση προσφυγή, όμως, δεν έχει τέτοιο αντικείμενο» (δικόγραφο της προσφυγής, σ. 8).

- 167 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, οι προσφεύγοντες επιβεβαίωσαν ότι δεν προβάλλουν το παράνομο των εσωτερικών διατάξεων μεία των οποίων γίνεται ανωτέρω, στη σκέψη 156.
- 168 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω σκέψεων, το πρώτο σκέλος του υπό εξέταση λόγου ακυρώσεως πρέπει ν' απορριφθεί.

Επί του δευτέρου σκέλους του λόγου ακυρώσεως

- 169 Και στις τρεις υποθέσεις, οι διάδικοι ισχυρίζονται ότι η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 εισάγει αδικαιολόγητη δυσμενή διάκριση, κατά το μέτρο που απαγορεύει τη συγκρότηση της ομάδας ΤΣΑΒ ενώ, κατά τις προηγούμενες κοινοβουλευτικές περιόδους, επιτράπηκε η συγκρότηση ορισμένων τεχνικών ομάδων, δηλαδή της ομάδας ΣΠΑ, της «Ομάδας ουράνιο τόξο: Ομοσπονδία της Ευρωπαϊκής συμμαχίας πρασίνων-εναλλακτικών, του Agalev-Écolo, του Δανικού λαϊκού κινήματος κατά της συμμετοχής στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα και της Ελεύθερης ευρωπαϊκής συμμαχίας στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου», της ομάδας ΤΣΠΑ και της

«Ομάδας ουράνιου τόξου στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο». Το Front national αναφέρει επίσης ότι επιτράπηκε η συγκρότηση, σε προηγούμενες κοινοβουλευτικές περιόδους, της ομάδας «Ευρώπη των εθνών».

- 170 Το γεγονός ότι, κατά την τρέχουσα κοινοβουλευτική περίοδο επιτράπηκε η συγκρότηση της ομάδας ΕΔΔ, η φύση της οποίας είναι κατ' εξοχήν τεχνική, ενισχύει το ότι η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 εισάγει διάκριση εις βάρος έναντι των μελών της ομάδας ΤΣΑΒ.
- 171 Συναφώς, το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι από την ανάλυση που προεκτέθηκε στις σκέψεις 100 έως 124 προκύπτει ότι το Κοινοβούλιο ορθώς διαπίστωσε την ανυπαρξία της ομάδας ΤΣΑΒ διότι η ομάδα αυτή δεν είναι σύμφωνη με το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού, λόγω του ότι τα μέρη που την απαρτίζουν απέκλεισαν ρητώς την ύπαρξη κάθε πολιτικής συγγενείας μεταξύ τους και ομολόγησαν ότι η ομάδα αυτή στερείται κάθε πολιτικού χαρακτήρα. Υπό τις συνθήκες αυτές, οι προσφεύγοντες δεν μπορούν, εν πάση περιπτώσει, να επικαλεσθούν λυσιτελώς τη διαφορετική εκτίμηση του Κοινοβουλίου ως προς τις δηλώσεις περί σχηματισμού των ομάδων που αφορούν οι δύο προηγούμενες σκέψεις.
- 172 Προστίθεται ότι οι προσφεύγοντες δεν αμφισβήτησαν την ορθότητα της απόψεως του Κοινοβουλίου ότι, αντιθέτως προς τους βουλευτές που δήλωσαν τον σχηματισμό της ομάδας ΤΣΑΒ, οι βουλευτές οι οποίοι δήλωσαν τον σχηματισμό των διαφόρων αυτών ομάδων σε καμία περίπτωση δεν απέκλεισαν ανοιχτά κάθε πολιτική συγγένεια μεταξύ τους. Συνεπώς, η κατάσταση της ομάδας ΤΣΑΒ και αυτή των άλλων ομάδων δεν μπορούν να θεωρηθούν παρεμφερείς και, επομένως, η διαφορετική μεταχείριση μεταξύ των μεν και των δε είναι δικαιολογημένη.
- 173 Οι E. Bonino κ.λπ. αντιτείνουν, συναφώς, ότι η άποψη του Κοινοβουλίου καταλήγει στην αναγωγή της προϋποθέσεως περί πολιτικής συγγενείας σε αμγώς τυπική προϋπόθεση, πληρούμενη άπαξ οι βουλευτές οι οποίοι δηλώνουν ότι συγκροτούν ομάδα δεν ομολογούν ανοιχτά ότι στερούνται κάθε πολιτικής συγγενείας μεταξύ

τους. Συνεπώς, η άποψη αυτή ισοδυναμεί με στρέβλωση του περιεχομένου του άρθρου 29 του Κανονισμού. Εξάλλου, το γεγονός ότι τα μέλη των ομάδων οι οποίες απαριθμούνται στις σκέψεις 169 και 170 ανωτέρω δεν ομολογούν ρητώς ότι στερούνται πολιτικής συγγενείας μεταξύ τους δεν αναιρεί την ύπαρξη ακραίων πολιτικών διαφορών μεταξύ των μελών αυτών. Εξάλλου, δεν υπάρχει καμία διαφορά μεταξύ μιας ομάδας η οποία, όπως η ομάδα ΤΣΑΒ, ομολογεί ανοιχτά την έλλειψη πολιτικής συγγενείας μεταξύ των μερών που την απαρτίζουν και μιας ομάδας η οποία, όπως η ομάδα ΣΠΑ, δηλώνει ρητώς ότι κάθε μέλος διατηρεί το πολιτικό του πρόγραμμα και την ελευθερία λόγου και ψήφου, τόσο στο πλαίσιο επιτροπών όσο και στην ολομέλεια.

174 Ωστόσο, η άποψη των προσφευγόντων δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Συγκεκριμένα, υπενθυμίζεται ότι, όπως προκύπτει από την ανάλυση που προεκτέθηκε στις σκέψεις 110 έως 114, η άρνηση της πολιτικής συγγενείας μεταξύ των μερών που απαρτίζουν την ομάδα δεν είναι αμυγώς τυπική. Απορρέει από τη σαφή βούληση των μερών αυτών, τα οποία είχαν ως σκοπό να αποφύγουν την εντύπωση ότι έχουν τέτοια συγγένεια μεταξύ τους. Κατόπιν μιας τόσο πρόδηλης αρνήσεως, το Κοινοβούλιο δεν είχε άλλη επιλογή από το να λάβει υπόψη του την έλλειψη αυτή πολιτικής συγγενείας και να διαπιστώσει την ανυπαρξία της ομάδας ΤΣΑΒ, λόγω του ότι δεν είναι σύμφωνη με την επιταγή που προβλέπει το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού, διότι άλλως η διάταξη αυτή θα εστερείτο κάθε πρακτικής αποτελεσματικότητας.

175 Αντιθέτως, το γεγονός ότι τα μέλη των ομάδων οι οποίες απαριθμούνται στις σκέψεις 169 και 170 ανωτέρω δεν ομολογούν ρητώς ότι στερούνται πολιτικής συγγενείας μεταξύ τους είχε ως συνέπεια να θεωρηθεί, υπό το πρίσμα όλων των ασκούντων επιρροή πραγματικών περιστατικών, ότι η πολιτική διαφοροποίηση μεταξύ των μερών που απαρτίζουν της ομάδες αυτές, η ονομασία «τεχνική ομάδα» την οποία φέρουν ορισμένες από αυτές ή, όσον αφορά την ομάδα ΤΣΠΑ, οι πρακτικής φύσεως λόγοι τους οποίους επικαλέστηκαν οι οικείοι βουλευτές στη δήλωσή τους περί σχηματισμού της ομάδας δεν απέκλειαν την ύπαρξη ενός ελαχίστου βαθμού πολιτικής συγγενείας και, συνεπώς, δεν αποδυνάμωναν το τεκμήριο περί της υπάρξεως πολιτικής συγγενείας μινεία του οποίου γίνεται στη σκέψη 103 ανωτέρω.

176 Το γεγονός το οποίο επικαλούνται οι E. Bonino κ.λπ. όσον αφορά την ομάδα ΣΠΑ, ότι δηλαδή, σύμφωνα με τη δήλωση περί σχηματισμού της εν λόγω ομάδας, τα μέλη

της διατηρούν την ελευθερία τους λόγου και ψήφου, τόσο στο πλαίσιο επιτροπών όσο και στην ολομέλεια, ακόμη και αν θεωρηθεί αποδεδειγμένο, δεν μπορεί, για τους προεκτεθέντες στις σκέψεις 91, 108 και 109 λόγους, να αντικρούσει την ανωτέρω ανάλυση. Το ίδιο ισχύει, όσον αφορά την ομάδα ΤΣΠΑ, ως προς τη δήλωση περί πολιτικής ανεξαρτησίας των μελών της.

177 Όσον αφορά, ειδικότερα, την ομάδα ΕΔΔ, πρέπει να προστεθεί ότι, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς που προβάλλει το Front national με τα υπομνήματά του, η ονομασία της εκφράζει μια πολιτική αντίληψη περί της Ευρώπης την οποία συμμερίζονται οι βουλευτές που μετέχουν στην ομάδα αυτή, αντίληψη την οποία αντικατοπτρίζει, επιπλέον, το καταστατικό που ενέκριναν οι βουλευτές αυτοί τον Νοέμβριο του 1999.

178 Πράγματι, στο καταστατικό αυτό, το οποίο κατέθεσε στη δικογραφία το Κοινοβούλιο, αναγράφονται τα εξής:

«Η ομάδα είναι ανοιχτή στα μέλη τα οποία συμφωνούν στη δημιουργία μιας Ευρωπαϊκής Ενώσεως των κυριάρχων κρατών εθνών και δέχεται τη Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του ανθρώπου και την κοινοβουλευτική δημοκρατία.

Η ΕΔΔ προσβέυει την οικοδόμηση μια σταθερής και δημοκρατικής Ευρώπης των κρατών εθνών, βασιζόμενη στην ποικιλία και στους πολιτισμούς των λαών της. Είναι ανοιχτή στα άτομα που δεν συμφωνούν με την αυξημένη ολοκλήρωση και συγκέντρωση σε ευρωπαϊκό επίπεδο.»

179 Βάσει των δηλώσεων αυτών μπορεί να θεωρηθεί ότι μεταξύ των βουλευτών που μετέχουν στην ομάδα ΕΔΔ υπάρχει πολιτική συγγένεια, χαρακτηριζόμενη από τη

βούληση να διασφαλισθεί η κυριαρχία των κρατών μελών και η ποικιλία των ευρωπαϊκών λαών και να μη δοθεί υπερβολική σπουδαιότητα στην ολοκλήρωση και συγκέντρωση σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι δηλώσεις αυτές συντελούν στην εξήγηση του λόγου για τον οποίο το Κοινοβούλιο δεν έκρινε ότι πρέπει να αμφισβητήσει την εκ μέρους της ομάδας αυτής τήρηση της επιταγής του άρθρου 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού.

180 Διευκρινίζεται επίσης ότι, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς του Front national, η ετερογένεια των ψήφων των μελών της ομάδας ΕΔΔ κατά τις ολομέλειες ουδόλως ασκει, για τους προεκτεθέντες στη σκέψη 91 λόγους, επιρροή για την εκτίμηση του αν η ομάδα αυτή είναι σύμφωνη προς το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού. Συνεπώς, το Front national δεν μπορεί να επικαλεσθεί λυσιτελώς το στοιχείο αυτό προς στήριξη του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως.

181 Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι η επιχειρηματολογία των προσφευγόντων η οποία αντλείται από αδικαιολόγητη διάκριση μεταξύ της ομάδας ΤΣΑΒ και των ομάδων που απαριθμούνται στις σκέψεις 169 και 170 ανωτέρω πρέπει ν' απορριφθεί.

182 Οι J.-C. Martinez και C. de Gaulle ισχυρίζονται επίσης ότι τα παραδείγματα των εν λόγω ομάδων δημιούργησαν, κατά την τελευταία εικοσαετία, δικαιολογημένη εμπιστοσύνη όσον αφορά το επιτρεπτό του σχηματισμού τεχνικών ομάδων στο Κοινοβούλιο. Επομένως, η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999, λόγω του ότι απαγορεύει την ομάδα ΤΣΑΒ, συνιστά παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

183 Συναφώς υπενθυμίζεται ότι, κατά παγία νομολογία, η αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, η οποία συγκαταλέγεται μεταξύ των θεμελιωδών

αρχών της Κοινότητας (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Οκτωβρίου 1999, C-104/97 P, Atlanta κατά Ευρωπαϊκής Κοινότητας, Συλλογή 1999, σ. I-6983, σκέψη 52), προϋποθέτει ότι το οικείο κοινοτικό όργανο παρέσχε στους ενδιαφερομένους συγκεκριμένες διαβεβαιώσεις οι οποίες τους δημιούργησαν βάσιμες προσδοκίες (βλ. αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 15ης Δεκεμβρίου 1994, T-489/93, Unifruit Hellas κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-1201, σκέψη 51, και την παρατιθέμενη νομολογία, και της 29ης Ιανουαρίου 1998, T-113/96, Edouard Dubois et Fils κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-125, σκέψη 68).

184 Εντούτοις, εν προκειμένω, το γεγονός ότι το Κοινοβούλιο δεν αντιτάχθηκε στη δήλωση περί σχηματισμού ομάδων που δεν έχουν τα ίδια χαρακτηριστικά με την ομάδα ΤΣΑΒ (βλ., ανωτέρω, σκέψεις 172 έως 180) δεν μπορεί να θεωρηθεί συγκεκριμένη διαβεβαίωση η οποία δημιούργησε στους βουλευτές που δήλωσαν τον σχηματισμό της ομάδας αυτής βάσιμες προσδοκίες όσον αφορά το συμβιβαστό της ομάδας αυτής προς το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού.

185 Προστίθεται ότι, από της δηλώσεως του σχηματισμού της ομάδας ΤΣΑΒ, τέθηκε υπό αμφισβήτηση το συμβιβαστό της ομάδας αυτής προς το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού. Εξάλλου, από τη δικογραφία δεν προκύπτει ότι οι βουλευτές που προέβησαν στη δήλωση αυτή είχαν λάβει, μεταξύ του χρονικού σημείου της θέσεως υπό αμφισβήτηση της νομιμότητας της ομάδας τους και της εκδόσεως της πράξεως της 14ης Σεπτεμβρίου 1999, κάποια συγκεκριμένη διαβεβαίωση από οποιοδήποτε όργανο του Κοινοβουλίου, η οποία να τους επιτρέπει να έχουν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ως προς το συμβιβαστό της ομάδας ΤΣΑΒ προς την προαναφερθείσα διάταξη.

186 Συνεπώς, η επιχειρηματολογία των J.-C. Martinez και C. de Gaulle που αντλείται από τη παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης πρέπει ν' απορριφθεί.

187 Λαμβανομένων υπόψη όλων των ανωτέρω, το δεύτερο σκέλος του υπό εξέταση λόγου ακυρώσεως πρέπει ν' απορριφθεί.

Επί του τρίτου σκέλους του λόγου ακυρώσεως

188 Και στις τρεις υποθέσεις, οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι ουδέποτε αμφισβητήθηκε η νομιμότητα των πολιτικών ομάδων που απαρτίζουν την τρέχουσα κοινοβουλευτική συνέλευση. Στο πλαίσιο, όμως, προσφάτων ψηφοφοριών επί ευαίσθητων πολιτικών ζητημάτων, η ύπαρξη πολιτικής συγγενείας μεταξύ των μελών των ομάδων αυτών φάνηκε αμφίβολη, ενώ, αντιθέτως, τα μέλη της ομάδας ΤΣΑΒ επέδειξαν μεγάλη πολιτική συνοχή. Η διαπίστωση αυτή ενισχύει το ότι η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 εισάγει δυσμενή διάκριση.

189 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει, ωστόσο, ότι από την ανάλυση που προεκτέθηκε στις σκέψεις 100 έως 124 προκύπτει ότι το Κοινοβούλιο ορθώς διαπίστωσε την ανυπαρξία της ομάδας ΤΣΑΒ διότι η ομάδα αυτή δεν είναι σύμφωνη με το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού, λόγω του ότι τα μέρη που την απαρτίζουν απέκλεισαν ρητώς την ύπαρξη κάθε πολιτικής συγγενείας μεταξύ τους. Στο πλαίσιο της ανάλυσεως αυτής, επισημάνθηκε ότι το βάσιμο της εκτιμήσεως του Πρωτοδικείου δεν μπορούσε να αποδυναμωθεί από την ομοιογένεια των ψήφων των μελών της ομάδας αυτής κατά τις πρόσφατες συνεδριάσεις (βλ., ανωτέρω, σκέψεις 123 και 124).

190 Υπό τις συνθήκες αυτές, οι προσφεύγοντες δεν μπορούν να επικαλεσθούν λυσιτελώς τη διαφορετική εκτίμηση εκ μέρους του Κοινοβουλίου όσον αφορά τις δηλώσεις περί σχηματισμού των πολιτικών ομάδων που απαρτίζουν την παρούσα κοινοβουλευτική συνέλευση.

- 191 Προστίθεται ότι οι προσφεύγοντες δεν προσκόμισαν κανένα στοιχείο ικανό να αποδείξει ότι οι ομάδες αυτές ομολόγησαν ανοιχτά, όπως η ομάδα ΤΣΑΒ, ότι στερούνται κάθε πολιτικού χαρακτήρα. Για τους προεκτεθέντες στη σκέψη 91 λόγους, η ετερογένεια των ψήφων επί ειδικών ζητημάτων εκ μέρους μελών που ανήκουν στην ίδια πολιτική ομάδα δεν μπορεί, συναφώς, να θεωρηθεί τέτοιας φύσεως στοιχείο.
- 192 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω σκέψεων, το τρίτο σκέλος του υπό εξέταση λόγου ακυρώσεως πρέπει ν' απορριφθεί.
- 193 Συνεπώς, ο τρίτος λόγος ακυρώσεως πρέπει ν' απορριφθεί στο σύνολό του.

Επί του τετάρτου λόγου ακυρώσεως, βασιζόμενου στην παραβίαση της δημοκρατικής αρχής

- 194 Στις υποθέσεις T-222/99 και T-329/99, οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι η προσβαλλόμενη πράξη εκδόθηκε κατά παραβίαση της δημοκρατικής αρχής, η οποία είναι κοινή στα κράτη μέλη και η οποία αποτελεί θεμέλιο του κοινοτικού οικοδομήματος (άρθρα 6 ΕΕ, 7 ΕΕ, 49 ΕΕ και 309 ΕΚ· προτάσεις του γενικού εισαγγελέα G. Tesaurο στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση Κάτω Χώρες κατά Συμβουλίου, προπαρατεθείσα στη σκέψη 57, Συλλογή 1996, σ. I-2171, σημείο 19). Η αρχή αυτή συνεπάγεται ότι οι λαοί μετέχουν στην άσκηση της εξουσίας μέσω συνελεύσεως των αντιπροσώπων τους (απόφαση του Πρωτοδικείου της 17ης Ιουνίου 1998, T-135/96, ΥΕΑΡΜΕ κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1998, σ. II-2335, σκέψη 88).

- 195 Οι Ε. Bonino κ.λπ. ισχυρίζονται ότι, εν προκειμένω, η απαγόρευση σχηματισμού της ομάδας ΤΣΑΒ στερεί από τους ανεξαρτήτους βουλευτές τα πλεονεκτήματα που επιφυλάσσονται στις πολιτικές ομάδες και εμποδίζει σοβαρά την άσκηση της εντολής που τους δόθηκε με δημοκρατικές διαδικασίες. Συνεπώς, η απαγόρευση αυτή θίγει και την πολιτική εκπροσώπηση των εκλογέων.
- 196 Μεταξύ πλειόνων δυνατών ερμηνειών του κοινοτικού δικαίου πρέπει να επιλέγεται αυτή η οποία καθιστά περισσότερο δυνατή την πλήρη υλοποίηση των δημοκρατικών αξιών της Ενώσεως (προτάσεις του γενικού εισαγγελέα G. Tesauro στην απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Ιουνίου 1991, C-300/89, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1991, σ. I-2867, I-2878).
- 197 Συνεπώς, όσον αφορά το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού, πρέπει να προτιμηθεί, μεταξύ των διαφόρων δυνατών ερμηνειών της διατάξεως αυτής, η ερμηνεία η οποία διασφαλίζει περισσότερο την τήρηση της δημοκρατικής αρχής και τη συμμετοχή των λαών στην άσκηση της εξουσίας μέσω συνελεύσεως των αντιπροσώπων τους (απόφαση Επιτροπή κατά Συμβουλίου, προπαρατεθείσα στη σκέψη 196).
- 198 Οι Ε. Bonino κ.λπ. προβάλλουν τα προεκτεθέντα στις σκέψεις 194 έως 197 επιχειρήματα και προς στήριξη της εκ μέρους τους αμφισβήτησεως της νομιμότητας των συνδυασμένων διατάξεων των άρθρων 29, παράγραφος 1, και 30 του Κανονισμού, καθόσον αυτά αντιβαίνουν στη δημοκρατική αρχή.
- 199 Το Πρωτοδικείο κρίνει ότι πρέπει, κατ' αρχάς, να εξετασθεί η ένσταση ελλείψεως νομιμότητας, η οποία είναι παραδεκτή για τους προεκτεθέντες στις σκέψεις 133 έως

140 λόγους, καθόσον βασιζείται σε παραβίαση της προεκτεθείσας αρχής, υπό το πρίσμα των προεκτεθέντων στις σκέψεις 194 έως 197 και των προπαρατεθέντων στη σκέψη 142 επιχειρημάτων, τα οποία επαναλαμβάνουν οι E. Bonino κ.λπ. στο υπό κρίση πλαίσιο.

200 Συναφώς, το Πρωτοδικείο υπογραμμίζει ότι, μολονότι, βεβαίως, η δημοκρατική αρχή αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως (απόφαση UEAPME κατά Συμβουλίου, προπαρατεθείσα στη σκέψη 194, σκέψη 89), η αρχή αυτή δεν απαγορεύει στο Κοινοβούλιο να θεσπίζει μέτρα εσωτερικής οργάνωσης σκοπούντα, όπως οι συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 29, παράγραφος 1, και 30 του Κανονισμού, να του παράσχουν τη δυνατότητα να εκπληρώσει κατά τον καλύτερο τρόπο, σύμφωνα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του, τον θεσμικό ρόλο και τους σκοπούς που του αναθέτουν οι Συνθήκες (βλ., ανωτέρω, σκέψεις 144 έως 149).

201 Είναι αληθές ότι οι μη εγγεγραμμένοι βουλευτές, υπό την έννοια του άρθρου 30 του Κανονισμού, στερούνται, στο πλαίσιο της ασκήσεως των καθηκόντων τους, του ευεργετήματος ορισμένων κοινοβουλευτικών χρηματοοικονομικών, διοικητικών και υλικών προνομίων που αναγνωρίζονται στις πολιτικές ομάδες. Εντούτοις, όπως επισημάνθηκε στις σκέψεις 155 και 156 ανωτέρω, η κατάσταση αυτή δεν απορρέει από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 29, παράγραφος 1, και 30 του Κανονισμού, αλλά από τα απαριθμούμενα στη σκέψη 156 στοιχεία της εσωτερικής κανονιστικής ρυθμίσεως του Κοινοβουλίου.

202 Βεβαίως, το Κοινοβούλιο οφείλει να ελέγχει, υπό τις προεκτεθείσες στη σκέψη 157 συνθήκες και υπό τον ενδεχόμενο έλεγχο του κοινοτικού δικαστή, αν η κατάσταση που εκτίθεται στην προηγούμενη σκέψη είναι, από όλες τις απόψεις, σύμφωνη με τη δημοκρατική αρχή. Η αρχή αυτή δεν επιτρέπει να θίγονται οι συνθήκες ασκήσεως της δημοκρατικώς ανατεθείσας κοινοβουλευτικής εντολής των βουλευτών, λόγω του ότι αυτοί δεν ανήκουν σε πολιτική ομάδα, σε μέτρο που υπερβαίνει τα όρια του αναγκαίου για την υλοποίηση των θεμτών σκοπών που επιδιώκει το Κοινοβούλιο μέσω της διαρθρώσεώς του σε πολιτικές ομάδες.

- 203 Εντούτοις, εν προκειμένω, υπενθυμίζεται ότι οι Ε. Bonino κ.λπ. δεν προβάλλουν το παράνομο των εσωτερικών διατάξεων που απαριθμούνται στη σκέψη 156 ανωτέρω (βλ., ανωτέρω, σκέψη 158).
- 204 Εν πάση περιπτώσει, η παραβίαση της δημοκρατικής αρχής την οποία ενέχει ενδεχομένως κάποια από αυτές τις εσωτερικές διατάξεις θίγει μόνον τη νομιμότητα της οικείας διατάξεως και της πράξεως που θα εκδώσει τυχόν το Κοινοβούλιο βάσει της διατάξεως αυτής. Αντιθέτως, δεν μπορεί να αποδυναμώσει την ανάλυση που προεκτέθηκε στις σκέψεις 144 έως 149 και 200.
- 205 Από την ως άνω ανάλυση (βλ., ανωτέρω, σκέψεις 200 έως 204) προκύπτει ότι η ένσταση περί ελλείψεως νομιμότητας των άρθρων 29, παράγραφος 1, και 30 του Κανονισμού, κατά το μέτρο που βασίζεται στην παραβίαση της δημοκρατικής αρχής, πρέπει ν' απορριφθεί ως αβάσιμη.
- 206 Βάσει της ίδιας αυτής αναλύσεως πρέπει ν' απορριφθεί η επιχειρηματολογία την οποία ανέπτυξαν οι προσφεύγοντες στο πλαίσιο του υπό εξέταση λόγου ακυρώσεως, η οποία στηρίζεται στα ίδια στοιχεία με αυτά που επικαλέστηκαν οι Ε. Bonino κ.λπ. για να αμφισβητήσουν το συμβιβαστό των συνδυασμένων διατάξεων των άρθρων 29, παράγραφος 1, και 30 του Κανονισμού προς τη δημοκρατική αρχή (βλ., ανωτέρω, σκέψεις 194 έως 198).
- 207 Πράγματι, υπενθυμίζεται ότι η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999, καθόσον στερεί από τους μη έχοντες πολιτική συγγένεια μεταξύ τους βουλευτές, όπως οι βουλευτές που δήλωσαν τον σχηματισμό της ομάδας ΤΣΑΒ, τη δυνατότητα να συγκροτήσουν από κοινού πολιτική ομάδα, υπό την έννοια της εσωτερικής κανονιστικής ρυθμίσεως του Κοινοβουλίου, και τους απονέμει το καθεστώς του μη εγγεγραμμένου βουλευτή, αποτελεί απλώς συνέπεια της εκ μέρους των βουλευτών αυτών μη τηρήσεως της επιταγής περί πολιτικής συγγενείας την οποία προβλέπει το άρθρο 29, παράγρα-

φος 1, του Κανονισμού και εφαρμόζει ως προς αυτούς τη λύση που προβλέπει το άρθρο 30 του Κανονισμού για τους βουλευτές που δεν ανταποκρίνονται στην επιταγή αυτή (βλ., ανωτέρω, σκέψη 162).

- 208 Δεν μπορεί να αμφισβητηθεί ότι οι δύο αυτές διατάξεις συμβιβάζονται με τη δημοκρατική αρχή. Πράγματι, από την ανάλυση που προεκτέθηκε στις σκέψεις 144 έως 149 και 200 προκύπτει ότι οι διατάξεις αυτές σκοπούν να παράσχουν τη δυνατότητα στο Κοινοβούλιο να εκπληρώσει κατά τον καλύτερο τρόπο τον θεσμικό ρόλο και τους σκοπούς που του αναθέτουν οι Συνθήκες.
- 209 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να κριθεί ότι η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 αντιβαίνει στη δημοκρατική αρχή.
- 210 Προστίθεται ότι τα εμπόδια την ύπαρξη των οποίων προβάλλουν οι προσφεύγοντες προς στήριξη του λόγου τους ακυρώσεως (βλ., ανωτέρω, σκέψη 195), τα οποία αντιμετωπίζουν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους οι βουλευτές τους οποίους αφορά η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999, δεν απορρέουν από την εν λόγω πράξη, αλλά από τις εσωτερικές διατάξεις του Κοινοβουλίου που απαριθμούνται στην σκέψη 156 ανωτέρω, των οποίων τη νομιμότητα δεν αμφισβητούν ωστόσο οι προσφεύγοντες στο πλαίσιο των υπό κρίση προσφυγών ακυρώσεως (βλ., ανωτέρω, σκέψεις 166 και 167).
- 211 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως πρέπει ν' απορριφθεί.

Επί του πέμπτου λόγου ακυρώσεως, αντλούμενο από παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας

- 212 Οι E. Bonino κ.λπ. υποστηρίζουν ότι η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 εκδόθηκε κατά παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας. Ισχυρίζονται ότι η ελαστική

ερμηνεία του άρθρου 29 του Κανονισμού στην οποία βασίζεται ο σχηματισμός της ομάδας ΤΣΑΒ, καθιστά δυνατή, αντιθέτως προς την προσβαλλομένη πράξη, τη συμφιλίωση των επιταγών που αφορούν την αποτελεσματική οργάνωση της κοινοβουλευτικής συνελεύσεως και τη διασφάλιση σε όλους τους βουλευτές της πλήρους ασκήσεως της εντολής τους.

- 213 Τα επιχειρήματα αυτά επικαλούνται οι E. Bonino κ.λπ. και προς στήριξη της ενστάσεώς τους περί ελλείψεως νομιμότητας των συνδυασμένων διατάξεων των άρθρων 29, παράγραφος 1, και 30 του Κανονισμού.
- 214 Το Πρωτοδικείο κρίνει ότι πρέπει, κατ' αρχάς, να εξετασθεί η ένσταση ελλείψεως νομιμότητας, η οποία είναι παραδεκτή για τους προεκτεθέντες στις σκέψεις 133 έως 140 λόγους, καθόσον βασίζεται σε παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας, υπό το πρίσμα των προεκτεθέντων στη σκέψη 212 και των προπαρατεθέντων στη σκέψη 142 επιχειρημάτων, τα οποία επαναλαμβάνουν οι E. Bonino κ.λπ. στο υπό κρίση πλαίσιο.
- 215 Συναφώς, το Πρωτοδικείο υπογραμμίζει ότι, κατά τη νομολογία, η αρχή της αναλογικότητας απαιτεί οι πράξεις των κοινοτικών οργάνων να είναι κατάλληλες και αναγκαίες για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, ενώ εξυπακούεται ότι, όταν υφίσταται δυνατότητα επιλογής μεταξύ περισσοτέρων του ενός καταλλήλων μέτρων, πρέπει να επιλέγεται το λιγότερο καταναγκαστικό (βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 17ης Μαΐου 1984, 15/83, *Denkavit Nederland*, Συλλογή 1984, σ. 2171, σκέψη 25, και της 11ης Ιουλίου 1989, 265/87, *Schröder*, Συλλογή 1989, σ. 2237, σκέψη 21).
- 216 Εν προκειμένω, από την ανάλυση που προεκτέθηκε στις σκέψεις 144 έως 149 προκύπτει ότι οι συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 29, παράγραφος 1, και 30 του Κανονισμού αποτελούν μέτρα εσωτερικής οργάνωσης κατάλληλα και αναγκαία από πλευράς των θεμιτών σκοπών που περιγράφονται στις ανωτέρω σκέψεις. Πράγματι, μόνον οι ομάδες που αποτελούνται από βουλευτές μεταξύ των οποίων

υπάρχει πολιτική συγγένεια, υπό την έννοια του άρθρου 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού, παρέχουν στο Κοινοβούλιο τη δυνατότητα να εκπληρώνει, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του και των σχετικών με τη λειτουργία του δεσμεύσεων, τις θεσμικές αποστολές και τους στόχους που του αναθέτει η Συνθήκη. Εφόσον οι βουλευτές οι οποίοι δηλώνουν τον σχηματισμό πολιτικής ομάδας, υπό την έννοια του άρθρου 29 του Κανονισμού, δεν έχουν καμία πολιτική συγγένεια μεταξύ τους, το Κοινοβούλιο δεν μπορεί παρά να απαγορεύσει τον σχηματισμό της ομάδας αυτής και να τους θεωρήσει, όπως προβλέπει το άρθρο 30 του Κανονισμού, ως μη εγγεγραμμένους βουλευτές, για να μη διακυβευθεί η επίτευξη των θεμιτών σκοπών τους οποίους επιδιώκει με τη διάρθρωσή του σε πολιτικές ομάδες.

- 217 Επομένως, οι συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 29, παράγραφος 1, και 30 του Κανονισμού δεν μπορούν να θεωρηθούν μέτρα υπερβαίνοντα, κατά παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας, τα όρια αυτού που είναι αναγκαίο και κατάλληλο για την επίτευξη των εκτιθεμένων στην προηγούμενη σκέψη θεμιτών σκοπών.
- 218 Είναι αληθές ότι οι μη εγγεγραμμένοι βουλευτές, υπό την έννοια του άρθρου 30 του Κανονισμού, δεν απολαμβάνουν, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, των ίδιων πλεονεκτημάτων με αυτά που αναγνωρίζονται στα μέλη των πολιτικών ομάδων. Εντούτοις, όπως επισημάνθηκε στις σκέψεις 155 και 156 ανωτέρω, η κατάσταση αυτή δεν απορρέει από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 29, παράγραφος 1, και 30 του Κανονισμού, αλλά από τα στοιχεία της εσωτερικής κανονιστικής ρυθμίσεως του Κοινοβουλίου που απαριθμούνται στη σκέψη 156 ανωτέρω.
- 219 Βεβαίως, το Κοινοβούλιο οφείλει να εξετάζει, υπό τις προεκτεθείσες στη σκέψη 157 συνθήκες και υπό τον ενδεχόμενο έλεγχο του κοινοτικού δικαστή, αν η κατάσταση αυτή είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας, ελέγχοντας μήπως, όσον αφορά εκάστη των εσωτερικών διατάξεων που απαριθμούνται στη σκέψη 156 ανωτέρω, μια λιγότερο επαχθής λύση θα καθιστούσε δυνατή την επίτευξη, εξίσου προσηκόντως, των θεμιτών σκοπών που επιδιώκει το Κοινοβούλιο μέσω της διαρθρώσεώς του σε πολιτικές ομάδες.

- 220 Εντούτοις, εν προκειμένω, υπενθυμίζεται ότι οι E. Bonino κ.λπ. δεν προβάλλουν το παράνομο των εσωτερικών διατάξεων στις οποίες αναφέρεται η προηγούμενη σκέψη (βλ., ανωτέρω, σκέψη 158).
- 221 Εν πάση περιπτώσει, η παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας την οποία ενέχει ενδεχομένως κάποια από αυτές τις εσωτερικές διατάξεις θίγει μόνον τη νομιμότητα της οικείας διατάξεως και της πράξεως που θα εκδώσει τυχόν το Κοινοβούλιο βάσει της διατάξεως αυτής. Αντιθέτως, δεν μπορεί να αποδυναμώσει την ανάλυση που προεκτέθηκε στις σκέψεις 144 έως 149 και 215 έως 217.
- 222 Από την ως άνω ανάλυση (βλ., ανωτέρω, σκέψεις 215 έως 221) προκύπτει ότι η ένσταση περί ελλείψεως νομιμότητας των άρθρων 29, παράγραφος 1, και 30 του Κανονισμού, κατά το μέτρο που βασίζεται στην παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας, πρέπει ν' απορριφθεί ως αβάσιμη.
- 223 Συνεπώς, για τους λόγους που προεκτέθηκαν στις σκέψεις 144 έως 160, 200 έως 205 και 215 έως 222, πρέπει ν' απορριφθεί η ένσταση ελλείψεως νομιμότητας που προέβαλαν οι E. Bonino κ.λπ. κατά των συνδυασμένων διατάξεων των άρθρων 29, παράγραφος 1, και 30 του Κανονισμού.
- 224 Βάσει της προεκτεθείσας στις σκέψεις 215 έως 221 αναλύσεως πρέπει να απορριφθεί η επιχειρηματολογία την οποία ανέπτυξαν οι E. Bonino κ.λπ. στο πλαίσιο του υπό εξέταση λόγου ακυρώσεως, η οποία είναι παρεμφερής με τα στοιχεία που επικαλέστηκαν οι προσφεύγοντες αυτοί για να αμφισβητήσουν το συμβιβαστό των συνδυασμένων διατάξεων των άρθρων 29, παράγραφος 1, και 30 του Κανονισμού προς την αρχή της αναλογικότητας (βλ., ανωτέρω, σκέψεις 212 έως 213).

- 225 Πράγματι, υπενθυμίζεται ότι η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999, καθόσον στερεί από τους μη έχοντες πολιτική συγγένεια μεταξύ τους βουλευτές, όπως οι βουλευτές που δήλωσαν τον σχηματισμό της ομάδας ΤΣΑΒ, τη δυνατότητα να συγκροτήσουν από κοινού πολιτική ομάδα, υπό την έννοια της εσωτερικής κανονιστικής ρυθμίσεως του Κοινοβουλίου, και τους απονέμει το καθεστώς του μη εγγεγραμμένου βουλευτή, αποτελεί απλώς συνέπεια της εκ μέρους των βουλευτών αυτών μη τηρήσεως της επιταγής περί πολιτικής συγγενείας την οποία προβλέπει το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού και εφαρμόζει ως προς αυτούς τη λύση που προβλέπει το άρθρο 30 του Κανονισμού για τους βουλευτές που δεν ανταποκρίνονται στην επιταγή αυτή (βλ., ανωτέρω, σκέψη 162).
- 226 Δεν μπορεί να αμφισβητηθεί ότι οι δύο αυτές διατάξεις συμβιβάζονται με τη δημοκρατική αρχή (βλ., ανωτέρω, σκέψεις 144 έως 149 και 215 έως 217).
- 227 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 εκδόθηκε κατά παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας.
- 228 Προστίθεται ότι η ανισορροπία κατά της οποίας βάλλουν οι E. Bonino κ.λπ. (βλ., ανωτέρω, σκέψη 212) μεταξύ των επιταγών της αποτελεσματικής οργανώσεως του Κοινοβουλίου και της διασφαλίσεως σε όλους τους βουλευτές της πλήρους ασκήσεως της εντολής τους δεν απορρέει από την πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999, αλλά από τις εσωτερικές διατάξεις του Κοινοβουλίου που απαριθμούνται στην σκέψη 156 ανωτέρω, των οποίων τη νομιμότητα δεν αμφισβητούν ωστόσο οι προσφεύγοντες στο πλαίσιο των υπό κρίση προσφυγών ακυρώσεως (βλ., ανωτέρω, σκέψεις 158 και 167).
- 229 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, ο πέμπτος λόγος ακυρώσεως πρέπει ν' απορριφθεί.

Επί του έκτου λόγου ακυρώσεως, αντλούμενου από παραβίαση της αρχής της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι

230 Οι J.-C. Martinez και C. de Gaulle ισχυρίζονται ότι η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 συνιστά προσβολή της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι, την οποία εγγυάται το άρθρο 11 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών (ΕΣΔΑ). Υποστηρίζουν ότι, εν ονόματι της ελευθερίας αυτής, οι βουλευτές πρέπει να δικαιούνται να σχηματίζουν ομάδες προκειμένου να έχουν πρόσβαση σε ορισμένες προνομίες απαραίτητες για την εύρυθμη λειτουργία της δημοκρατίας, χωρίς ωστόσο να πρέπει να υπαχθούν σε δεσμευτικό πολιτικό πρόγραμμα το οποίο να θίγει την πολιτική τους ανεξαρτησία και τις δημοκρατικές διαδικασίες. Το Κοινοβούλιο, απαγορεύοντας τον σχηματισμό της ομάδας ΤΣΑΒ, ενώ η ομάδα αυτή είχε ως θεμιτό σκοπό να θέσει τέρμα στις διακρίσεις που υφίστανται οι μη εγγεγραμμένοι βουλευτές, θίγει, για πολιτικούς λόγους, την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι.

231 Συναφώς, το Πρωτοδικείο υπογραμμίζει ότι η αρχή της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι, την οποία καθιερώνει το άρθρο 11 της ΕΣΔΑ και η οποία απορρέει από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, αποτελεί μέρος των θεμελιωδών δικαιωμάτων τα οποία, κατά παγία νομολογία του Δικαστηρίου, επιβεβαιωθείσα εξάλλου από το προοίμιο της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξεως και από το άρθρο 6, παράγραφος 2, ΕΕ, προστατεύονται στο πλαίσιο της κοινοτικής έννομης τάξεως (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 15ης Δεκεμβρίου 1995, C-415/93, Bosman, Συλλογή 1995, σ. I-4921, σκέψη 79, και της 8ης Ιουλίου 1999, C-235/92 P, Montecatini κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. I-4539, σκέψη 137).

232 Εντούτοις, ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι η εν λόγω αρχή μπορεί να εφαρμοσθεί στο επίπεδο της εσωτερικής οργανώσεως του Κοινοβουλίου, υπογραμμίζεται ότι δεν έχει απόλυτο χαρακτήρα. Η άσκηση του δικαιώματος του συνεταιρίζεσθαι μπορεί να συνοδεύεται από περιορισμούς που εξυπηρετούν θεμιτούς σκοπούς, κατά το μέτρο που οι εν λόγω περιορισμοί δεν συνιστούν, ενόψει του επιδιωκόμενου σκοπού, υπέρμετρη και αφόρητη επέμβαση που θίγει αυτήν την ίδια την ουσία του εν λόγω δικαιώματος (βλ., στο πνεύμα αυτό, αποφάσεις του Δικαστηρίου της 13ης Ιουλίου

1989, 5/88, Wachauf, Συλλογή 1989, σ. 2609, σκέψη 18, και της 13ης Απριλίου 2000, C-292/97, Karlsson κ.λπ., Συλλογή 2000, σ. I-2737, σκέψη 45· βλ., επίσης, απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου ανθρωπίνων δικαιωμάτων της 23ης Ιουνίου 1981, Le Compte, Van Leuven και De Meyere, σειρά A, αριθ. 43, σκέψη 65).

233 Εν προκειμένω, η αρχή της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι δεν απαγορεύει στο Κοινοβούλιο, στο πλαίσιο της εσωτερικής του οργανώσεως, να εξαρτά τον σχηματισμό ομάδας βουλευτών στο πλαίσιο του από προϋπόθεση περί υπάρξεως πολιτικής συγγενείας υπαγορευόμενη από θεμιτούς σκοπούς (βλ., ανωτέρω, σκέψεις 145 έως 149) και να απαγορεύει, όπως προκύπτει από την πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999, τον σχηματισμό ομάδας η οποία, όπως η ομάδα ΤΣΑΒ, προδήλως δεν πληροί την προϋπόθεση αυτή. Τα μέτρα αυτά, που εξυπηρετούν θεμιτούς σκοπούς, δεν θίγουν το δικαίωμα των ενδιαφερομένων βουλευτών να οργανωθούν σε ομάδα τηρώντας τις προϋποθέσεις που προβλέπει προς τούτο ο Κανονισμός.

234 Υπό τις συνθήκες αυτές, οι J.-C. Martinez και C. de Gaulle δεν μπορούν να επικαλεσθούν λυσιτελώς την αρχή της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι προκειμένου να αμφισβητήσουν την ορθότητα της ερμηνείας του άρθρου 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού, την οποία ενέκρινε το Κοινοβούλιο, και της εκ μέρους του Κοινοβουλίου μη αναγνωρίσεως της ομάδας ΤΣΑΒ.

235 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, ο έκτος λόγος ακυρώσεως πρέπει ν' απορριφθεί.

Επί του εβδόμου λόγου ακυρώσεως, αντλούμενου από παραβίαση των κοινών κοινοβουλευτικών παραδόσεων των κρατών μελών

236 Οι J.-C. Martinez και C. de Gaulle ισχυρίζονται ότι το Κοινοβούλιο, απαγορεύοντας με την πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 τον σχηματισμό μικτών ομάδων, ενώ η

απαγόρευση αυτή δεν προκύπτει από το άρθρο 29 του Κανονισμού, δέχθηκε ερμηνεία του κανονιστικού κειμένου αυτού η οποία διαφοροποιείται από την πλειονότητα των νομοθεσιών και των κοινοβουλευτικών πρακτικών των κρατών μελών. Επικαλούνται την κατάσταση που επικρατεί στην ιταλική και στην ισπανική κοινοβουλευτική συνέλευση, όπου οι ανεξάρτητοι βουλευτές εγγράφονται αυτοδικαίως σε μικτή ομάδα η οποία τυγχάνει του ίδιου καθεστώτος και των ιδίων προνομίων με τις πολιτικές ομάδες.

237 Υπογραμμίζουν επίσης τα χαρακτηριστικά του γερμανικού κοινοβουλευτικού συστήματος. Το σύστημα αυτό, του οποίου η λογική είναι ανάλογη προς αυτή του ευρωπαϊκού κοινοβουλευτικού συστήματος, επιτρέπει τον σχηματισμό μικτών κοινοβουλευτικών ομάδων με τη συμφωνία της Bundestag. Εξάλλου, η νομολογία του γερμανικού συνταγματικού δικαστηρίου εγγυάται στους βουλευτές που δεν ανήκουν σε κοινοβουλευτική ομάδα ίσα δικαιώματα με τους βουλευτές που ανήκουν σε τέτοια ομάδα. Συνεπώς, το γερμανικό κοινοβουλευτικό σύστημα, το οποίο θεωρείται το αυστηρότερο της Ευρώπης, θίγει λιγότερο τα ατομικά δικαιώματα των βουλευτών απ' ό,τι το σύστημα που απορρέει από την ερμηνεία που υποστηρίζει το Κοινοβούλιο με την πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999.

238 Το Front national ισχυρίζεται ότι τόσο έντονη διάκριση μεταξύ μη εγγεγραμμένων βουλευτών και μελών πολιτικών ομάδων όπως αυτή που πραγματοποιείται στο Κοινοβούλιο δεν απαντά σε καμία άλλη εθνική κοινοβουλευτική συνέλευση. Τα παραδείγματα που αντλούνται από την κοινοβουλευτική πρακτική που ισχύει σε διάφορα κράτη (Βασίλειο της Ισπανίας, Ιταλική Δημοκρατία, Βασίλειο των Κάτω Χωρών, Δημοκρατία της Φινλανδίας, Βασίλειο της Σουηδίας, Δημοκρατία της Αυστρίας και Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας) εμφανίζουν ότι η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 αντιβαίνει προδήλως στο συγκριτικό δίκαιο περί κοινοβουλευτικού πολιτεύματος.

239 Οι E. Bonino κ.λπ. ισχυρίζονται ότι η εκ μέρους του Κοινοβουλίου μη αναγνώριση του δικαιώματος των μη εγγεγραμμένων βουλευτών να τυγχάνουν των προνομίων που συνδέονται με τη συμμετοχή σε πολιτική ομάδα είναι αντίθετη προς την ισχύουσα σε πλείονα κράτη μέλη κοινοβουλευτική πρακτική.

- 240 Συναφώς, το Πρωτοδικείο φρονεί, κατ' αρχάς, ότι, ακόμη και αν υποθεθεί ότι η νομολογία κατά την οποία ο κοινοτικός δικαστής, κατά τη διασφάλιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων, πρέπει να εμπνέεται από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις του Δικαστηρίου της 17ης Δεκεμβρίου 1970, 11/70, *Internationale Handelsgesellschaft*, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 581, σκέψη 4, και της 14ης Μαΐου 1974, 4/73, *Nold κατά Επιτροπής*, Συλλογή τόμος 1974, σ. 277, σκέψη 13) έχει εφαρμογή, κατ' αναλογία, στις κοινές κοινοβουλευτικές παραδόσεις των κρατών αυτών, η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999, κατά το μέτρο που απαγορεύει τον σχηματισμό ομάδων των οποίων τα μέλη ομολογούν, όπως εν προκειμένω, ότι δεν υπάρχει καμία πολιτική συγγένεια μεταξύ τους, δεν μπορεί να κριθεί ότι αντιβαίνει σε κοινή κοινοβουλευτική παράδοση των κρατών μελών.
- 241 Πράγματι, από τα στοιχεία που παρέσχαν οι προσφεύγοντες με τα υπομνήματά τους προκύπτει, στην καλύτερη περίπτωση, ότι ο σχηματισμός τεχνικών ή μικτών ομάδων επιτρέπεται σε ορισμένες εθνικές κοινοβουλευτικές συνελεύσεις.
- 242 Αντιθέτως, από τα στοιχεία αυτά δεν προκύπτει ότι αποκλείεται εθνικά κοινοβούλια που εξαρτούν, όπως το Κοινοβούλιο, τον σχηματισμό ομάδας στο πλαίσιο τους από την προϋπόθεση της υπάρξεως πολιτικής συγγενείας να δεχθούν, προκειμένου περί δηλώσεως σχηματισμού πολιτικής ομάδας ανάλογης προς τη δήλωση σχηματισμού της ομάδας ΤΣΑΒ, ερμηνεία πανομοιότυπη προς αυτήν που δέχθηκε το Κοινοβούλιο με την πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999. Τα στοιχεία αυτά επίσης δεν καθιστούν δυνατή τη συναγωγή του συμπεράσματος ότι ο σχηματισμός ομάδας όπως η ομάδα ΤΣΑΒ, της οποίας τα μέλη δηλώνουν ρητώς ότι αυτή στερείται κάθε πολιτικού χαρακτήρα, θα ήταν δυνατός στην πλειονότητα των εθνικών κοινοβουλίων.
- 243 Περαιτέρω, υπενθυμίζεται ότι οι διακρίσεις στις οποίες φέρεται ότι προβαίνει το Κοινοβούλιο μεταξύ των μη εγγεγραμμένων βουλευτών, όπως είναι, κατά την πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999, οι βουλευτές που δήλωσαν τον σχηματισμό της ομάδας ΤΣΑΒ, και των μελών των πολιτικών ομάδων δεν απορρέουν από την εν λόγω πράξη, αλλά από τις εσωτερικές διατάξεις του Κοινοβουλίου που απαριθμούνται στη σκέψη 156 ανωτέρω.

- 244 Υπό τις συνθήκες αυτές, χωρίς να είναι ανάγκη να πραγματοποιηθεί εξέταση συγκριτικού δικαίου όσον αφορά το καθεστώς που επιφυλάσσεται στους μη εγγεγραμμένους ή ανεξάρτητους βουλευτές στις διάφορες εθνικές κοινοβουλευτικές συνελεύσεις, πρέπει να απορριφθεί ο ισχυρισμός των προσφευγόντων ότι η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 εισάγει διάκριση μεταξύ των μελών της ομάδας ΤΣΑΒ και των μελών των πολιτικών ομάδων, η οποία αντιβαίνει στις κοινές κοινοβουλευτικές παραδόσεις των κρατών μελών.
- 245 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, ο έβδομος λόγος ακυρώσεως πρέπει ν' απορριφθεί.

Επί του ογδόου λόγου ακυρώσεως, αντλούμενου από παράβαση ουσιάδους τύπου

- 246 Το Front national προβάλλει ένα λόγο ακυρώσεως αντλούμενο από παράβαση ουσιάδους τύπου. Ο λόγος αυτός έχει τρία σκέλη. Με το πρώτο σκέλος, το Front national υποστηρίζει ότι το περιεχόμενο της πράξεως της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 βαίνει πέραν της ερμηνείας του Κανονισμού. Με το δεύτερο σκέλος, ισχυρίζεται ότι η διάλυση της ομάδας ΤΣΑΒ δεν ψηφίστηκε στην ολομέλεια. Με το τρίτο σκέλος, προβάλλει παραβίαση της αρχής της εκατέρωθεν ακυρώσεως.

Επί του πρώτου σκέλους του λόγου ακυρώσεως

- 247 Με το πρώτο σκέλος του λόγου ακυρώσεως, το Front national υποστηρίζει ότι η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 είναι κάτι περισσότερο από μια γενική και διαπιστωτική ερμηνεία. Η πράξη αυτή αποτελεί απόφαση με αναδρομικό αποτέλεσμα που ανατρέχει στον χρόνο της δηλώσεως του σχηματισμού της ομάδας ΤΣΑΒ, εξαρτώσα τον σχηματισμό ομάδας από μια νέα προϋπόθεση η οποία κατά το

άρθρο 29 του Κανονισμού ήταν προαιρετική, δηλαδή από την ύπαρξη πολιτικής συγγενείας μεταξύ των μελών της οικείας ομάδας. Προς στήριξη της επιχειρηματολογίας του, το Front national παραθέτει παραδείγματα τεχνικών ομάδων οι οποίες έγιναν δεκτές σε προηγούμενες κοινοβουλευτικές περιόδους και στην τρέχουσα κοινοβουλευτική περίοδο, από τα οποία προκύπτει, κατά το Front national, ότι εν προκειμένω το Κοινοβούλιο επέβαλε τον κατά διακριτική ευχέρεια ασκούμενο έλεγχό του, όσον αφορά την πλήρωση μιας προαιρετικής προϋποθέσεως, και παρέβη έναν εθιμικό κανόνα ουδέποτε αμφισβητηθέντα μέχρι τότε.

248 Το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι με την επιχειρηματολογία του Front national στο πλαίσιο αυτού του σκέλους του λόγου ακυρώσεως προβάλλεται, πρώτον, ο ισχυρισμός ότι το Κοινοβούλιο παρέβη ουσιώδη τύπο λαμβάνοντας, μέσω της πράξεως της 14ης Σεπτεμβρίου 1999, εκτός από την απόφαση να εγκρίνει τη γενική ερμηνεία του άρθρου 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού, την οποία πρότεινε η επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων, και την απόφαση να διαπιστώσει την αναδρομική ανυπαρξία της ομάδας ΤΣΑΒ.

249 Η επιχειρηματολογία αυτή πρέπει ν' απορριφθεί.

250 Πράγματι, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει, αφενός, ότι το Front national δεν επισημαίνει ποιος είναι ο ουσιώδης τύπος τον οποίο παρέβη, κατ' αυτό, το Κοινοβούλιο, αποφασίζοντας στις 14 Σεπτεμβρίου 1999 να διαπιστώσει την αναδρομική ανυπαρξία της ομάδας ΤΣΑΒ, υπό το πρίσμα της γενικής ερμηνείας του άρθρου 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού, την οποία ενέκρινε την ίδια ημερομηνία στην ολομέλεια.

251 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, κατά το άρθρο 180, παράγραφοι 5 και 6, του Κανονισμού, οι ερμηνείες τις οποίες δέχεται το Κοινοβούλιο προστίθενται ως ερμηνευτικές σημειώσεις του αντίστοιχου άρθρου ή των αντίστοιχων άρθρων του Κανονισμού και οι ερμηνευτικές αυτές σημειώσεις πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, μεταξύ άλλων, για

τη εφαρμογή των εν λόγω άρθρων. Αντιθέτως προς το άρθρο 181, παράγραφος 3, του Κανονισμού, το οποίο αφορά την περίπτωση τροποποίησης του Κανονισμού και κατά το οποίο η τροποποίηση αυτή αρχίζει να ισχύει την πρώτη ημέρα της περιόδου συνόδου η οποία ακολουθεί την έγκρισή της, οι προαναφερθείσες διατάξεις του άρθρου 180 του Κανονισμού δεν εξαρτούν την εφαρμογή της ερμηνείας μιας διατάξεως του Κανονισμού την οποία έχει εγκρίνει το Κοινοβούλιο από την τήρηση καμιάς προθεσμίας ούτε καμιάς διατυπώσεως.

- 252 Αφετέρου, όσον αφορά το αναδρομικό αποτέλεσμα της απόφασης περί της διαπιστώσεως της ανυπαρξίας της ομάδας ΤΣΑΒ, υπογραμμίζεται ότι η ερμηνεία την οποία δίδει το Κοινοβούλιο σε διάταξη του Κανονισμού του διαφωτίζει και διευκρινίζει τη σημασία και το πεδίο εφαρμογής της διατάξεως αυτής, κατά τον δέοντα τρόπο ερμηνείας και εφαρμογής της στο παρόν και στο παρελθόν, αφότου άρχισε να ισχύει. Συνεπώς, η κατά τα άνω ερμηνευθείσα διάταξη μπορεί να έχει εφαρμογή σε καταστάσεις που ανέκυψαν πριν από την έκδοση της ερμηνευτικής αποφάσεως.
- 253 Το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι με την επιχειρηματολογία του Front national στο πλαίσιο αυτού του σκέλους του λόγου ακυρώσεως προβάλλεται, δεύτερον, ο ισχυρισμός ότι, λαμβανομένου υπόψη του ότι έχουν επιτραπεί τεχνικές ομάδες σε προηγούμενες κοινοβουλευτικές περιόδους και στην τρέχουσα κοινοβουλευτική περίοδο, πρέπει να θεωρηθεί ότι το Κοινοβούλιο, αρνούμενο εν προκειμένω να αναγνωρίσει τον σχηματισμό της ομάδας ΤΣΑΒ, τροποποίησε το περιεχόμενο της διατάξεως αυτής, παρά την παγία ερμηνεία που δίδοταν μέχρι τότε στο άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού. Έτσι, το Κοινοβούλιο προσέδωσε στην περί πολιτικής συγγενείας προϋπόθεση έναν επιτακτικό χαρακτήρα τον οποίο αυτή δεν είχε προηγουμένως και επέβαλε, αδικαιολόγητα, τον εκ μέρους του έλεγχο της τήρησης της προϋποθέσεως αυτής.
- 254 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, για τους προεκτεθέντες στις σκέψεις 84, 85 και 87 έως 89 λόγους, το γεγονός ότι το Κοινοβούλιο δεν αντιτάχθηκε στον σχηματισμό των ομάδων στις οποίες αναφέρεται το Front national στο πλαίσιο της επιχειρηματολογίας αυτής

δεν μπορεί να αντικρούσει την ανάλυση που προεκτέθηκε στις σκέψεις 80 έως 82 και 101 έως 124. Από την ανάλυση αυτή προκύπτει ότι το περί πολιτικής συγγενείας κριτήριο το οποίο, κατά τις δηλώσεις του Κοινοβουλίου, περιεχόταν σε άλλα τα προηγούμενα κείμενα του Εσωτερικού Κανονισμού του, διατυπωμένο κατά τον ίδιο τρόπο με το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού, πρέπει να θεωρηθεί ότι αντιστοιχεί, από της ενάρξεως της λειτουργίας αυτού του θεσμικού οργάνου, σε μια επιτακτική προϋπόθεση για τον σχηματισμό πολιτικής ομάδας. Από την ανάλυση αυτή προκύπτει επίσης ότι το Κοινοβούλιο διαθέτει, δυνάμει της αρμοδιότητάς του να εφαρμόζει και να ερμηνεύει τις διατάξεις του Κανονισμού του, διακριτική ευχέρεια δυνάμει της οποίας μπορεί να απαγορεύει τον σχηματισμό ομάδας η οποία, όπως η ομάδα ΤΣΑΒ, προδήλως δεν πληροί την εν λόγω προϋπόθεση.

- 255 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, το πρώτο σκέλος του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως πρέπει ν' απορριφθεί.

Επί του δευτέρου σκέλους του λόγου ακυρώσεως

- 256 Με το δεύτερο σκέλος του υπό εξέταση λόγου ακυρώσεως το Front national ισχυρίζεται, πρώτον, ότι η επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων δεν ήταν αρμόδια να λάβει συγκεκριμένη απόφαση περί του αν η δήλωση σχηματισμού της ομάδας ΤΣΑΒ συμβιβαζόταν προς το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού.

- 257 Συναφώς, το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι, κατά το σημείο XV 8 του παραρτήματος VI του Κανονισμού, η επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων είναι αρμόδια για ζητήματα σχετικά με την ερμηνεία του Κανονισμού σύμφωνα, μεταξύ άλλων, με το άρθρο 180 αυτού.

- 258 Δυνάμει του άρθρου 180, παράγραφος 1, του Κανονισμού, σε περίπτωση αμφιβολίας σχετικά με την εφαρμογή ή την ερμηνεία του Κανονισμού, ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου μπορεί να παραπέμψει το ζήτημα προς εξέταση στην επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων. Σύμφωνα με την παράγραφο 3 του ίδιου αυτού άρθρου, αν η επιτροπή αποφασίσει ότι αρκεί μια ερμηνεία των υφισταμένων διατάξεων του Κανονισμού, διαβιβάζει την ερμηνεία αυτή στον Πρόεδρο, ο οποίος ενημερώνει σχετικά το Κοινοβούλιο.
- 259 Οι διατάξεις που παρατίθενται στις δύο προηγούμενες σκέψεις έχουν την έννοια ότι απονέμουν στην επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων την αρμοδιότητα, σε περίπτωση υποβολής του ζητήματος στην κρίση της, να προτείνει στο Κοινοβούλιο την εκ μέρους της ερμηνεία του Κανονισμού σε σχέση με τη συγκεκριμένη προβληματική περίπτωση που δικαιολόγησε την υποβολή του εν λόγω ζητήματος στην κρίση της.
- 260 Εν προκειμένω, από τα στοιχεία που προεκτέθηκαν στις σκέψεις 29 και 30 προκύπτει ότι η επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων επιλήφθηκε του ζητήματος της εφαρμογής του άρθρου 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού όσον αφορά, κυρίως, τη δήλωση περί σχηματισμού της ομάδας ΤΣΑΒ. Προκύπτει επίσης ότι, κατά το πέρας της από 27 και 28 Ιουλίου 1999 συσκέψεώς της, η εν λόγω επιτροπή, αφενός, γνωστοποίησε στην Πρόεδρο του Κοινοβουλίου ότι φρονούσε ότι η ανωτέρω διάταξη είχε την έννοια ότι δεν επέτρεπε τη σύσταση της εν λόγω ομάδας με την αιτιολογία ότι η προαναφερθείσα δήλωση απέκλειε κάθε πολιτική συγγένεια και χορηγούσε πλήρη πολιτική ανεξαρτησία στα μέλη που την απαρτίζουν και, αφετέρου, πρότεινε μια ερμηνεία στις διατάξεις αυτής εμπνεόμενη από τη συγκεκριμένη περίπτωση λόγω της οποίας επιλήφθηκε της υποθέσεως.
- 261 Ενεργώντας κατά τον τρόπο αυτόν, η επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων παρέμεινε εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που της απονέμουν οι συνδυασμένες διατάξεις του σημείου XV 8 του παραρτήματος VI 8 και του άρθρου 180 του Κανονισμού.

- 262 Δεύτερον, το Front national ισχυρίζεται ότι η απόφαση περί διαλύσεως της ομάδας ΤΣΑΒ δεν ψηφίστηκε στην ολομέλεια. Μόνον η γενική ερμηνεία του άρθρου 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού, την οποία πρότεινε η επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων υποβλήθηκε σε ψηφοφορία και, άπαξ εγκρίθηκε η εν λόγω ερμηνεία, η Πρόεδρος του Κοινοβουλίου δήλωσε ότι η ψηφοφορία αφορούσε και την προαναφερθείσα απόφαση. Ενώ το Κοινοβούλιο όφειλε, δυνάμει του άρθρου 180, παράγραφος 4, του Κανονισμού, να αποφανθεί επί της ερμηνείας αυτής και μόνον, το κοινοτικό όργανο αυτό ενεπλάκη, κατά τον τρόπο αυτόν, στην έγκριση ενός κειμένου, χωρίς να έχει τη δυνατότητα να λάβει πλήρη γνώση αυτού.
- 263 Συναφώς, το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, κατά την ολομέλεια της 13ης Σεπτεμβρίου 1999, η Πρόεδρος του Κοινοβουλίου ανέγνωσε στην κοινοβουλευτική συνέλευση το περιεχόμενο του εγγράφου που της απηύθυνε στις 28 Ιουλίου 1999 ο πρόεδρος της επιτροπής συνταγματικών υποθέσεων, το οποίο προπαρατέθηκε στη σκέψη 38. Ως εκ τούτου, ενημέρωσε το Κοινοβούλιο, αφενός, για τη συγκεκριμένη ερμηνεία που πρότεινε η εν λόγω επιτροπή όσον αφορά τη δήλωση περί σχηματισμού της ομάδας ΤΣΑΒ και για τους λόγους αυτής της συγκεκριμένης ερμηνείας και, αφετέρου, για το περιεχόμενο του κειμένου την προσθήκη του οποίου πρότεινε η εν λόγω επιτροπή, ως γενική ερμηνεία του άρθρου 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού.
- 264 Οι βουλευτές, αφού ενημερώθηκαν κατά τα ως άνω, μετέσχαν, κατόπιν των αντιρρήσεων που διατύπωσε η ομάδα ΤΣΑΒ κατά της γενικής αυτής ερμηνείας, στην ψηφοφορία επ' αυτής, έχοντας επίγνωση των συγκεκριμένων συνεπειών μιας τέτοιας ψηφοφορίας στη δήλωση περί σχηματισμού της ομάδας ΤΣΑΒ. Αντιλήφθηκαν οπωσδήποτε ότι, αποφαινόμενοι επί της προαναφερθείσας ερμηνείας, αποφαίνονταν συγχρόνως επί του αν η δήλωση αυτή συμβιβάζεται προς το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού και, συνεπώς, επί της τύχης της ομάδας ΤΣΑΒ. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν εδικαιολογείτο αυτοτελής ψηφοφορία επί του ζητήματος αυτού.
- 265 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, το δεύτερο σκέλος του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως πρέπει ν' απορριφθεί.

Επί του τρίτου σκέλους του λόγου ακυρώσεως

- 266 Με το τρίτο σκέλος του υπό εξέταση λόγου ακυρώσεως, το Front national εκθέτει ότι το Κοινοβούλιο, μη οργανώνοντας, πριν από την έκδοση της πράξης της 14ης Σεπτεμβρίου 1999, συζήτηση η οποία να παράσχει στα μέλη της ομάδας ΤΣΑΒ τη δυνατότητα να αμυνθούν έναντι της αιτιάσεως περί ελλείψεως πολιτικής συγγενείας μεταξύ τους, παραβίασε την αρχή της εκατέρωθεν ακροάσεως και του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας. Προσθέτει ότι οι συζητήσεις της επιτροπής συνταγματικών υποθέσεων διεξήχθησαν κεκλεισμένων των θυρών και ότι τα μέλη της ομάδας ΤΣΑΒ μετέσχαν στις συζητήσεις αυτές ως θεσμικά μέλη της επιτροπής αυτής
- 267 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει, ωστόσο, ότι μεταξύ της 20ής Ιουλίου 1999, ημερομηνίας κατά την οποία οι πρόεδροι των πολιτικών ομάδων αμφισβήτησαν το συμβιβαστό της ομάδας ΤΣΑΒ προς το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού, και της 14ης Σεπτεμβρίου 1999, τα μέλη της εν λόγω ομάδας είχαν επανειλημμένως τη δυνατότητα να εκθέσουν την άποψή τους ενώπιον των άλλων βουλευτών, όσον αφορά τις επικρίσεις περί μη συμβιβαστού της ομάδας αυτής προς την προαναφερθείσα διάταξη.
- 268 Πράγματι, πρώτον, στα συνοπτικά πρακτικά της από 21 και 22 Ιουλίου 1999 συνεδριάσεως της διασκέψεως των προέδρων έχουν καταγραφεί δύο παρεμβάσεις της E. Bonino ως προεδρεύουσας της ομάδας ΤΣΑΒ, υπό το σημείο 2 της ημερησίας διατάξεως που αφορά τον σχηματισμό της ομάδας αυτής. Κατά τη συνεδρίαση αυτή, η E. Bonino, μεταξύ άλλων, «υπέβαλε το έγγραφό της το οποίο αναφέρει πλείονες τεχνικές ομάδες οι οποίες δημιουργήθηκαν προηγουμένως και επισήμανε ότι ο Εσωτερικός Κανονισμός του Κοινοβουλίου δεν έχει αλλάξει όσον αφορά το ζήτημα της πολιτικής συγγενείας». Επίσης, «εξέφρασε επιφυλάξεις ως προς την εκτίμηση του κριτηρίου της πολιτικής συγγενείας».

269 Δεύτερον, στα πρακτικά της συνεδριάσεως της επιτροπής συνταγματικών υποθέσεων της 28ης Ιουλίου 1999 περιέχονται, στο σημείο που αφορά «την ερμηνεία του άρθρου 29 του Κανονισμού όσον αφορά τη σύσταση της ομάδας [ΤΣΑΒ]», παρεμβάσεις των κ.κ. Speroni και Dupuis. Η αναγραφόμενη δίπλα στα ονόματά τους ένδειξη «(TDI)» (ΤΣΑΒ) εμφανίζει ότι αυτοί εκφράστηκαν για λογαριασμό της ομάδας ΤΣΑΒ και ότι τα άλλα μέλη της επιτροπής θεώρησαν ότι τούτο ακριβώς συνέβαινε.

270 Ο κ. Speroni εξέθεσε, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Τηρήθηκαν όλες οι διατυπώσεις για τον σχηματισμό ομάδας. Η μικτή ομάδα δεν είναι ασυμβίβαστη με την ύπαρξη άλλων ομάδων, προκειμένου να βγούμε από το γκέτο των μη εγγεγραμμένων. Οι “πολιτικές μη συγγένειες” υπάρχουν και σε άλλες ομάδες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου [...] Το καθεστώς του μεμονωμένου βουλευτή δεν είναι αποτελεσματικό. Δεν απόκειται στις άλλες ομάδες να αποφασίζουν αν θα δημιουργηθούν ή όχι άλλες ομάδες [...]. Το άρθρο 29 δεν απαιτεί να δικαιολογούνται “πολιτικές συγγένειες”. Σε ένα κατώτατο επίπεδο, ελάχιστες συγγένειες επί μιας ελαχίστης κοινής βάσεως.»

271 Όσον αφορά τη συνεδρίαση αυτή, προστίθεται ότι από τα πρακτικά της δεν προκύπτει ότι η επιτροπή συνεδρίασε κεκλεισμένων των θυρών. Εξάλλου, το Front national δεν προβάλλει κανένα στοιχείο από το οποίο να αποδεικνύεται ότι βουλευτές μη ανήκοντες στην επιτροπή αυτή ζήτησαν να μετάσχουν στις εργασίες της δυνάμει του άρθρου 166, παράγραφος 3, του Κανονισμού και δεν τους επιτράπηκε να παραστούν.

- 272 Τρίτον, κατά την εξέταση του σημείου της ημερησίας διατάξεως της από 14 Σεπτεμβρίου 1999 ολομελείας του Κοινοβουλίου, το οποίο αφορά την έγκριση των συνοπτικών πρακτικών της συνεδριάσεως της προηγούμενης, ο κ. Gollnisch εξέφρασε για λογαριασμό της ομάδας ΤΣΑΒ τις ακόλουθες σκέψεις:

«Εάν μου επιτρέπετε, θα ήθελα επίσης να εξηγήσω πολύ γρήγορα και συνοπτικά γιατί κατά τη γνώμη μας δεν πρέπει να γίνει αποδεκτή [η] ερμηνεία [του άρθρου 29]. Το άρθρο 29, [παράγραφος] 4, του Κανονισμού μας προβλέπει ότι η δήλωση μιας πολιτικής ομάδας πρέπει να αναφέρει το όνομα της ομάδας, το όνομα των μελών και τη σύνθεση του Προεδρείου της. Ο Κανονισμός μας απαιτεί μόνον τα τρία αυτά στοιχεία.

Εάν, αγαπητοί μου συνάδελφοι, περιφρονώντας ίσως το δικαίωμα των μειονοτήτων και εκφράζοντας μια ηγεμονική βούληση των μεγάλων ομάδων, υιοθετούσατε μια ερμηνεία πέρα από όσα ορίζει, και μάλιστα σαφέστατα, [ο Κανονισμός], εφιστώ την προσοχή σας στο γεγονός ότι θα δημιουργούσατε ένα προηγούμενο πολύ σημαντικό και πολύ επιζήμιο, το οποίο θα μπορούσε κάποια στιγμή να στραφεί εναντίον οποιασδήποτε πολιτικής ομάδας ή υποομάδας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Θα παρείχατε ουσιαστικά στην πλειοψηφία του Κοινοβουλίου, ανάλογα με τις περιστάσεις, τη δυνατότητα να αποφαινεται επί των πολιτικών σχέσεων που μπορεί να υπάρχουν μεταξύ κάποιων βουλευτών οι οποίοι υπέγραψαν εντούτοις τη συστατική πράξη μιας ομάδας και γνωρίζουμε πολύ καλά πως, ακόμη και εντός των ομάδων που συγκεντρώνουν την πλειοψηφία, υπάρχουν αντιδραστικές επιμέρους ομάδες που κάθε άλλο παρά συμφωνούν ως προς ένα κοινό πολιτικό πρόγραμμα.»

- 273 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, το δεύτερο σκέλος του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως πρέπει ν' απορριφθεί.

274 Συνεπώς, ο όγδοος λόγος ακυρώσεως πρέπει ν' απορριφθεί στο σύνολό του.

Επί του ενάτου λόγου ακυρώσεως, αντλούμενου από τεκμήριο περί καταστρατηγίσεως διαδικασίας

275 Το Front national επικαλείται την ύπαρξη τεκμηρίου περί καταστρατηγίσεως διαδικασίας. Επικαλείται τις τροποποιήσεις που υπέστησαν κατά το παρελθόν το άρθρο 14 του Κανονισμού, το οποίο αφορά τον εναρκτήριο λόγο της κοινοβουλευτικής περιόδου, και το άρθρο 126, το οποίο αφορά την απαρτία, και ισχυρίζεται ότι η πράξη της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 απορρέει, όπως και οι τροποποιήσεις αυτές, από τη βούληση του Κοινοβουλίου να μειώνει συστηματικά τα δικαιώματα ορισμένων βουλευτών και ιδίως των βουλευτών του Front national.

276 Ωστόσο, το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, κατά παγία νομολογία, συντρέχει κατάχρηση εξουσίας, μορφή της οποίας αποτελεί η καταστρατήγηση διαδικασίας, όταν από αντικειμενικές, κρίσιμες και συγκλίνουσες ενδείξεις προκύπτει ότι η προσβαλλομένη πράξη εκδόθηκε με αποκλειστικό ή, τουλάχιστον, πρωταρχικό σκοπό άλλο εκτός του υπ' αυτής αναφερομένου (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση του Δικαστηρίου της 25ης Ιουνίου 1997, C-285/94, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. I-3519, σκέψη 52, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Απριλίου 1995, T-143/89, Ferriere Nord κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-917, σκέψη 68).

277 Εν προκειμένω, τα παραδείγματα που αντλούνται από προηγούμενες τροποποιήσεις του Εσωτερικού Κανονισμού του Κοινοβουλίου δεν αποδεικνύουν ότι οι αποφάσεις που έλαβε το Κοινοβούλιο στις 14 Σεπτεμβρίου 1999 (βλ., ανωτέρω, σκέψη 46) απορρέουν από σαφή βούληση εκ μέρους του να θίξει τα δικαιώματα ορισμένων βουλευτών, ιδίως τα δικαιώματα του προσφεύγοντος της υποθέσεως T-327/99. Αντιθέτως, από την ανάλυση που προεκτέθηκε στις σκέψεις 101 έως 124

προκύπτει ότι το Κοινοβούλιο χρησιμοποίησε εν προκειμένω κατά τρόπο απολύτως νόμιμο τη διακριτική ευχέρεια που διαθέτει όσον αφορά τη συμμόρφωση μιας ομάδας προς την επιταγή περί πολιτικής συγγενείας την οποία προβλέπει το άρθρο 29, παράγραφος 1, του Κανονισμού και ότι, αντιμετωπίζοντας μια περίπτωση ελλείψεως πολιτικής συγγενείας τόσο πρόδηλη όσο η περίπτωση της δηλώσεως σχηματισμού της ομάδας ΤΣΑΒ, δεν μπορούσε παρά να διαπιστώσει την ανυπαρξία της ομάδας αυτής λόγω μη τηρήσεως της ανωτέρω επιταγής.

- 278 Επομένως, ο ένατος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.
- 279 Λαμβανομένων υπόψη όλων των προεκτεθέντων, η προσφυγή ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 280 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι οι προσφεύγοντες ηττήθηκαν, έκαστος από αυτούς θα φέρει, σύμφωνα με το αίτημα του Κοινοβουλίου, τα δικαστικά του έξοδα και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε το Κοινοβούλιο στην υπό κρίση υπόθεση, περιλαμβανομένων, όσον αφορά την υπόθεση Τ-222/99, των εξόδων που αφορούν τη διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τρίτο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Συνεκδικάζει τις υποθέσεις T-222/99, T-327/99 και T-329/99 προς έκδοση κοινής αποφάσεως.
- 2) Απορρίπτει τις προσφυγές.
- 3) Οι προσφεύγοντες θα φέρουν, σε κάθε υπόθεση, τα δικαστικά τους έξοδα και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε το Κοινοβούλιο, περιλαμβανομένων, όσον αφορά την υπόθεση T-222/99, των εξόδων που αφορούν τη διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων.

Azizi

Lenaerts

Moura Ramos

Jaeger

Βηλαράς

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 2 Οκτωβρίου 2001.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

H. Jung

M. Jaeger

II - 2925